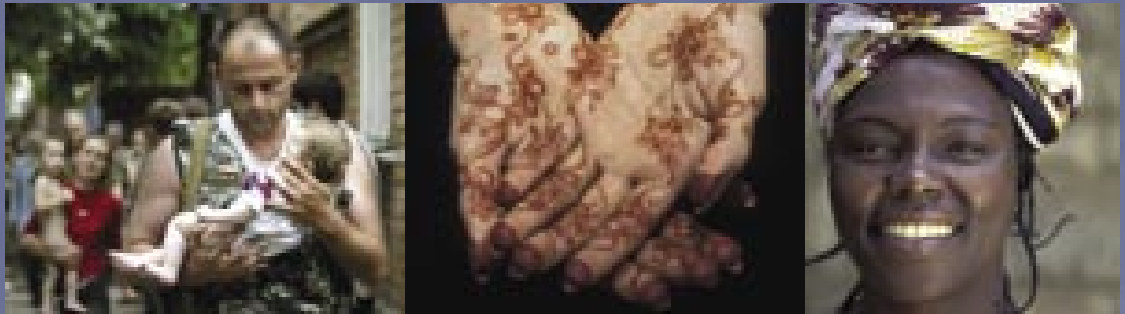

Årsmelding Norsk Utenrikspolitisk Institutt 2004

Innhold

■	■	■	2	Styret i 2004
	■	■	3	Styrets årsberetning
		■	7	Resultatregnskap
	■	■	10	Avdeling for internasjonal politikk
■	■	■	17	Avdeling for Russlandsstudier
		■	22	Avdeling for internasjonal økonomi
■	■	■	26	Avdeling for utviklingsstudier
		■	29	Training for Peace
	■	■	32	Prosjektgruppen for studier av Den persiske golf
■	■	■	35	Informasjonsavdelingen og formidlingen ved NUPI
■		■	39	Administrasjonsavdelingen
	■	■	41	Konferanser og seminarer i 2004
■	■	■	48	Doktorgrader
■	■	■	51	Publikasjoner i 2004
		■	63	NUPIs medarbeidere i 2004

Styret i 2004

Faste medlemmer

Paul Chaffey (leder), administrerende direktør
Anne Lise Mellbye, konsulent
Kjetil M. Stuland, administrerende direktør
Elsbeth Tronstad, informasjonssjef
Kari Vogt, førsteamanuensis

Per Botolf Maurseth, forsker
Pernille Rieker, forsker

Varamedlemmer

Helene Sjørnsen, forsker
Stein Kuhnle, professor

Personlige varamedlemmer

Vibeke L. Sand, konsulent
Tore Bjørge, forsker

Sverre Lodgaard, direktør [ex officio]

Formål

Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI) har som formål å bidra til økt innsikt i mellomfolkelige spørsmål ved å drive forskning og utredning og ved å spre informasjon om internasjonale forhold.

Instituttet skal selv bygge opp og vedlikeholde kompetanse på områder av sentral betydning for norsk utenrikspolitikk. Instituttet har en fri og uavhengig stilling i alle faglige spørsmål.

Oppgaver

- selv ta initiativ til forskning og utredningsarbeid innenfor sitt ansvarsområde
- påta seg oppdrag fra offentlige myndigheter og private og offentlige organisasjoner
- formidle forskningsresultater og forskningsbasert informasjon både til særskilte brukergrupper og allmennheten

- gjennom samarbeid med aktuelle brukere bidra til at resultatene blir nyttiggjort i samfunnet
- gjennom samarbeid med norske og utenlandske forskningsinstitusjoner og fagmiljøer arbeide for et høyt faglig nivå, og medvirke til kompetanseutvikling og rekruttering

Serviceerklæring

- Alle forskningsprodukter og publikasjoner skal holde høy kvalitet og leveres til riktig tid
- NUPIs seminarer og kurs skal være av høy kvalitet. Skoleklasser på besøk skal tilbys et opplegg tilpasset deres nivå
- Henvendelser utenfra skal besvares raskt av person med riktig kompetanse. NUPI skal ha et døgnåpent tilbud via sine hjemmesider. Informasjonsavdelingen skal være tilgjengelig også utenfor arbeidstid.

Styrets årsberetning

Styrets årsberetning

Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI) driver forskning og informasjon om internasjonal politikk og økonomi, og om forhold av særlig interesse for norsk utenrikspolitikk. Instituttet driver langsiktig grunnforskning så vel som kortsiktig oppdragsvirksomhet. Grunnforskningen er en forutsetning for god anvendt forskning. Det faglige aktivitetsnivået ved Instituttet er høyt.

I Undervisnings- og forskningsdepartementets tildelingsbrev for 2004 ble NUPI tildelt to strategiske instituttprogrammer(SIPer):

- *European Security: Europe as Actor and Arena* er en fortsettelse av et 5-årig SIP som løp ut ved årsskiftet 02/03. Det gjennomføres sammen med Europaforskningsprogrammet ved Institutt for fredsforskning. SIPet studerer ulike utviklingstrekk i europeisk utenriks- og sikkerhetspolitikk i tiden etter terrorangrepene mot USA 11. september 2001. Målsettingen er å belyse terrortrusselens betydning for utviklingen i forholdet over Atlanteren; for utviklingen i EUs utenriks- og sikkerhetspolitikk; for utviklingen i ulike europeiske staters utenriks- og sikkerhetspolitikk; og for videreutviklingen av IP-teori generelt og sikkerhetskonsepter mer spesielt.
- *Hegemoni og global politisk orden* er en videreføring av SIPet om *Kollektiv sikkerhet*, som løp parallelt med Europa-SIPet. Det gjennomføres i samarbeid med bl.a. NTNU i Trondheim. Målsettingen er todelt: På den ene siden å utforske spesifikke, aktuelle og samtidige utviklingstrekk i internasjonal politikk, i særlig grad knyttet til stormaktspolitikk i det internasjonale statssystemet. På den andre

siden anlegger programmet en teoretisk og historisk tilnærming til hegemoni og globale makropolitisk utviklingstrekk.

I tillegg har NUPI i flere år hatt et samarbeid med Fridtjof Nansens Institutt (FNI) om implementering av internasjonale regimer for menneskerettigheter og miljø i Russland. Programmet finansieres av Norges forskningsråd og omtales tidvis som et samarbeids-SIP.

SIPene har forgreninger til mange deler av instituttet og til forskning på de samme feltene ved andre institusjoner i inn- og utland.

NUPIs forskning er organisert i fire avdelinger og to programmer:

- *Avdelingen for internasjonal politikk* er drivkraften i de to SIPene. Begge drives i utgangspunktet av forskere som hører hjemme her. Avdelingen har også et program om internasjonal terrorisme og organisert kriminalitet. På dette feltet er det dannet et konsortium som drives av NUPI, Forsvarets forskningsinstitutt og Politihøgskolen i fellesskap. Her er en rekke offentlige og private institusjoner inne som brukere og sponsorer. Virksomheten innebærer blant annet en seminarserie og en kunnskapsbase med forskningsresultater som er tilgjengelige i søkbar og utskrivbar form. Et annet prosjekt gjelder spredning av atomvåpen, analyser av ulike staters ikke-spredningspolitikk og måter å styrke det internasjonale ikke-spredningsregimet på.
- *Russlandsavdelingen* har et gjennomgående fokus på fire temaområder: Russisk sikkerhets- og utenrikspolitikk – herunder Russlands bidrag til kampen mot internasjonal terrorisme;

Implementering av internasjonale regimer i Russland (jf. ovenfor); Samarbeid og bistand som et tillegg til avdelingens spisskompetanse på sikkerhetsspørsmål; og Nordområdestudier og næringsliv, som springer ut av Norges geografiske nærhet til Russland og behovet for å forstå utviklingen i våre nærområder.

- *Avdelingen for internasjonal økonomi* har internasjonal handel som et av sine sentrale forskningsfelt. For eksempel er det foretatt inngående analyser av betydningen av faste kostnader ved eksport. Et annet sentralt spørsmål i 2004 var teknologispredningens bidrag til «industriklynger» og økonomisk vekst. Resultatene tyder på at spredningen mellom regioner er svak, kan hende til og med negativ. Teknologispredning er også en sentral faktor i et prosjekt som undersøker om investeringer fra utlandet øker produktiviteten i lokal industri. Videre har økonomiavdelingen deltatt i prosjekter i Kina og Ukraina, studert forholdet mellom regimeendring og korrupsjon, og undersøkt om norske holdninger til EU-medlemskap er påvirket av økonomiske konjunktursvingninger. Resultatene tyder på at dette er tilfelle: Når det går godt økonomisk, reduseres støtten til EU-medlemskap i befolkningen.
- *Avdelingen for utviklingsstudier* forsker på utviklingsspørsmål i sør og deres betydning for norsk utenrikspolitikk. Røde tråder i virksomheten er utviklingsbistand og forholdet stat–samfunn. Avdelingen studerer utviklingsspørsmål i enkeltland i sammenheng med internasjonale endringsprosesser. Borgerkrig og statssammenbrudd fordrer tilnæringsmåter som kobler utviklingsperspektiver og sikkerhetsmessige analyser. Andre studier tar for seg sammenhengen mellom kjønn, konflikt og fredsbygging, og forholdet mellom kjønn og utdanning. Avdelingen deltok også i evalueringen av diverse utviklingstiltak.
- *Training for Peace*. Afrika sør for Sahara er den regionen som rommer flest konflikter i verden og hvor antallet drepte også er størst. Og slik har det vært lenge. I en tid der sammenhengen mellom sikkerhet og utvikling

understrekes mer enn før, har blant annet norske myndigheter ønsket å hjelpe statene i området til selv å kunne håndtere konfliktene bedre. NUPI – i nært samarbeid med partnere i det sørlige Afrika – bidrar gjennom forsknings- og opplæringsprogrammet Training for Peace (TfP).

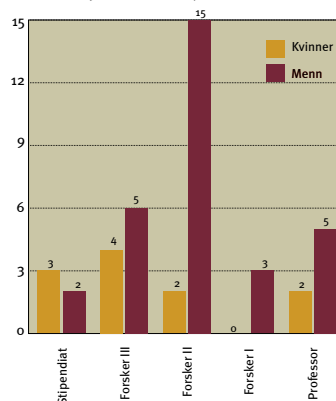
Som et resultat av godt arbeid og positive evalueringer i to tidligere faser er programmet nå i ferd med å gå inn i en tredje fase der virksomheten utvides til også å omfatte Vest-Afrika, for deretter å utvides til panafrikansk nivå i tilknytning til Den afrikanske union (AU). TfP-arbeidet har i 2004 vært konsentrert om prosesser knyttet til avvæpning, demobilisering og reintegrering i forbindelse med konfliktløsning. Politiets rolle og kjønnsdimensjonen i FN-ledede fredsoperasjoner er andre hovedområder. Siktemålet med programmet er en forskningsbasert utvikling av kursopplegg for opplæring av sivilt og i mindre grad militært personell til fredsoperasjoner – en utvikling som skjer i nært samarbeid med folk med operativ erfaring i felt. TfP samarbeider nært med forskere i IP-avdelingen.

- *Prosjektgruppen for studier av Den persiske golf* arbeider med etisk-normative aspekter ved utenlandske selskapers engasjement i Persiabukta, og med spørsmål vedrørende politisk stabilitet i regionen. Det er foretatt en serie landstudier, i senere tid av Saudi-Arabia, Irak og Iran, som drøfter de eksisterende statssystemenes stabilitet/ustabilitet og landenes territoriale integritet. I 2004 er det gjort analyser av hvordan de konkurrerende fraksjonene i irakisk politikk forholder seg til spørsmålet om en føderal statsmodell for et fremtidig demokratisk Irak. Striden om føderalisme som fremtidig statsmodell er kanskje den viktigste utfordringen i forhandlingene om en ny irakisk konstitusjon.

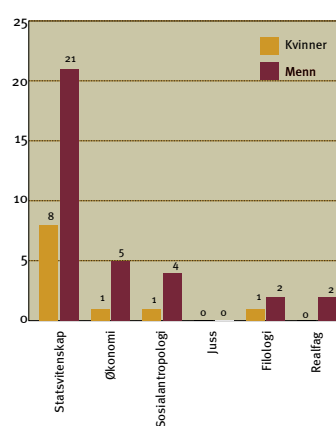
Bruken av basisbevilgningsmidler

Den delen av basisbevilgningen fra UFD som går til forskningsavdelingene, går enten til de strategiske instituttprogrammene eller til grunnforskning. I begge tilfeller går midlene til langsiktig forskningsvirksomhet og kompetanseutvikling

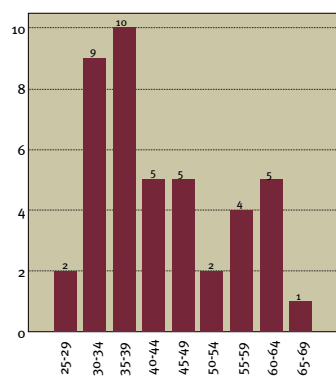
Forskerkompetanse etter kjønn

Fagområder etter kjønn

Forskere etter alder

ved instituttet. I de siste årene har vi skjerpet kravene til målrettet bruk av basisbevilgningen. I 2004 ble det innført et nytt system for bruken både av SIP-midlene og grunnforskningsmidlene.

SIP-midlene fra UFD brukes til å styrke større forskningsprogrammer som instituttet tillegger strategisk betydning. Midlene fordeles på programmer som allerede har fått bevilgninger fra Forskningsrådet og SIP-status fra UFD (Jf. Hegemoniprogrammet og programmet Europeisk og transatlantisk sikkerhet). På denne måten blir det mulig å kraftsamle innsats på noen få felter.

Grunnforskningsmidlene brukes til teori-, paradigme- og begrepsutvikling, kompetanseutvikling og -rekruttering (i praksis doktorgradsutdanning) og til å finansiere kortere perioder med faglig fordypning for de faste forskerne. Ved et institutt som NUPI er ikke grunnforskning nødvendigvis viktig *per se*. Grunnforskningen skal sette oss i stand til å gjøre bedre anvendt forskning. Derfor må den styres på en måte som styrker vår inntjeningssevne på fagfelt vi selv velger. Slik etterstreber vi større synergi mellom instituttets ulike aktiviteter.

Tre medarbeidere forsvarte sin doktorgradsavhandling i 2004: Morten Bremer Mærli med avhandlingen *Crude Nukes on the Loose? Preventing Nuclear Terrorism by Means of Optimum Nuclear Husbandry, Transparency, and Non-Intrusive Verification*, Pernille Rieker med

avhandlingen *Europeanisation of Nordic Security. The EU and the Changing Security Identities of the Nordic States* og Ole Jacob Sending: *How Does Knowledge Matter? The Formation, Changes and Content of International Population Policy*. Inkludert de tre doktorandene har 12 doktorgrader vært i produksjon ved instituttet i 2004.

Det er et mål for instituttet å høyne den inter-

nasjonale publiseringen. Instituttet opprettet derfor en bonusordning som bl.a. stimulerer til internasjonal publisering blant forskerne. I 2004 ble det utbetalt kr 178 000 for monografier og artikler i internasjonale tidsskrifter.

Informasjonsvirksomheten

Etter formålsparagrafen har NUPI et særlig nasjonalt ansvar for å formidle forskningsresultater og forskningsbasert informasjon til andre forskergrupper, beslutningstakere og allmennheten. Informasjonsavdelingens virksomhet er både en integrert del av forskningsvirksomheten ved NUPI og en selvstendig virksomhet.

I tider med stor oppmerksomhet rundt internasjonale spørsmål bidrar NUPI-forskere i betydelig grad med analyser og kommentarer i mediene. Et bærende element i NUPIs informasjonsstrategi er likevel et ønske om å skape interesse også for de problemstillingene som *ikke* til enhver tid står høyest på nyhetsmedienes dagsorden. Ulike målgrupper kan i tillegg finne mange fulltekstdokumenter på NUPIs tematisk organiserte nettsted, www.nupi.no

NUPI-forlaget er en integrert del av informasjonsvirksomheten på NUPI. I 2004 ble det utgitt til sammen 16 bøker, rapporter og notater på NUPI. Videre bidrar instituttets tidsskrifter til å gjøre NUPI til et nasjonalt knutepunkt for publisering av artikler om internasjonal politikk og økonomi. *Internasjonal politikk (IP)* er det ledende skandinaviskspråklige tidsskriftet på sitt felt og henvender seg så vel til den interesserte legmann som til akademikere. 2004 var et framgangsrikt år for tidsskriftet, med fornyelse og økt abonnentsmasse. *Forum for Development Studies* har lenge vært Norges ledende tidsskrift innenfor utviklingsforskning. *Nordisk Østforum* er det ledende skandinaviskspråklige tidsskriftet på feltet Russland- og Øst-Europa-studier. *Hvor hender det?* (HHD) er en artikkelserie som kommer 24 ganger i året og tilbyr artikler om internasjonale spørsmål i konsentrert og forenklet form og er især rettet mot allmennheten og skoleverkets øverste trinn. Nok en betydelig kanal for formidling var de 72 større og mindre seminarer og konferanser NUPI sto bak i 2004. NUPI-seminarene spenner fra de mindre og teoritunge som først og fremst er beregnet på spesielle fagmiljøer, til de store ar-

I romjulen kom den triste meldingen om at **Marianne Heiberg**, forsker og NUPI-medarbeider gjennom en årrekke, var død. Hennes plutselige bortgang har etterlatt et stort savn ved instituttet. Heiberg var midt inne i et spennende internasjonalt forskningsprosjekt om politisk vold. Prosjektet vil bli slutført og forskningsresultatene publisert i bokform på Pennsylvania PRESS.

rangementer med bred appell og stort publikumsoppmøte. Mange besøkende skoleklasser til NUPI og et bibliotek med et betydelig antall eksterne henvendelser kompletterer bildet av et institutt med nasjonale funksjoner.

Lokalisering

Like før jul i 2003 flyttet instituttet til nye moderne lokaler i Oslo sentrum. De nye lokalene har utviklet hatt en positiv effekt, blant annet på deltakelsen ved seminarer.

Tilknytningsform, status og framtidsutsikter

NUPI er et statlig forvaltningsorgan med særskilte fullmakter under Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD). Instituttet er omfattet av statens konsernkontoordning.

I 2004 klarte instituttets medarbeidere å snu et underskudd fra 2003 til et overskudd i driftsregnskapet på kr. 1 357 648. Overskuddet er overført til egenkapital, som ved utgangen av året utgjorde kr. 2 711 936. Det er et mål å øke egenkapitalen ytterligere for å gi instituttet større handlefrihet. Instituttet hadde som målsetting å øke den internasjonale inntjeningen i 2004. Målet ble ikke nådd, og denne inntjeningen er fortsatt for lav. Et betydelig innslag av rammeavtaler og flerårskontrakter gjør det lettere å langtidsplanlegge virksomheten. De siste par årene har antallet årsverk ved instituttet ligget stabilt på ca. 70.

Året 2004 viste en god tilgang på oppdrag, og stor etterspørsel etter NUPIs kompetanse i media. Vi tar dette som tegn på at instituttet fyller viktige

funksjoner og behov hos en rekke grupper i det norske samfunnet.

Arbeidsmiljø og likestilling

Arbeidsmiljøet ved instituttet er godt. I 2004 har sykefraværet gått noe ned sammenliknet med 2003 og 2002. Dette skyldes blant annet færre langvarige sykefravær i staben. De nye lokalene har hatt positive virkninger på det totale arbeidsmiljøet. Enkelte forhold ved det fysiske arbeidsmiljøet er fulgt opp i løpet av året og utbedringstiltak er iverksatt. NUPI er medlem av Oslo HMS-senter og har hatt nytte av dette medlemskapet på flere felt.

I 2004 har NUPI undertegnet en avtale om inkluderende arbeidsliv og har fått status som IA-bedrift. Vi har så langt gode erfaringer med samarbeidet med Trygdeetatens arbeidslivssenter.

Arbeidet med likestilling går bl.a. ut på å øke kvinneandelen blant de ansatte. Andelen kvinner som fikk tildelt studentstipend i forbindelse med mastergrad, var svært høy i 2004. Tre kvinner hospiterte ved instituttet over lengre perioder av året. Én kvinne avla doktorgrad i 2004. Men vi har ikke lyktes i å øke andelen kvinnelig ansatte. Til tross for at flere tiltak er iverksatt, er situasjonen fortsatt utilfredsstillende. I likestillingssammenheng legger vi også vekt på å vise fleksibilitet, og vil tilrettelegge for at mannlige ansatte kan ta utvidet pappapermisjon eller arbeide ut fra tidskonto i forbindelse med fødsler.

NUPIs virksomhet påvirker i liten grad det ytre miljø. Instituttet har imidlertid begynt å implementere miljøledelse i sine styringssystemer, og vil bestrebe seg på å redusere energiforbruk, papirbruk og avfallsmengde.

Resultatregnskap

Resultatregnskap ¹	Note nr.	2004	2003	Noter til regnskapet
Driftsinntekter				
Basisbevilgning		16 081 000	15 513 000	Note 1: Regnskapet som avgis, følger tilnærmet prinsipiene nedfelt i regnskapsloven og anbefalinger til god regnskapsskikk der hvor det er vesentlig for NUPIs aktiviteter.
Oppdragsinntekter		37 298 441	29 458 558	
Salgsinntekter		917 895	1 115 625	
Andre inntekter		27 655	96 543	
Sum driftsinntekter		54 324 991	46 183 726	
Driftskostnader				Note 2:
Lønn og personalkostnader	4, 5	27 710 760	26 893 091	Kostnader i forbindelse med eksternt finansiererte prosjekter blir løpende belastet prosjektet. Prosjekter med utestående bevilgning er ført som eiendel i balansen. Disse prosjektene har fått sine løpende utgifter forskuttert av NUPI. Prosjektene totalbevilgning er vurdert til å være tilstrekkelig til å dekke både påløpte og forventede fremtidige kostnader forbundet med fullføring av prosjektene i henhold til kontrakt.
Avskrivninger varige driftsmidler	3	143 664	83 303	
Andre driftskostnader		25 113 119	20 317 012	
Sum driftskostnader		52 967 543	47 293 406	
Driftsresultat		1 357 448	-1 109 680	
Finansinntekter og finanskostnader				Prosjekter som har mottatt forskuddsbevilgninger fra oppdragsgiver er ført opp som gjeld i balansen. Saldo og eventuell restbevilgning er vurdert som tilstrekkelig til å dekke forventede fremtidige kostnader forbundet med fullføring av prosjektene.
Finansinntekter		762	549	
Finanskostnader		562	74	
Sum finansinntekter og -kostnader		200	474	
Resultat før ekstraordinære poster		1 357 648	-1 109 206	
Ekstraordinære kostnader			307 526	
Årsresultat		1 357 648	-1 416 732	
Disponering				
Overført til EK		1 357 648	-1 416 732	
				Note 3: Varige driftsmidler
				IT-nettverk
				Anskaffelseskost pr 1.1
				625 582
				+ tilgang i året
				105 039
				- avgang i året
				0
				Anskaffelseskost 31.12
				730 621
				Akkumulerte avskrivninger
				154 267
				Årets avskrivninger
				143 664
				Bokført verdi 31.12
				586 957
				Prosentstans for avskrivninger
				20%

Resultatregnskap [forts.]

Balanse	Note nr.	2004	2003
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Inventar	3	586 957	625 582
Omløpsmidler			
Kundefordringer		2 745 338	1 725 286
Utestående bevilg. prosjekter	2	2 404 543	2 103 611
Fordringer ansatte		124 875	185 171
Sum omløpsmidler		5 274 756	4 014 068
Bankinnskudd, kontanter			
Kasse og bankinnskudd		13 986 626	14 305 738
Sum Eiendeler		19 848 338	18 945 388
Egenkapital			
Egenkapital 31.12	6	2 711 936	1 354 288
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 760 862	2 495 514
Skyldig skattetrekk og andre trekk		1 024 794	937 163
Skyldige offentlige avgifter		907 595	913 337
Skyldig feriep. og arb.g.avg av feriep.		2 628 866	2 540 633
Annen kort.gjeld		387 500	5 130
Forskudd på bevilg. prosjekter	2	10 426 785	10 699 323
Sum Gjeld		17 136 402	17 591 100
Sum Egenkapital og Gjeld		19 848 338	18 945 388

Noter til regnskapet

Note 3: Varige driftsmidler [forts.]

	Inventar
Anskaffelseskost pr 1.1	0
+ tilgang i året	636 185
- avgang i året	0
Anskaffelseskost 31.12	636 185
Akkum. avskrivninger	10 603
Årets avskrivninger	10 603
Bokført verdi 31.12	625 582
Prosentats for avskrivninger	20%

Note 4: Lønnskostnader

Lønnskostnader består av følgende poster:

	2004	2003
Lønninger	21 449 083	20 577 026
Arbeidsgiveravgift	3 171 293	3 045 222
Pensjonskostnader	1 555 862	1 565 173
Andre oppgavepl. lønnskostnader	973 428	1 187 403
Andre pers.kostnader	561 094	518 267
Sum lønnskostn.	27 710 760	26 893 091
Gjennomsnittlig antall	60	59

Note 5: Ytelser til ledende personer

Lønn og andre godtgjørelser til direktør utgjorde i 2004 kr 591 000.

Det er utbetalt kr 48 150 i styrehonorar.

Note 6: Egenkapital

Egenkapital:	2004	2003
Egenkapital 01.01	1 354 288	2 771 020
Årets resultat	1 357 648	-1 416 732
Egenkapital 31.12	2 711 936	1 354 288

Anne Lise Mellbye

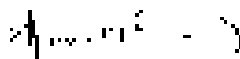
Kari Vogt

Elsbeth Tronstad

Per Botolf Maurseth

Kjetil M. Stuland

Pernille Rieker

Sverre Lodgaard, direktør

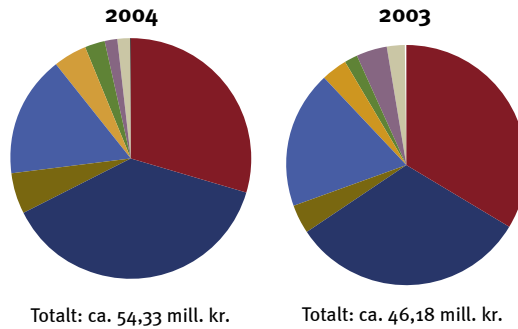

Helene Sjursen

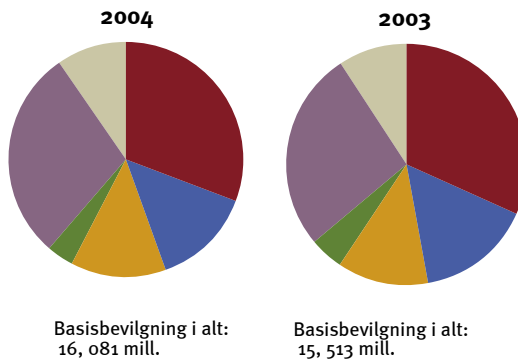
Paul Chaffey, leder

Fordeling av inntekter

	2004	2003
■ Basisbevilgning	29,6 %	33,6 %
■ Utenriksdepartementet	38,0 %	32,0 %
■ Forsvarsdepartementet	5,5 %	3,9 %
■ Norges forskningsråd	16,3 %	18,5 %
■ Andre departementer	4,5 %	3,5 %
■ Norsk næringsliv	2,7 %	1,8 %
■ Utlandet	1,7 %	4,1 %
■ Salg	1,7 %	2,4 %
■ Andre inntekter	0,05 %	0,2 %

Fordeling av basisinntekter

	2004	2003
■ Egeninitiert forskning	30,7 %	31,7 %
■ SIP 1+2	13,7 %	15,4 %
■ Kompetanseutvikling	13,1 %	12,2 %
■ Kvalitetssikring	3,7 %	4,5 %
■ Publisering og formidling	29,0 %	26,9 %
■ Bibliotek	9,6 %	9,2 %

Avdeling for internasjonal politikk

Avdeling for internasjonal politikk ble opprettet sommeren 2002 og er med sine 32 medarbeidere (2004) NUPIs største. Avdelingen forsøker å holde et helhetlig blikk på de viktigste utviklingstrendene i internasjonal politikk, blant annet ved å se på sammenhengene mellom det regionale og det globale nivå og ved å legge til grunn en bred forståelse av hva sikkerhet og internasjonal politikk betyr i en globalisert virkelighet. Videre søker avdelingen å sikre at forskningen både er teoriorientert og i noen grad teoriutviklende samtidig som den retter seg inn mot konkrete, nåtidige behov og problemstillinger.

Virksomheten i 2004

Interessen for spørsmål omkring reform av FN og det multilaterale systemet har gått i bølgedaler de siste tiårene. I 2004 kom imidlertid tematikken nok en gang høyt opp på den internasjonale dagsordenen. Den revitaliserte interessen for reformspørsmål skyldes i stor grad omstendighetene rundt 11. september 2001 og de internasjonale reaksjonene på disse terroranslagene – blant annet den senere krigen i Irak. Disse hendene fikk også store implikasjoner for de transatlantiske relasjonene og forholdet mellom USA og FN – noe som også har preget det faglige fokuset til avdelingen. Ellers har situasjonen på Balkan, generell forsvarsdebatt og utviklingen av sikkerhets- og utenrikspolitikken i EU fortsatt stått sentralt for arbeidet på avdelingen.

Avdelingen bidrar til å utdanne forskere ved å ha doktorgradsstipendiater og til enhver tid fire studentstipendiater.

Avdelingen har opprettet fire temagrupper for å samordne forskningen rundt avdelingens prioriterte hovedområder. Alle avdelingens forskere

deltar i minst én, oftest i flere av disse gruppene. Temagruppe 1 (Europa) og 4 (Hegemoni) er samtidig kjernen i de avdelingsovergrepene strategiske instituttprogrammene ved NUPI. Framstillingen av avdelingens aktiviteter følger temagruppeinndelingen.

Temagruppe 1

Europeisk og transatlantisk sikkerhet

Kjernen i temagruppens arbeid er knyttet til et NFR/UFD-finansiert strategisk instituttprogram (SIP) om europeisk sikkerhetspolitikk etter 11. september (Europa-SIPet). SIPet har et nært samarbeid med et tilsvarende program ved Institutt for fredsforskning (PRIO). SIPet ble igangsatt i 2003, og forskningen er konsentrert rundt tre hovedområder:

- Transatlantiske forhold
- EUs utenriks- og sikkerhetspolitikk
- Nye tilnærminger til sikkerhet – trusler og instrumenter

Europa-SIPet har en fast seminarrekke på gruppens temaområde, der eksterne og interne forskere presenterer sin forskning. Gruppen hadde i 2004 også fem paneler på «The Fifth Pan-European International Relations Conference» i Haag 9.–11. september 2004 hvor flere av gruppens medlemmer presenterte forskningspaper.

Gruppen publiserte på flere hold i 2004, blant annet boken *Contemporary European Foreign Policy*, som er redigert av Walter Carlsnaes, Helene Sjursen og Brian White. Den ble utgitt på Sage. I boken analyseres den senere utviklingen i studiet av europeisk utenrikspolitik både ut fra en teore-

tisk og en empirisk synsvinkel. Svein Melbys bok *Bush-revolusjonen i amerikansk utenrikspolitikk* kom ut i januar 2004. I den drøftes spørsmål som hva krigen i Irak har å si for USAs rolle i internasjonal politikk og hvilke drivkrefter som ligger bak USAs utenrikspolitikk. Et annet bokprosjekt om transatlantiske relasjoner ble også ferdigstilt i 2004. Denne boken er redigert av John Kristen Skogan, og flere av gruppens medlemmer har bidratt med kapitler. Boken kommer ut første halvdel av 2005.

Temagruppens medlemmer er tilknyttet det europeiske samarbeidsprosjektet *Bridging the Accountability Gap in European Security and Defence Policy (ESDP Democracy)*. Dette er et femårig, delvis EU-finansiert nettverksprosjekt, og avdelingen dekker spørsmål som «Det militære Europa», demokratiteori og «Democratic accountability of ESDP in the Swedish parliament». Prosjektet ble avsluttet i 2004 og resulterte blant annet i et spesialnummer av *International Peacekeeping* med tittelen *The EU, Crisis Management and Peace Support Operations*. Spesialnummeret ble redigert av Giovanna Bono og Ståle Ulriksen.

Gruppeleder Pernille Rieker forsvarte sin doktorgradsavhandling våren 2004 om europeisering av de nordiske lands sikkerhetsidentitet. Hun fikk også publisert en artikkel basert på avhandlingen i *Cooperation and Conflict* (nr. 4, 2004). Avhandlingen er blitt antatt på Routledge og kommer ut i løpet av 2005. Andre doktorgradsprosjekter blant gruppens medlemmer omhandler norsk forsvarsdiskurs (Nina Græger), EU og minoritetspolitikk i Øst- og Sentraleuropa (Andreas Selliaas) og konfliktdimensjoner i transatlantiske relasjoner (Christian-Marius Stryken).

NUPI ble i 2003 også trukket inn i det større alleuropeiske policyorienterte forskningsprosjektet «Global Europe». Der samarbeider vi nært med the Foreign Policy Centre i London og Open Society Institute i Brussel. Espen Barth Eide representerer NUPI i prosjektet, som blant annet har resultert i rapporten *Effective Multilateralism: Europe, Regional Security and a Revitalised UN* (redaktør: Espen Barth Eide).

Temagruppe 2

FN-programmet

FN-programmet kunne feire tiårsjubileum i 2004. Jubileumsåret var et svært aktivt år for FN-programmet. Kanskje mer enn noen gang tidligere har programmet arbeidet tett opp mot FN-systemet med så vel de store, overordnede problemstillingene organisasjonen står overfor, som de mer operative og policyorienterte. Mye av aktiviteten har vært knyttet nettopp til spørsmålene om FN-reform og arbeidet i og omkring *The High Level Panel on Threats, Challenges and Change*. Flere av programmets medarbeidere fulgte Høynevåpanelets arbeid tett, både som uavhengige observatører og som mer direkte involverte fageksperter. I sistnevnte kategori bør særlig Espen Barth Eides deltakelse i ekspertgruppen som understøttet panelets forskningssjef trekkes fram. FN-programmet bidro dessuten direkte med policyinnspill til panelet og panelsekretariatet i form av fem diskusjonspapirer om sentrale problemstillinger. Disse papirene har også blitt brukt av UD i deres policyutvikling. Et av papirene var for øvrig produkt av en konkret bestilling fra norsk og svensk UD i fellesskap. Panelet la fram sin sluttrapport i desember.

FN-programmet markerte jubileumsåret ved å lage et spesialnummer av NUPIInfo og å arrangere et større seminar om FN-reform med Gro Harlem Brundtland som hovedinnleder. Like før jul ble det også klart at UD ønsket å videreføre sin bevilgning til FN-programmet i tre nye år.

Høsten 2004 ble Espen Barth Eide bedt av visegeneralsekretærene Guehenno (UN Department of Peacekeeping Operations, DPKO) og Egeland (UN Office for the Coordination of Humanitarian Assistance, OCHA) om å gjennomføre en større studie av de såkalte integrerte fredsoperasjonene. Oppdraget ble gitt til Barth Eide i samarbeid med professor Randolph Kent, King's College, London. Fra NUPI er også Anja Kaspersen formelt engasjert som forskningsassistent. I tillegg bistår en gruppe programmedarbeidere uformelt med faglige innspill og som diskusjonspartnere. En rekke feltreiser ble i løpet av høsten gjennomført i Vest- og Sentral-Afrika. Teamet skal legge fram sin rapport ultimo mars 2005.

Videre er Barth Eide og Kaspersen også involvert i «The Millennium Assessment Project»

som har som formål å bistå FN-sekretariatet med gjennomgangen av status for Tusenårserklæringen, fem år etter.

Problemstillinger knyttet til studier av kjønn og konflikt har i mange år interessert flere av FN-programmets medarbeidere. Fra å ha vært et spesialisert felt har man fra FN-programmets side arbeidet mer aktivt med å integrere denne tematikken i andre pågående prosjekt og studier. Ikke minst er dette aktuelt i forbindelse med flere av de FN-initierte studiene. Det er også et ønske fra programmets side at kjønnsperspektivet i større grad skal integreres også i den mer langsiktige forskningen.

I løpet av 2004 gjorde også UD flere grep for å følge opp Sikkerhetsrådsresolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet, og å få fortgang i arbeidet med å utvikle en norsk politikk på området kjønn og konflikt. FN-programmets leder, Torunn L. Tryggestad samt Kari Karamé (Utviklingsavdelingen) fungerer både formelt og uformelt som rådgivere for UD i dette arbeidet – og blir mye brukt

som ressurspersoner.

Ole Jacob Sending disputerte med avhandlingen *How Does Knowledge Matter? The formation, content and changes in international population policy*. Som ledd i forskningen på det toårige postdoktorprosjektet «The Multilateral System and the Development–Security Nexus» tilbrakte Sending også store deler av november som gjesteforsker hos International Peace Academy (IPA) i New York. Han har etablert et løpende samarbeid med IPAs program «Strengthening the Security–Development Nexus», og deltok blant annet på oppstartskonferansen til dette programmet tidlig i 2004.

Foruten Sending arbeidet også to andre doktorgradsstudenter ved FN-programmet i 2004. Kari Osland og Henrik Thune arbeider videre med sine avhandlinger om henholdsvis «New Wars? Regime Changes, Legitimacy and Security Sector Reform» og «The Power of the One-eyed – Television, International Crisis Management and the Making of Foreign Policy Mass Media and Crisis Management».

FN-programmet 10 år

I 1994 ble et initiativ fra NUPI-forskere og en bevilgning fra UD smeltet sammen til en nyskaping – FN-programmet. Det som begynte som et anvendt policyorientert program – med relativt unge og nyutdannede medarbeidere – har gradvis utviklet seg til å bli et kompetanse- tungt og -byggende program som opererer i skjæringspunktet mellom policyutvikling og langsiktig forskning. Programmet løper nå på tiende året og ble mot slutten av 2004 forlenget ut 2007.

Mens programmet de første årene mottok støtte fra UD fra år til år, har samarbeidet mellom FN-programmet og UD de siste årene vært formalisert gjennom mer langsiktige rammeavtaler. Det å kunne operere med en lengre tidshorisont har gjort programmet mer attraktivt også for andre oppdragsgivere og finansieringskilder. Bevilgningen fra UD danner imidlertid fortsatt selve ryggraden i programmet.

Et uttalt mål ved oppstarten var at FN-pro-

grammet skulle bidra til å bygge nasjonal kompetanse på FN-spørsmål – bredt definert. FN-programmet utgjør i dag kjernen i NUPIs forskning på FN og multilaterale organisasjoner, folkerettslige problemstillinger, konfliktspørsmål og fredsbygging.

I et større, nasjonalt perspektiv har FN-programmet fungert som et sentralt miljø for dem som har ønsket å arbeide med konfliktspørsmål og det multilaterale system. Mesteparten av FN-

programmets forskning og prosjektarbeid har berøringspunkter med hverandre. Dette preger også måten programmet arbeider på – med vektlegging av teamarbeid på tvers av prosjekt og fagområder. Programmet tilbyr også veiledning, undervisning og arbeidsmuligheter for ferdig utdannede. I løpet av disse ti årene har i overkant av 60 personer vært tilknyttet FN-programmet i forskjellige roller. Rundt halvparten har hatt student-, militær- eller politistipendiatstillinger.

Temagruppe 3

Terrorisme og internasjonal kriminalitet

NUPIs temagruppe om terrorisme og internasjonal kriminalitet har i 2004 bestått av drøyt 20 medarbeidere som har hatt varierende tilknytning til gruppen eller temaområdet. Av disse har fem–seks personer forsket primært innenfor temaområdet: seniorforsker Tore Bjørge, politistipendiat Signe Astrup Arnesen, forsker Morten Bremer Mærli, vit.ass. Anders G. Romarheim og studentstipendiat/vit.ass. Geir Arne Fredriksen. Forsker Christian-Marius Stryken har hatt en økende tilknytning til gruppen i løpet av året. Rundt 15 andre – om lag halvparten fra IP-avdelingen og resten fra andre avdelinger – har hatt en assosiert tilknytning til temagruppen, ved at de arbeider med forskningstemaer som tangerer terrorisme og internasjonal kriminalitet.

Temagruppeleder Tore Bjørge begynte sommeren 2004 i ny stilling som professor ved Politihøgskolen, men fortsetter i en bistilling ved NUPI. Der fungerer han inntil videre som leder for tema-

gruppen. En ny stilling (utlyst i januar 2005) som seniorforsker ved IP-avdelingen innenfor terrorismeforskning er tenkt tillagt denne oppgaven.

Temagruppen ved NUPI har siden våren 2002 samarbeidet nært med terrorismeforskingsmiljøet ved Forsvarets forskningsinstitutt (FFI). Dette samarbeidet er formalisert gjennom «Konsortium for forskning om terrorisme og internasjonal kriminalitet». Fra sommeren 2004 har også Politihøgskolen gått inn som likeverdig partner i konsortiet. På brukersiden deltok ved årets utløp 12 institusjoner – departementer, direktorater og andre statlige institusjoner og etater, samt næringsorganisasjoner – som hver (i snitt) bidrar med rundt 200 000 kroner til finansiering av forskning og formidling. Forskergruppene har opprettet en felles kunnskapsbase om terrorisme og internasjonal kriminalitet på NUPIs nettsted. Det ble i løpet av 2004 arrangert sju konsortiumseminarer med egne forskere og internasjonale eksperter som innledere.

En begivenhet i temagruppen i 2004 var at Morten Bremer Mærli den 4. juni forsvarte sin

Majoriteten av tidligere medarbeidere har gått videre til stillinger innenfor forskning, embetsverk (flere er tatt opp på UD's aspirantkurs) og nasjonale og internasjonale organisasjoner. Mange tidligere medarbeidere på FN-programmet har endt opp i ulike typer rådgiverstillinger i Utenriks- og Forsvarsdepartementet, samt som analytikere i Forsvarets overkommando og Politiets sikkerhetstjeneste. Andre tidligere medarbeidere har gått til stillinger i internasjonale

organisasjoner som FN's høgkommissær for flyktninger (UNHCR) og FN's kontor for koordinering av humanitær assistanse (OCHA).

Militær- og politistipendiatordningen ble tidlig etablert for å styrke den helhetlige, analytiske tilnærmingen til studier av fredsoperasjoner. Ordningen har vist seg svært fruktbar, så vel for den anvendte som den mer langsiktige forskningen. Det er også en ordning som er ganske unik for NUPI og som blir lagt

positivt merke til blant utenlandske partnere. Stipendiatstillingene er opprettet i nært samarbeid med Forsvaret og politimyndighetene. Stipendiatene utgjør en viktig analytisk tilvekst til miljøet og har kunnet gi forskerne ved FN-programmet nyttig kunnskap om operative utfordringer ved internasjonal virksomhet. Samarbeidet mellom forskerne og praktikerne har uten tvil styrket den faglige og praktiske relevansen til policyrapporter og evalueringer.

Ved rekruttering til forskerstaben har det i programarbeidet vært lagt vekt på at minst én forsker eller rådgiver til enhver tid skulle ha operativ erfaring på sivil side – eksempelvis fra humanitære operasjoner i felten eller fra arbeid ved FN-hovedkvarterene i New York eller Genève.

FN-sekretariatet i New York har gjennom årene vært en svært viktig samarbeidspartner for FN-programmet, særlig Department of Peacekeeping Operations (DPKO). I 1995 ble det

innledet et nært samarbeid med det som da het DPKO Lessons Learned Unit (LLU), med både aktiv deltakelse i LLUs International Advisory Board og forskning og utredning. Da LLU etter hvert ble omorganisert og omdøpt til Best Practices Unit, ble FN-programmet bedt om fortsatt å spille en aktiv, rådgivende rolle.

Mange var redde for radioaktive utslipp fra ubåtenes reaktorer etter at de to atomubåtene Kursk (2000) og Komsomolets (1989) forulykket i hhv. Barents- og Norskehavet. Kursk tilhørte Delta-klassen, som ubåten på bildet i tørrdokk på et verft i Murmansk.

doktorgradsavhandling ved Fysisk institutt, UiO. Tittelen på avhandlingen er *Crude Nukes on the Loose? Preventing Nuclear Terrorism by Means of Optimum Nuclear Husbandry, Transparency, and Non-Intrusive Fissile Material Verification*. Avhandlingen, som fikk en meget god bedømmelse fra kommisjonen, analyserer risikoen for kjernefysisk terrorisme og identifiserer beste trusselreducerende strategier. Sikring, kontroll og eliminering av høyanriket uran er sentrale deltemaer. Doktorgradsarbeidet ble finansiert av Norges forskningsråd. Bremer Mærli representerer NUPI i det internasjonale prosjektkonsortiet *Strengthening the Global Partnership*, som følger opp G8-landenes ikkespredningsinitiativ, se www.sgpproject.org. Enn videre utarbeidet Bremer Mærli rapporten *Nuclear Weapons and Materials into the 21st Century: Threats, Challenges, and Options for Change* som et bakgrunnsnotat til FNs høynivåpanel.

På oppdrag fra svenske myndigheter har Bremer Mærli dessuten deltatt i en internasjonal prosjektgruppe som har analysert mulighetene for eliminering av russisk høyanriket uran. Analysen ble presentert i en rapport fra Statens kärnkraftinspeksjon, SKI, april 2004. I august 2004 ble et nytt prosjekt finansiert av Norges forskningsråd initiert. I prosjektet med tittelen «Halting Nuclear Prolifera-

tion in the 21st Century» skal Bremer Mærli analysere spredningsproblemer og ikkespredningsregimets fremtid. Prosjektet, der en rekke ledende internasjonale forskere deltar, løper til april 2006,

Tore Bjørge har sluttført sitt arbeid med antologien *Root Causes of Terrorism: Myths, Reality and Ways Forward*, som kommer ut på Routledge i 2005. Utgangspunktet var en ekspertkonferanse i juni 2003 som NUPI arrangerte på oppdrag for Utenriksdepartementet og Statsministerens kontor. Bjørge har senere deltatt i et oppfølgende internasjonalt ekspertpanel om årsaker til terrorisme som forberedelse til «International Summit on Democracy, Terrorism and Security» i Madrid i mars 2005.

På oppdrag fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har politistipendiat Signe Astrup Arnesen sammen med Bjørge og Bremer Mærli utarbeidet rapporten om *Hva gjør Norge utsatt for terrorisme? Trusselscenarier og norsk sårbarhetsforvaltning*. Rapporten tjener som underlag for DSBs nasjonale sårbarhets- og beredskapsrapport.

Signe Astrup Arnesen har også arbeidet med et prosjekt om «Så ute, høste hjemme? Utnyttelse av internasjonalt ervervet kompetanse». Studien kartlegger den kompetanse som norske politifolk

erhverver, eller potensielt kan erverve, gjennom deltakelse i internasjonale operasjoner i Sørøst-Europa. Videre blir det vurdert i hvilken grad politiet i Norge faktisk nyttiggjør seg denne kompetansen. I en siste del presenteres forslag til hvorledes internasjonalt opparbeidet kompetanse i større grad kan benyttes på hjemmebane som virkemiddel i kampen mot internasjonal organisert kriminalitet.

NUPI har lenge sett et behov for å bygge opp kompetanse innenfor feltet maritim sikkerhet. Som ledd i dette har NUPI i 2004 inngått et samarbeid med Institute of Defence and Strategic Studies (IDSS) i Singapore om et bokprosjekt – en antologi – om *Maritime Security in Southeast Asia*. Prosjektet er finansiert av Utenriksdepartementet. Antologien tar sikte på å kartlegge trusler mot internasjonal skipsfart fra terrorister og pirater, og hvordan det internasjonale samfunnet møter disse truslene. Hovedvekten av arbeidet vil skje i 2005. Fra norsk side deltar John Kristen Skogan, Christian-Marius Stryken, Per Christian Kraft, Signe Arnesen Astrup, Anders Sjaastad, Tore Bjørge (alle fra NUPI) samt Jan Georg Christophersen (Politihøgskolen) og Gunnar Stølvik (Kystvaktstaben).

Christian-Marius Stryken har i 2004 gjennomført studien *Norsk petro-power: Brennbart og brukbart redskap i norsk sikkerhetspolitikk?* på oppdrag av Forsvarsdepartementet. I studien drøftes muligheter for å bruke olje og gass som virkemidler for økt oppmerksomhet om norske sikkerhetsproblemer og på den måten hindre marginalisering av norsk sikkerhet.

Marianne Heiberg ledet – frem til sin bortgang i desember 2004 – et stort internasjonalt forskningsprosjekt – «Assessing Political/Military Responses to Political Violence: A Comparative Case Analysis with Policy Recommendations». Prosjektet er et samarbeid mellom NUPI og the Social Science Research Council (SSRC, Washington DC) der 11 forskere fra ulike land deltar. Harald Olav Skar deltar fra NUPI. Prosjektet er finansiert av Utenriksdepartementet. Prosjektet vil bli slutført i løpet av 2005, og vil da i hovedsak bli ledet fra SSRC. Sluttkonferansen blir i Oslo og vil bli organisert av NUPI.

Doktorgradsstipendiat Andreas Selliaas har påbegynt et arbeid med en mindre studie om ter-

rorisme og internasjonale sportsarrangementer, finansiert gjennom konsortiummidler. Han ser bl.a. på hvordan terroristgrupper har brukt eller kan tenkes å bruke internasjonale sportsarrangementer til å fremme sine mål. Enn videre handler arbeidet om hvordan 11. september har endret/skjerpet fokus på sikkerhet under internasjonale sportsarrangementer.

Vit.ass. Anders G. Romarheim har arbeidet med sin masteravhandling om propaganda i krigen mot terrorisme. Fokuset har ligget på Bush-administrasjonen som hovedaktør. Dette arbeidet har dessuten resultert i to artikler i *Internasjonal politikk*. Studentstipendiat (og fra nyttår 2005, vit. ass.) Geir Arne Fredriksen har påbegynt en masteravhandling om «Trusselvurderinger av internasjonal terrorisme: En beslutningsteoretisk analyse av endringene i trusselbildet som beslutningsgrunnlag for norske myndigheter».

Amit Shrivastava (Avd. for internasjonal økonomi) påbegynte i 2004 et arbeid med tittelen «State failure, terrorism, organised crime and corruption: A case study of the Kashmir Valley (India)», som han planlegger å utvikle til et postdoktorprosjekt.

Temagruppe 4 **Hegemoniprogrammet**

Hegemoniprogrammet er et treårig forskningsprogram støttet av Norges forskningsråd. I prosjektperioden søker vi å balansere to hovedmålsettinger: På den ene siden, å utforske spesifikke og samtidige utviklingstrekk i internasjonal politikk, i særlig grad knyttet til stormaktspolitikk i det internasjonale statssystemet. På den andre siden står prosjektet for en teoretisk og historisk tilnærming til hegemoni og globale makropolitisk utviklingstrekk. Denne forskningskomponenten er teoridrevet.

Innenfor rammen av Hegemoniprogrammet har forskerstaben også sammenstilt systemiske utviklingstrekk med regional og nasjonal utvikling. Enn videre er det fokusert på analyser av forholdet mellom amerikansk sikkerhetspolitikk og den europeiske integrasjonsprosessen, NATOs utvikling og Norges posisjon i spennet mellom USA og Europa. Fra et mer globalt perspektiv har forsknings-

fokuset vært rettet mot de implikasjoner hegemoni og stormaktspolitikk har for utviklingen av de normer som ligger til grunn for det internasjonale samfunnet, fortolkningen av folkeretten og FN-pakten, og stormaktspolitikkenes implikasjoner for den internasjonale menneskerettighetsagendaen og statssuverenitetsprinsippet. Analyser av sammenhengen mellom makropolitisk systemiske endringer og nasjonal mikropolitisk utvikling omfatter også spørsmålet om hva stormaktsallianser – blant annet i tilknytning til USAs krig mot terrorisme – innebærer for regionale og interne konflikter og fredsprosesser.

Hegemoniprogrammet bygger sin virksomhet omkring et månedlig teoriseminar og en bimånedlig lesegruppe, som begge ble videreført i 2004. Som kjent skal et strategisk instituttprogram (SIP) – som Hegemoniprogrammet er – bygge ny kompetanse. 2003 var i tråd med dette året for publisering av et dusin oversiktsarbeider og bokessay. Dette arbeidet fortsatte i omtrent samme omfang i 2004. Den omfattende formidlingsvirksomheten – foredrag, avisartikler og andre medieinnslag – ble også opprettholdt, spesielt i forbindelse med det amerikanske presidentvalget.

2004 begynte med en journalistisk samlepresentasjon av funnene i artikkelen *NUPI-intellektuelle i bokform* i Prosa 10 (1). Internasjonalt presenterte fem av medarbeiderne sentrale forskningsfunn i et symposium om Chris Reus-Smit's bok *American Power and World Order; Global Change, Peace and Security*. Medarbeiderne presenterte paper på flere internasjonale konferanser, bl.a. tre ved en større konferanse i Haag (The 5th Pan-European IR Conference) og fire ved International Studies Association i Montreal. Eneste forsinkelse gjaldt den store konferansen «Establishing Global Political Rule» med bred amerikansk deltakelse som var planlagt til november 2004. Denne ble først avholdt januar 2005.

Den akademiske publiseringen av funn er i ferd med å komme i gang. Ståle Ulriksen redigerte sammen med Giovanna Bono et spesialnummer av *International Peacekeeping* om transnasjonale militære relasjoner. Ulriksens bidrag belyser EUs militære respons på amerikansk hegemoni. Iver B. Neumann drøftet i en fagartikkel i *Review of International Studies* hvordan hegemoni påvirker vestlige stater. Ole Jacob Sending og Iver B. Neumann har levert manuset «Hegemony, Governance, Governmentality» i *International Studies Quarterly* og fått en meget positiv foreløpig fagfellevurdering. Stein Sundstøl Eriksen redigerte et temanummer av det filosofiske tidsskriftet *Agora* om Hardt og Negris bok *Empire*.

Endelig fikk programmet i 2004 lagt grunnlaget for det regulære avslutningsåret 2005 ved å få oversatt til norsk og forberedt for publisering Reinhardt Kosellecks klassiske arbeid om imperialisisme. Dessuten er et panel og to paper til neste års International Studies Association-konferanse på Hawaii antatt. Arbeid med Benjamin de Carvalhos, Torbjørn Knudsens og Henrik Thunes avslutningspublikasjoner har vært en annen betydelig del av arbeidet innenfor Hegemoniprogrammet i 2004.

Leder Espen Barth Eide

Medarbeidere Signe Astrup Arnesen, Anja Kristin Bakken, Tore Bjørgo, Walter Carlsnæs, Nina Græger, Marianne Heiberg, Liv Høivik, Anja Therese Kaspersen, Thorbjørn Knutsen, Per-Christian Kraft, Jon Harald Sande Lie, Halvard Leira, Turid Læg Reid, Janne Haaland Matlary, Svein Melby, Morten Bremer Mærli, Iver B. Neumann, Kari Osland, Helene Revhaug, Pernille Rieker, Niels Nagelhus Schia, Andreas Selliaas, Ole Jacob Sending, Anders C. Sjaastad, John Kristen Skogan, Eli Stamnes, Christian-Marius Stryken, Malin Tappert, Henrik Thune, Torunn Lise Tryggestad og Ståle Ulriksen

Studentstipendiater Benjamin de Carvalho, Geir Arne Fredriksen, Aina Holm, Anders Grindlia Romarheim og Kristin Marie Haugevik

Avdeling for Russlandsstudier

Avdeling for Russlandsstudier er en av NUPIs to geografisk definerte avdelinger og utgjør det største enkeltstående miljøet for russlandsforskning i Norge. Avdelingen prioriterer langsiktig kompetanseoppbygging og tverrfaglig tilnærming (statsvitenskap, historie, sosialantropologi, samfunnsøkonomi og juss) i tillegg til at både forskere og studenter forventes å beherske russisk.

Som det største miljøet innenfor sitt fagfelt i Norge tar avdelingen sikte på å fungere som et nasjonalt knutepunkt for russlandsforskning. Avdelingen har således i flere år hatt et institusjonalisert samarbeid med de to andre større forskningsmiljøene i Norge på dette området, FNI og FFI. Siden 1998 har vi hatt løpende felles forskningsprosjekter med russlandsforskerne på FFI, og vi er nå i ferd med å gjennomføre et treårig samarbeids-SIP om implementeringen av internasjonale regimer i Russland. Den faglige utvekslingen med FFI har blitt ytterligere styrket i året som gikk ved at FFI har blitt trukket inn i avdelingens referansegruppe.

Avdelingen er også opptatt av å utvide sin internasjonale kontaktflate. Et viktig element i kompetanseoppbyggingen er deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid og nettverksbygging. Forskerne deltar i flere nordiske forskernetverk, og avdelingen har også gjennom flere år vært med på å organisere nordiske forskerutdanningskurs (sammen med det finske Aleksanteri-instituttet og svenske Södertörns högskola, de to største utdanningsinstitusjonene i Norden på dette området). Vi samarbeider dessuten tett med viktige internasjonale forskningsmiljøer (Carnegies Moskva-senter, Moskva statsuniversitet, Mohyla-universitetet i Kiev m.fl.).

Forskningsvirksomheten

I 2004 reorganiserte Avdeling for Russlandsstudier forskningsporteføljen i fire satsningsområder:

Russisk sikkerhets- og utenrikspolitikk

Forskning på russisk sikkerhets- og utenrikspolitikk har siden avdelingen ble opprettet i 1995 vært et hovedsatsningsområde. Dette vil være tilfelle også etter reorganiseringen. De siste årene har mye av forskningen på dette feltet vært knyttet opp til russisk politikk vis-à-vis NATO- og EU-utvidelsen. Jakub Godzimirski har i 2004 jobbet med flere prosjekter om relasjonene mellom Russland og NATO, både bilateralt og som en del av en studie av Putins «grand design» for sikkerhets- og utenrikspolitikken. Godzimirski har også sett på (manglende) fremdrift i den lenge bebudete russiske militærreformen.

Et annet hovedfokus er Russlands bidrag til kampen mot internasjonal terrorisme. Etter 11. september fremsto Russland som en av USAs strategiske partnere og et nøkkelland i bekjempelsen av internasjonal terrorisme. Geir Flikke og Julie Wilhelmsen har sett på hvordan dette samarbeidet har ført til en begreps- og strategimessig endring på russisk side gjennom utviklingen av en russisk «Bush-doktrine» (se bokstekst). Gisselaksjonen i Beslan høsten 2004 ga ny næring til russiske myndigheters tilnærming til Tsjetsjenia-konflikten som en antiterroroperasjon. Sammen med internasjonale islamistiske miljøers økende innflytelse over tsjetsjenske separatister har utvilsomt russiske myndigheters kompromissløse holdning bidratt til en radikaliseringsprosess av den tsjetsjenske separatistbevegelsen. Julie Wilhelmsen har studert denne prosessen nærmere.

I tillegg til de to ovennevnte temaene vies de bilaterale relasjonene mellom Russland og Norge spesiell oppmerksomhet. De siste to årene har avdelingen vært engasjert i en felles satsning sammen med ECON, FNI og Wikborg & Rein for å reise en debatt om utviklingen i den russiske delen av Barentsregionen og mulige implikasjoner for norsk politikk (prosjektet Barents 2015). Prosjektet munnet høsten 2004 ut i bokutgivelsen *Big Oil Playground, Russian Bear Preserve or European Periphery?* Avdelingen har i denne sammenheng bl.a. hatt hovedansvar for å utrede russiske geopolitiske prioriteringer og deres konsekvenser for utviklingen av Nordvest-Russland som en internasjonal energiexportør. Dessuten har Cecilie Lille skrevet en hovedoppgave om prosjektsamarbeid innenfor Barentssamarbeidet, og Jana Sverdljuk har deltatt i et felles nordisk prosjekt om russiske kvinnelige immigranter til Norden.

Regimestudier

Et nytt satsningsområde er regimestudier. Avdelingen har dermed forlatt transisjonsteori som tilnærming til studier av det postsovjetske

området. Årsaken til dette er først og fremst den teleologiske tankegangen som ligger implisitt i transisjonsteorien. Et drøyt tiår etter oppløsningen av Sovjetunionen viser det seg at innføringen av demokrati og markedsøkonomi verken kan karakteriseres som en lineær prosess eller nødvendigvis fører til et samfunn av vestlig type. Gjennom studier av russisk politikk, institusjonsbygging og økonomi tar vi sikte på å skape en bedre forståelse av hvordan de nye samfunnsstrukturene fungerer.

Hva gjelder utviklingen av det politiske regimet, har Geir Flikke studert den russiske demokratibevegelsens vekst og fall på begynnelsen av 1990-tallet. Ved hjelp av social movement-teori har Flikke analysert paraplyorganisasjonen Demokratisk Russlands problemer med å institusjonalisere demokratibevegelsen. Dette er temaet for en doktoravhandling som skal leveres inn våren 2005. Jardar Østbø har i sin hovedoppgave om russisk nasjonalbolsjevisme sett nærmere på randsonene av den nye partifloraen.

Innenfor feltet institusjonsbygging har avdelingen lenge prioritert studier av russisk føderalisme og sentrum–periferi-relasjoner, som også er temaet for Helge Blakkisruds doktorgradsprosjekt. Innen-

En russisk Bush-doktrine i SUS?

Etter 11. september 2001 tok USA i bruk nye og mer offensive militære konsepter i sin sikkerhetspolitikk, nedfelt i den såkalte Bush-doktrinen.

Amerikansk retorikk så vel som konsepter har vunnet innpass hos myndighetene i en rekke land, herunder Russland. Russlands-avdelingens prosjekt «En russisk Bush-doktrine i SUS?» analyserer hvorvidt Russland, som fremdeles anser seg som den dominerende makt innenfor SUS-området, har kopiert

elementer fra Bush-doktrinen for å øke sin innflytelse i dette området og hvorvidt dette har senket terskelen for bruk av militær makt.

Russlands militær-doktrine og sikkerhetskonsept fra 2000, samt russiske politikeres retorikk, avdekker at internasjonal terrorisme stod sentralt i landets fiendebilde lenge før 11. september 2001. I møte med terrortrusselen ble det imidlertid opprinnelig skissert en defensiv russisk tilnærming med vekt på

å styrke internasjonal rett og multilateralt samarbeid, ikke minst innen FN-systemet. Etter 11. september kan man spore en gradvis forskyvning i russisk retorikk mot en legitimering av retten til bruk av militær makt uten at det er sanksjonert av internasjonale institusjoner, og av forkjøpsangrep. Ikke minst ser bruken av elementer fra Bush-doktrinen ut til å ha tiltatt etter hvert som Russland selv er blitt rammet av terrorangrep med utspring i Tsjetsjenia-konflikten.

Denne utviklingen er et tydelig forvarsel om at den nye russiske militærdoktrine og sikkerhetskonsept, som er i emning, kommer til å være langt mer offensiv enn de foregående.

Når det gjelder Russlands innflytelse i SUS-området, har kampen mot terrorismen (anti-terrorparadigmet) blitt brukt for å gjenopplive sikkerhetssamarbeidet mellom statene i regionen. Ikke minst rettet Russland søkelyset mot Afghanistan som arnested for interna-

President
Vladimir Putin på
talerstolen
i Moskva

for rammen av det tidligere omtalte scenarieprosjektet Barents 2015 hadde Blakkisrud dessuten ansvar for delrapporten om den politiske utviklingen innenfor russisk del av Barentsregionen og føringene for russisk regionalpolitikk.

Som nevnt over er avdelingen også involvert i et samarbeids-SIP om implementeringen av internasjonale regimer i Russland. Vårt bidrag tar for seg utvalgte deler av de internasjonale menneskerettighetsforpliktelser som Russland har påtatt seg overfor Europarådet, OSSE og FN. Som strategisk

satsning involverer prosjektet flere forskere på avdelingen (Julie Wilhelmsen, Indra Øverland og Helge Blakkisrud). I tillegg skriver Trude Johnson en masteroppgave i tilknytning til dette prosjektet.

Avdelingen har lenge ønsket å styrke sin kompetanse på russisk økonomi. I 2004 ble dette gjort gjennom to masteroppgaver – Nils August Andresen skrev om russiske husholdningers sparestrategier og Natalia Merkina om innovasjon og regional utvikling i Russland.

sjonal terrorisme (allerede i 2000 lanserte russiske myndigheter muligheten av å gå til forkjøpsangrep mot Taliban-regimet). Russlands fremstøt for økt innflytelse i Sentral-Asia ved bruk av antiterrorparadigmet kulminerte i april 2003. Det skjedde i forbindelse med omgjøringen av den kollektive sikkerhetspakten til en organisasjon med en felles militær kommandostruktur underlagt den russiske generalstaben.

I sine bilaterale relasjoner har Russland de siste årene befestet sin rolle som «obligatorisk sikkerhetspartner» for Tadsjikistan. Videre har Russland styrket sin militære posisjon i Kirgisistan og i økende grad trukket Usbekistan bort fra USA og inn i et tettere militært samarbeid. I hovedsak er dette gjort ved å «assistere» disse statene i kampen mot internasjonal terrorisme. Russlands tiltakende innflytelse har imidlertid ikke ført til umiddelbar fare for militær konflikt

i området, ettersom de sentralasiatiske statenes trusselvurderinger i stor grad sammenfaller med Russlands.

I Georgia derimot har anvendelsen av den russiske «Bush-doktrinen» medvirket til å øke spenningen. Selv om Russland helt siden begynnelsen av den andre Tsjetsjenia-krigen i 1999 har anklaget Georgia for å huse tsjetsjenske og utenlandske terrorister, ble denne retorikken trappet opp etter 11. september og har beredt grunnen for

unilaterale forkjøpsangrep mot georgisk territorium. Slike aksjoner har i økende grad, og med direkte henvisning til USAs handlingsmønstre, blitt fremstilt som legitime og nærmest påkrevd.

Den felles krigen mot internasjonal terrorisme har tilsynelatende knyttet Russland og USA tett sammen i et strategisk partnerskap. På det retoriske plan har det utviklet seg en enighet om at offensive tiltak, slik som forkjøpsangrep, er legitime for

å bekjempe internasjonal terrorisme. Prosjektet avdekker imidlertid at når begge disse statenes bruk av antiterrorparadigmet gir seg utslag i økt militært nærvær i ett og samme geografiske område, så utløses en rivalisering dem imellom. Tatt i betraktning at denne rivaliseringen foregår innenfor en bestemt sikkerhetspolitisk sfære, og at mer offensive militære strategier er tatt i bruk, kan dette på lengre sikt øke spenningen mellom stormaktene i SUS-området.

Samarbeid og bistand

Det tredje området avdelingen har valgt å inkludere i sin nye tematiske oppdeling, har fått tittelen «samarbeid og bistand». Satsningen på å utvikle avdelingens kunnskap om bistands- og samarbeidsrelaterte problemstillinger innenfor det post-sovjetiske området er viktig som et komplement til avdelingens spisskompetanse på sikkerhetsspørsmål. Over halvparten av de postsovjetiske statene er i dag klassifisert som mottakere av offisiell utviklingsbistand (ODA-land). Dette gjelder de fem sentralasiatiske republikkene, Georgia, Aserbajdsjan, Armenia og Moldova. Samtidig er det en rekke områder hvor Norge og andre vestlige aktører kan bidra med både kapital og kunnskap, også overfor relativt rike land som Russland (f.eks. når det gjelder miljøvern og atomopprydding). Dermed er overgangen mellom samarbeid og bistand i forholdet mellom Vesten og Russland og de øvrige postsovjetiske statene glidende, og vi har valgt å forholde oss til dem som et temaområde.

Avdelingen har hatt to hovedprosjekter innenfor dette området i 2004. De siste par årene har avdelingen satset på å bygge opp mer kompetanse på ukrainsk politikk. Ukraina, med nesten 50 millioner innbyggere og Europas nest største flateinnhold, har til tross for sin størrelse og plassering i grensesonen mellom det nyutvidede EU og Russland, så langt vært viet liten oppmerksomhet fra norsk side. I 2004 startet Geir Flikke og Jana Sverdljuk sammen med Valter Angell på Avdeling for internasjonal økonomi prosjektet «Governance, Gender and Environment – Challenges in the Soft Security Sector of Ukraine» for å rette søkelys mot et knippe sentrale utfordringer for ukrainske myndigheter. Prosjektet omfatter både forskningssamarbeid med ukrainske miljøer og forelesningsrekker ved Mohyla-universitetet i Kiev. Også Jakub Godzimirski har i 2004 jobbet med et Ukraina-relatert prosjekt, idet han har evaluert spesialist-innvandring fra Ukraina for UDI.

Det andre hovedprosjektet var Indra Øverlands treårige postdoc-prosjekt om multilaterale organisasjoner i Kaukasus og Sentral-Asia. Prosjektet har fokusert på koordinering av bistand mellom multilaterale organisasjoner som opererer i regionen, men har også bidratt til å øke avdelingens generelle kompetanse på sentralasiatisk og

sørkaukasisk politikk. Prosjektet ble avsluttet med en større internasjonal konferanse om multilaterale organisasjoner i regionen (se nedenfor).

Nordområdestudier og næringsliv

Det siste satsningsområdet er i stor grad definert av Norges geografiske nærhet til Russland. Norge deler en 196 km lang grense med Russland i nord, og nordområdestudier er dermed en naturlig innfallsvinkel for å forstå utviklingen i de norske nærområdene. I russisk sammenheng er dessuten 70 % av landarealet definert som «nordområder». Kombinasjonen av ekstreme klimatiske forhold som gjør store deler av nordområdene uegnet for menneskelig bosetning, og det faktum at det meste av Russlands naturressurser er lokalisert i nord (regionen står for eksempel for om lag 95 % av gass- og 75 % av oljeproduksjonen) gjør spørsmålet om hvordan myndighetene takler dette dilemmaet til et interessant satsningsområde.

Avdelingen har lenge samarbeidet med FNI om studier av russiske myndigheters nordområdepolitikk. I 2004 har vi undertegnet kontrakt med University Press of America for å publisere det som vil bli den mest omfattende studien av russisk nordområdepolitikk utgitt utenfor Russland. Boken vil dekke russiske myndigheters politikk for administrasjon av nordområdene, ressursforvaltning, økonomisk politikk og urfolksspørsmål. De siste to årene har arbeidet med den generelle nordområdepolitikken dessuten blitt komplettert med det tidligere omtalte prosjektet Barents 2015.

Avdelingen har også utført oppdrag for norsk næringsliv med interesse for det postsovjetiske markedet, herunder et flerårig samarbeid med Hydro.

Informasjonsvirksomheten

En viktig målsetning for Avdeling for Russlandsstudier er å informere norsk offentlighet om den politiske og samfunnmessige utvikling i Russland og det postsovjetiske området for øvrig. Informasjonsstrategien er tredelt:

Informasjon via Internett og medievirksomhet

Avdelingens medarbeidere har bygd opp en omfattende database med nyheter og bakgrunnsstoff om Russland. Databasen har siden 1996 vært tilgjengelig på Internett (<http://www.nupi.no/Norsk/Forskning/Russlandsstudier/Russlandsdatabase>). Basen inneholder blant annet informasjon om politiske aktører og institusjoner, russiske regioner, etniske minoriteter og en oversikt over resultat fra alle valg og folkeavstemninger etter 1991. I tillegg inneholder den en kronologisk del med løpende nyheter om politisk, økonomisk og samfunnsmessig utvikling.

Det legges også vekt på å delta aktivt i den offentlige debatt om Russland i norske massemedier. Avdelingens medarbeidere blir således hyppig brukt til å kommentere utviklingen i Russland og det postsovjjetiske området, for eksempel i forbindelse med gisselaksjonen i Beslan og med maktskiftet i Ukraina høsten 2004.

Konferanser, seminarer og foredragsvirksomhet

Et annet element i informasjonsstrategien er organisering av konferanser og seminarer med ledende internasjonale forskere – både for å bidra til fagdebatten i Norge og å informere den norske offentlighet. I 2004 arrangerte vi fire større konferanser

- The Uncertainties of Putin's Democracy
- The Russians are coming – or are they? (i samarbeid med UDI)
- Russia in a Common European Legal Space (i samarbeid med Senter for Europarett, UiO og Institute of Law and Public Policy, Moskva)
- Multilateral Organisations in the Caucasus and Central Asia

Konferansen om multilaterale organisasjoners engasjement i Sør-Kaukasus og Sentral-Asia er den hittil største konferansen vi har organsiert med over 50 utenlandske deltakere og 45 paper. I tillegg ble det avholdt en rekke mindre seminarer: *Russia's Version of the War on Terrorism: The Case of Chechnya*; *How Will the 2004 Presidential Elections Affect Ukraine's Foreign Policy* (i samarbeid med FFI); *Ukraine: The Presidential Election, Possible Outcomes, Long-Term Consequences* (i samarbeid med Den norske Helsingforskomité); *Demokrati og menneskerettigheter i Armenia* (i samarbeid med Den norske Helsingforskomité) og *Hviterussland etter høstens parlamentsvalg og folkeavstemning* (i samarbeid med Den norske Helsingforskomité).

Avdelingens medarbeidere benyttes dessuten hyppig som forelesere ved norske universiteter, høyskoler og andre utdanningsinstitusjoner.

Publisering

Avdelingen vektlegger internasjonal publisering. Forskningen ved avdelingen har i 2004 resultert i artikler i norske og internasjonale tidsskrifter, bokmanus, rapporter og artikkelsamlinger. NUPI har dessuten siden 2002 stått ansvarlig for utgivelsen av *Nordisk Østforum*, Nordens ledende tidsskrift på østeuropaforskning. Helge Blakkisrud er ansvarlig redaktør for dette tidsskriftet (siden 1994).

Leder Helge Blakkisrud
Medarbeidere Geir Flikke, Jakub M. Godzimirski, Jana Sverdljuk, Julie Wilhelmsen og Indra Øverland
Studentstipendiater Nils August Andresen, Trude Johnson, Cecilie Lille, Natalia Merkina og Jardar Østbø
Sivilarbeidere Paul Erik Cockbain og Trygve Thorson

Avdeling for internasjonal økonomi

Internasjonalt samarbeid på det økonomiske felt blir i omfang og intensitet stadig viktigere og dermed en mer sentral del av utenrikspolitikken. Internasjonal økonomi er således et sentralt tema-område, der NUPI er en betydelig bidragsyter i Norge. NUPI bidrar på dette felt gjennom langsiktig akademisk forskning så vel som kortsiktige prosjekter med politisk relevans. Fem av avdelingens åtte forskere i 2004 har doktorgrad, og ytterligere to er i slutfasen av doktorgradsarbeidet. I avdelingen inngår også studentstipendiater, der en (Merkina) avsluttet og en (Øvald) påbegynte arbeidet med masteroppgaven i 2004.

Som for NUPI for øvrig er om lag 1/3 av aktiviteten finansiert av basisbevilgningen, mens 2/3 kommer fra eksternt finansierte prosjekter. Et viktig fokus i 2004 har vært å øke produktiviteten i bruken av grunnfinansieringen. Selv om publisering og produktivitet er god, er det et mål å forbedre dette ytterligere – spesielt gjennom publisering i internasjonale tidsskrifter med referee-ordning. Rundt ti artikler er innsendt for vurdering i slike tidsskrifter i 2004. Av disse er én endelig antatt, og iallfall ytterligere tre vil høyst sannsynlig bli publisert. Avdelingen vil arbeide målrettet videre på dette feltet.

Tematisk har avdelingen i 2004 videreført forskningen på feltene internasjonal handel og handelspolitikk; teknologi, vekst og multinasjonale selskaper; samt internasjonal korrupsjon og politisk økonomi.

Politisk økonomi

Forskningen i 2004 har i større grad enn før omfattet politisk økonomi. Mens forskning om økonomi ofte belyser politisk relevante problemer, innebærer forskning i *politisk økonomi* at

selve den politiske beslutningsprosess er en del av fokus. Harstad har i 2004 analysert hvordan internasjonale forhandlinger og beslutningsregler kan utformes for å gi best mulig utfall. I et av disse arbeidene spør Harstad hvordan avstemningsregler, som for eksempel i Ministerrådet i EU, best kan utformes dersom landene på forhånd kan investere slik at de tjener mer på et bestemt utfall av beslutningsprosessen. I et annet arbeid belyses det hvorvidt internasjonal harmonisering av politikk er ønskelig eller ikke. I tidligere litteratur er ofte konklusjonen at differensiert politikk ofte er ønskelig for å ta hensyn til landenes ulike behov. Harstad viser imidlertid at felles politikk kan gjøre internasjonale forhandlinger mer effektive, og i en del situasjoner er harmonisering av politikk derfor det beste.

Andvigs forskning om korrupsjon belyser også interaksjonen mellom politisk endring og økonomiske forhold. En hypotese er at ulike regimer innebærer bestemte normer for koordinering på mikronivå; for eksempel hvilke funksjoner som ivaretas av marked, familie og stat, og hvordan dette skjer. En endring i regimet, for eksempel ved overgang fra statlig styring til marked, skaper derfor behov for nye normer. I overgangsfaser kan ulike normer eksistere parallelt. En hypotese er derfor at regimeendring kan føre til økt korrupsjon. Andvig drøfter hypotesen i lys av ulike eksempler; fra landfordeling i Kenya til kommunismens fall.

I sitt doktorgradsprosjekt om korrupsjon og bistand har Shrivastava i 2004 analysert nye data om korrupsjon i utdanningssektoren i India og Bangladesh. Resultatene tyder på at omfanget av korrupsjon i noen av de studerte områder er omfattende. I tillegg til omfattende problemer med å framskaffe statistikk for utdanningssektoren bidrar korrupsjonen til at resultatene av den omfattende bistand til

utdanningssektoren er vanskelige å måle. Doktorgradsprosjektet, som planlegges avsluttet i 2005, har som et mål å frambringe kunnskap som gjør det mulig å drive bistanden mer effektivt og bekjempe korrupsjon.

Grünfeld har i 2004 arbeidet (sammen med Sverdrup, ARENA) med å finne ut om norske holdninger til EU-medlemskap er påvirket av økonomiske konjunktursvingninger. Resultatene tyder på at dette er tilfelle: Når det går godt økonomisk, reduseres støtten til EU-medlemskap i befolkningen.

Melchior har (i et sveitsiskfinansiert prosjekt for IISD, Canada/Genève) bidratt til en internasjonal sammenliknende studie av den handelspolitiske beslutningsprosess i ulike land. Mens handelspolitikken er blitt mer omdiskutert, er den fortsatt mindre viktig enn innenrikspolitikken på den norske partipolitiske scenen. I Norge er hensynet til u-landenes ve og vel antakelig viktigere enn i mange andre land. Mens interesseorganisasjoner fra næringer og bransjer har vært handelspolitiske aktører i land tid, har NGOer meldt seg på for fullt de siste årene, og de er nå vel så aktive lobbyister som næringsorganisasjonene.

Internasjonal handel

Internasjonal handel har de senere år vært et sentralt tema i NUPIs forskning. I 2004 ble dette fulgt opp gjennom langsiktig akademisk forskning så vel som prosjekter for brukere med direkte politisk relevans (se tekstboks).

I den mer langsiktige aktiviteten de siste år har et viktig forskningsfelt vært betydningen av faste kostnader ved eksport. NUPI har vært tidlig ute på dette feltet, som de siste par år er blitt gjenstand for mer forskning internasjonalt. Selv når de formelle handelshindringene er redusert til null, gjenstår «usynlige» barrierer som begrenser handelen. For eksempel er mye av tjenesteeksporten «regional» snarere enn global, og dette kan skyldes betydelige etableringshindringer eller faste kostnader i eksportmarkedene. Teoriarbeid i 2004 (Melchior) viser hvordan faste kostnader ved eksport påvirker næringsstrukturen i et land og at graden av prisforskjeller mellom og «segmentering» i markeder avhenger av særtrekk ved den enkelte bransje.

Mye av forskningen om nord-sør-handel og

lønnsforskjeller mellom land har bygd på tradisjonell nyklassisk handelsteori der det forutsettes at alle land er «diversifiserte» og produserer alle varer. Et NUPI-arbeid i 2004 (Melchior) påviste at dersom de fattige landene er spesialisert i arbeidsintensiv produksjon, er virkningen på lønningene i rike land mer tvetydig. Handel med de fattigste landene vil ikke ha en så sterk negativ effekt på lønningene for lavutdannet arbeidskraft i rike land, fordi disse landene er mindre effektive produsenter. Handel med noe mer avanserte u-land har derimot en sterkere negativ virkning på lønningene for ufaglærte arbeidere i rike land, men samtidig også den mest positive effekt på priser og velferd.

Teknologi, vekst og utenlandsinvesteringer

Bidrar teknologispredning til «industriklenger» og økonomisk vekst? I kjølvannet av et forskningsopphold i Tyskland har Maurseth analysert hvordan teknologispredning påvirker regional utvikling, med særlig vekt på IKT-næringene (informasjons- og kommunikasjonsteknologi). Resultatene tyder på at teknologispredningen mellom regioner er svak. Noen resultater tyder til og med på en negativ virkning: Hvis en region er avansert i IKT-produksjon, er naboregionene mindre avanserte. Produksjonen er med andre ord geografisk konsentrert. Naboregionene kan ikke kopiere suksessen.

Teknologispredning er også fokus i et prosjekt om hvorvidt investeringer fra utlandet øker produktiviteten i lokal industri (Grünfeld). Tidligere forskning har pekt i retning av at slike positive effekter er moderate eller ikke-eksisterende. I prosjektet analyseres dette på nytt med bedre data, og en metode som bedre tar hensyn til bedriftens evne til å nyttiggjøre seg ny teknologi. Data om innovasjon i bedrifter i Irland og Norge kobles med detaljerte bedriftsdata, og resultatene vil foreligge i 2005.

Miljø, Kina og Ukraina

NUPI (Angell) har i fem år deltatt i det omfattende prosjektet IMPACTS i Kina, med NORAD som hovedbidragsyter og et titalls forskningsmiljøer in-

Regionalisering, WTO og handelspolitikk

Etter tilbakeslaget i Cancun i 2003 arbeides det møysommelig med å få den pågående WTO-runden – Doha-runden – tilbake på skinnene. Selv om det sommeren 2004 lyktes å få forhandlingene i gang igjen, er det nå klart at de ikke kan avsluttes før i 2006 – kanskje et par år etter den opprinnelige planen. NUPI har vært involvert som rådgiver i forhandlingene om markedsadgang for industrivarer, i form av flere (stort sett mindre)

prosjekter for Fiskeri- og kystdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Utenriksdepartementet og Eksportutvalget for fisk. Forhandlingene gjelder blant annet toll for industrivarer og fisk, som fortsatt er en betydelig hindring i mange eksportmarkeder. WTO-runden kan føre til at tollbarrierene for norsk fiskeeksport både i EU og andre markeder blir redusert. Utfallet avhenger imidlertid av forhandlingene, og norske myndigheter har

lagt vekt på å trekke inn forskningsmiljøer i forberedelsen av den norske forhandlingsposisjonen. NUPI har løpende utredet konsekvenser av ulike metoder for tollreduksjon og betydningen for norsk eksport (Melchior, Maurseth, Grünfeld). I forhandlingene er det også foreslått å fjerne tollene helt for sju sektorer av særlig betydning for utviklingsland, herunder sjømat. En NUPI-studie i 2004 (Melchior) kartla ulike sektors betydning

for u-landene. Studien viste blant annet at sjømat er en sektor som er viktig i eksporten til mange utviklingsland.

I EU er det for tiden intens debatt om hvorvidt friere tjenestehandel kan føre til «sosial dumping», som følge av EU-kommisjonens forslag til nytt tjenstedirektiv. Det er derfor ennå ikke klart om forslaget i sin nåværende form vil bli vedtatt. Tjenesteproduksjon utgjør rundt 2/3 av BNP i rike land, og handel med

Daværende miljøvernminister Børge Brende besøkte det norsk-kinesisk samarbeidsprosjektet IMPACTS om sur nedbør i Kina i 2004

volvert – både i Norge og Kina. Prosjektet har utviklet Kinas kapasitet til måling og analyse av sur nedbør, og har vært et viktig bidrag i utviklingen av Kinas miljøpolitikk og gryende miljøbevissthet. Prosjektet ble avsluttet i 2004, og etter en evaluering vil det bli tatt stilling til mulige nye forskningsaktiviteter.

Miljø er også et stikkord for NUPIs nyetablerte prosjektaktivitet i Ukraina, med støtte fra Utenriksdepartementet (Angell, i samarbeid med NUPIs Avdeling for Russlandsstudier). Prosjektet vil bidra med innspill til utviklingen av Ukrainas miljøpolitikk, i tillegg til undervisning ved Mohyla-universitetet i Kiev. Det er søkt om en videreføring i 2005, for å bidra til økt samarbeid i kjølvannet av den politiske endringsprosessen i landet.

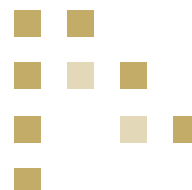
På miljøområdet bidro også Maurseth i 2004 ved å analysere sammenhengen mellom korrupsjon og bestandsutviklingen i elefantstammer i afrikanske land.

Databaser

I de siste årene har utvikling av nasjonale og internasjonale databaser vært en viktig forutsetning for å utføre avdelingens kortsiktige prosjekter så vel som den langsiktige forskningen. Tilgjengeligheten til databaser er blitt radikalt forbedret i løpet av få år. Avdelingen har de siste år styrket sin tilgang til data gjennom anskaffelse av

- abonnement på internett-tilgang til detaljerte data for handel mellom de fleste av verdens land
- data for norske bedrifters utenlandsinvesteringer og utenlandsinvesteringer i Norge
- eksportdata fordelt på enkeltbedrifter (for fiskerinæringen)
- data for patentering og teknologi
- data om økonomiske karakteristika for ulike land
- data for ikke-tariffære handelshindringer
- data for toll.

Den økte datatilgjengeligheten gjør det mulig å utføre både kort- og langsiktig forskning mer effektivt.

tjenester er over tid blitt stadig viktigere, både i WTO og i det europeiske frihandelssamarbeidet. NUPI (Grünfeld) gjennomførte i 2004 en studie for Nærings- og handelsdepartementet av konsekvensene av EUs nye direktivforslag. På tross av EUs indre marked er det fortsatt betydelige hindringer for tjenestehandel i EØS. Det nye direktivet tar sikte på å eliminere mange av disse, dog med en del unntak. Analysen anslår at direktivet kan føre til rundt

10 % økning av norsk eksport og import av tjenester, og at Norge kan være blant land som tjener mer fordi land i Sør-Europa samt store EU-land, unntatt Storbritannia, har høye handelshindringer for tjenester. For IT-tjenester (informasjonsteknologi) er imidlertid Norges eksportutvikling svak, mens den totale norske eksporten har økt kraftig. Så her er det mindre sannsynlig at det nye direktivet kan hjelpe.

Et viktig trekk i global handelspolitikk er utbredelsen av frihandelsavtaler, som har skutt fart etter 2002, da viktige land i Asia meldte seg på i kappløpet om slike avtaler. For EFTA ble imidlertid antall frihandelsavtaler i 2004 redusert fra 20 til 12 som følge av EUs utvidelse. Et NUPI-prosjekt (for Nærings- og handelsdepartementet) drøftet i 2003–04 betydningen for Norge av økt satsing på frihandelsavtaler gjennom EFTA (Melchior). Studien

konkluderer med at man bør gå inn for handelsliberalisering i WTO og dermed fjerne diskrimineringen som følger av frihandelsavtaler. Samtidig kan frihandelsavtaler med viktige land utenfor Europa, for eksempel i Asia, bidra til økt eksport og verdiskaping. Så lenge Norge er utenfor EU, bør vi benytte de frihetsgradene dette gir i handelspolitikken.

På slutten av 2004 startet NUPI (Melchior, Maurseth, finansiert

av Utenriksdepartementet) også arbeidet med en gjennomgang av den norske ordningen for tollpreferanser for utviklingsland (GSP). Resultatene fra dette vil foreligge i 2005. Fordi utviklingslandene allerede har relativt god markedsadgang for industrivarer, er det særlig for landbruksvarer at handelsvilkårene for disse land kan forbedres. Studien vil dermed gripe inn i en viktig debatt om den norske handelspolitikken på landbruksområdet.

Samfunnskontakt og formidling

Avdelingen har en omfattende kontaktflate utad, herunder konferansedeltakelse, foredrag, media og undervisning. Internasjonal konferansedeltakelse med framleggelse av forskningsarbeider er prioritert og var også i 2004 på et godt nivå. For 2004 kan ellers nevnes at

- Andvig deltok i 2004 som kommentator og bidragsyter til den såkalte Copenhagen Consensus-konferansen, der bl.a. flere Nobelprisvinnere var invitert til å gi råd om prioriteringer i global politikk
- Angell var styremedlem i Transparency International
- Grünfeld var medredaktør i tidsskriftet *Økonomisk forum*
- Grünfeld og Melchior (to ganger) deltok i høringer i Stortingets utenrikskomité
- Melchior deltok i en tilsvarende høring arrangert av det danske Folketingets Finansudvalg

Leder Arne Melchior

Medarbeidere Jens Chr. Andvig, Valter Angell, Leo Andreas Grünfeld, Bård N. Harstad, Per Botolf Maurseth, Hege Medin og Amit Shrivastava

Studentstipendiater Natalie Merkina og Camilla Bakken Øvald

Avdeling for utviklingsstudier

Avdeling for utviklingsstudier fokuserer på utviklings spørsmål i sør og deres betydning for norsk utenrikspolitikk. Forskningen er konsentrert om to delvis overlappende temaer: bistand og forholdet stat-samfunn. Siktemålet er å generere ny kunnskap og gjøre tilgjengelig eksisterende innsikt om internasjonale aspekter ved utviklingsprosesser generelt, om nord-sør-relasjoner og bistandspolitikk, og om politiske og økonomiske prosesser i sør. Avdelingen utfører også utredninger og landstudier i forbindelse med offentlige og private engasjementer i sør. Virksomheten innen avdelingen er flerfaglig (statsvitenskap, sosialantropologi, etnologi).

Virksomheten i 2004

Virksomheten ved Avdeling for utviklingsstudier beveger seg særlig langs to spor – bistand og forholdet stat-samfunn.

Bistand

Problemstillinger knyttet til norsk og internasjonal bistandspolitikk har vært et sentralt forskningsfelt for avdelingen i løpet av året. Et viktig tiltak i denne sammenhengen har vært Olav Stokkes flerårige prosjekt om FNs bistandsvirksomhet. Dette prosjektet «International Development Assistance: the United Nation's Contribution» inngår i det større programmet UNIHP «United Nation's Intellectual History Project». Stokke vil stå for det norske bidraget til programmet, som skal munne ut i en monografi som vil bli publisert av Indiana University Press. Prosjektet er støttet fra Norges forskningsråd. På konferansen *The United Nations and Economic and Social Development: Past Performance and Future Challenges*, som ble holdt i

Oslo i desember, ble de første ferdigstilte bindene i UNIHP-prosjektet presentert.

Stokke har også videreført sitt arbeid om koherens i utviklingspolitikk, og en monografi med arbeidstittel *The Dilemmas of Policy Coherence: Aspirations and Realities in Norway's Policies Towards Developing Countries* er under utarbeidelse.

Endelig har Stokke, i samarbeid med Paul Hoebink ved Catholic University of Nijmegen (Nederland), sluttført redaksjonen av boken *Perspectives on European Development Assistance*. Boken er en videreføring av et verk som Stokke redigerte i 1984, men med helt nye bidrag. Den analyserer nye trender i bistandspolitikken fra 1990-tallet og fremover i 14 europeiske land. Prosjektet er organisert i regi av EADIs arbeidsgruppe om *Aid Policy and Performance*, og det har fått støtte fra utenriksdepartementet i Nederland. Boken vil komme ut tidlig i 2005. Stokke har skrevet et oversiktskapittel og et kapittel om Norge, og i tillegg er han medforfatter – sammen med Hoebink – på innledningskapittelet

Også Borchgrevink har hovedsakelig arbeidet med bistandsanalyse. I forbindelse med at regjeringen la fram sin Utviklingsmelding (stortingsmelding 43 – 2003–2004), ledet Borchgrevink, sammen med Ketil Fred Hansen fra Idégruppen Nord-Sør, arbeidet med å arrangere en høring der ti forskere kommenterte forskjellige aspekter ved meldingen. På grunnlag av høringen ble NUPI-rapport nr. 281 publisert – *Felles kamp mot fattigdom? Kritiske blikk på regjeringens utviklingsmelding*. Borchgrevink skrev her om frivillige organisasjoner og det sivile samfunn, mens Torild Skard drøftet hvorvidt meldingen presenterte et helhetlig syn på utvikling. Av andre NUPI-forskere skrev Arne Melchior om handel, mens Ole Jacob Sending diskuterte meldingens perspektiver på

sammenhengen mellom sikkerhet og utvikling.

Borchgrevink var også involvert i tre andre studier av utviklingstiltak. Den ene var en studie av et mikrokreditt-program i Etiopia og i hvilken grad det lyktes med å nå marginaliserte grupper som kvinner og jordløse. Studien gjennomføres på oppdrag fra Norsk Folkehjelp. Borchgrevink er leder for en gruppe av tre etiopiske forskere. Studien vil slutføres i 2005. Den andre studien var en gjennomgang av Samerådets støtte til urfolksorganisasjoner i Afrika. Gjennomgangen innebar feltopphold i Tanzania og Botswana, og ble gjennomført på oppdrag av NORAD. Den tredje studien ble gjennomført for Fredskorpset, og fokuserte på graden av måloppnåelse i fire utvekslingsprogram under Fredskorpset-ung-programmet. Denne studien ble gjennomført i samarbeid med Torild Skard og involverte datainnsamling i Kenya, Madagaskar, Malawi og Uganda.

Ellers publiserte Borchgrevink i 2003 også artikler, blant annet i *Forum for Development Studies* om ulike måter å forstå norsk bistand på, i *Internasjonal politikk* om konflikter på Afrikas horn og om metodologiske og samfunnsmessige aspekter ved evalueringsvirksomhet.

Stat-samfunn

Hovedtyngden av Stein S. Eriksens forskning er konsentrert om staten i utviklingsland. Sentralt i dette arbeidet står et prosjekt om Kongo-konflikten. Arbeidet med prosjektet startet i 2002, med støtte fra Norges forskningsråd. Konflikten analyseres ut fra et fokus på statsbyggingsprosesser i de involverte landene. Arbeidet resulterte i tre publiserte artikler i 2004, og prosjektet gjennomføres i samarbeid med Ståle Ulriksen.

Koblet til interessen for statsbegrepet har Eriksen også arbeidet med imperialisme-problematikk og publiserte to artikler om dette. Eriksen var gjesteforsker ved University of California, Berkeley, frem til juni 2004.

Et hovedtema i Kari Karamés forskning er sammenhengen mellom kjønn, konflikt og fredsbygging. Kvinnelig deltakelse i forsvar og fredsbevarende operasjoner har stått sentralt, og Karamé har publisert en artikkel om tematikken i løpet av året. Hun har også vært involvert i en

serie prosjekter finansiert av Utenriksdepartementet tilknyttet denne problematikken. *Gender and Peace Building in Africa* ble gjennomført i samarbeid med IP-avdelingens program Training for Peace og munnet ut i en konferanse i august. Et annet prosjekt dreier seg om norsk oppfølging av Sikkerhetsrådets resolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet, mens nok et program dreier seg om ivaretagelse av kvinners interesser i forbindelse med fredsprosessen i Sør-Sudan. De to sistnevnte prosjektene vil slutføres i 2005.

Karamé har også hatt Midtøsten som et sentralt forskningsfelt. Spesielt har hun fulgt den interne utviklingen i Libanon, Syria og Jordan, med særlig vekt på forholdet til Israel. Et annet viktig tema har vært kvinners offentlige rolle i disse samfunnene. Karamé har der arbeidet med arabiske kvinners politiske deltakelse. Dette prosjektet har vært et element i et fellesprosjekt med Torild Skard, om kvinners representasjon i formelle politiske organer sett i et demokratiseringsperspektiv. Mens Karamé fokuserer på kvinners deltakelse i arabiske land, ser Skard på kvinnelige statsledere.

I tillegg til aktivitetene nevnt under bistandsavsnittet, har Skard også arbeidet med utdanningsproblematikk, med særlig vekt på kjønnsdimensjonen. Flere artikler ble publisert om temaet i løpet av 2004. Skards bok *Mødrenes kontinent* ble dessuten utgitt på fransk og tysk i løpet av året (engelsk versjon kom ut i 2003).

Liv Jorunn Stokke har vært tilknyttet avdelingen siden annet kvartal. Hun har arbeidet med utdanningsproblematikk i Tunisia med særlig vekt på kjønnsaspekter og holdninger til utdanning for jenter.

Harald Olav Skar har arbeidet med forholdet mellom myndigheter og maoistgerilja i Nepal. Dette skjer innen rammen av det større prosjektet «Assessing Political/Military Responses to Political Violence: A Comparative Case Analysis with Policy Recommendations», som Marianne Heiberg ledet inntil sin død.

Skar har også arbeidet med problematikk i tilknytning til flytting av menneskegrupper på grunn av utviklingstiltak – *Development-Induced Displacement and Resettlement*. På permisjon fra NUPI i store deler av 2004 har Skar utredet sosiale konsekvenser av kraftutbygginger i Vietnam for det internasjonale selskapet Sweco.

Jon Harald Sande Lie, Thea Ottman og Lillian Prestegaard har vært studentstipendiater ved avdelingen. Lie fullførte sin hovedfagsoppgave om utviklingsdiskurser og relasjoner mellom givere og mottakere i et bistandsprosjekt i Etiopia. Ottman har arbeidet med en avhandling om Ugandas del-

Siden 1980 har Kina opplevd en formidabel økonomisk vekst. Bare på 1990-tallet ble antallet ekstremt fattige i Kina redusert med 150 millioner. Moderniteten springer en i øye på mange hold, som her i hovedstaden Beijing. Hvordan har det som skjer i Kina, vidtrekkende konsekvenser over store deler av verden?

takelse i Kongo-krigen, mens Prestegaard arbeider med det sivile samfunns involvering i utviklingen av fattigdomsstrategier i Zambia.

Formidling

Avdelingen har gjennomført en utstrakt publiseringsvirksomhet: To bokutgivelser, fire artikler i internasjonale tidsskrifter, sju artikler i norske tidsskrifter, ni rapporter, to tidsskriftledere, fem kapitler i redigerte samlinger og elleve avisartikler er kommet på trykk i løpet av året. Ellers holder avdelingens medarbeidere jevnlig foredrag og forelesninger i ulike sammenhenger. For konkrete titler og tidsskrifter vises det til avsnittet om publikasjoner i 2004 bak i årsmeldingen.

Forum for Development Studies, som utgis i samarbeid med Norsk Forening for Utviklingsforskning, og med støtte fra Norges forskningsråd, er et viktig element i avdelingens formidlingsvirksomhet. Olav Stokke er redaktør, og Sundstøl Eriksen er redaktør for bokanmeldelsene. Eriksen er dessuten redaksjonsmedlem i tidsskriftet *Agora* og var gjesteredaktør for *Internasjonal politikk nr. 2*, og Stokke sitter i redaksjonskomiteen for *European Journal of Development Research*.

Leder	Axel Borchgrevink
Medarbeidere	Stein Sundstøl Eriksen, Kari Karamé, Harald O. Skar, Torild Skard og Olav Stokke
Hospitant	Liv Jorunn Stokke
Studentstipendiat	Thea Ottman og Lillian Prestegaard

Training for Peace

Training for Peace in Southern Africa (TfP) er et internasjonalt opplærings- og forskningsprogram som finansieres og utføres på oppdrag av Utenriksdepartementet. Programmets hovedmål er å bidra – praktisk og konseptuelt – til lokal kompetanseheving på fagfeltet fredsoperasjoner i SADC-regionen (Southern African Development Community). TfP ble etablert i 1995. Etter en positiv, uavhengig evaluering i 2000 ble en ny femårsfase påbegynt i 2001. En ny positiv evaluering i 2004 har medført at programmet er blitt videreført i en tredje fase. I den fasen utvides programmet i 2005 til også å omfatte Vest-Afrika. TfP vil da starte et nært samarbeid med Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre i Accra, Ghana – som er regionens primære ECOWAS-støttede treningssenter for deltakere i fredsoperasjoner.

Virksomheten – målgrupper

Hovedaktivitetene består primært i opplæring av sivilt personell som skal delta i fredsbevarende og fredsbyggende operasjoner. Virksomheten omfatter teoretiske så vel som praktiske opplæringskurs. Videre spenner den over forskning og publisering for videreutvikling av teorier og treningsmodeller innenfor TfPs interesseområder samt policyutvikling i form av seminarer, workshops, konferanser o.l. Blant annet dekkes konflikthåndtering, fredsbevaring gjennom sivile prosesser og sivilt politi og andre sider ved menneskelig sikkerhet med relevans for fredsoperasjoner – problemer forbundet med kjønn, barn i konflikter, flyktninger, reform av justis- og sikkerhetssektor, sivil-militært samarbeid, menneskerettigheter og hiv/aids. Programmet fokuserer hovedsakelig på sivilt personell i departementer, blant NGO-er, juridisk sektor og i mediene, men inkluderer også militært personell og politifolk.

Partnere

Programmet har tre hovedpartnere: NUPI og de to sørafrikanske instituttene African Centre for Constructive Resolution of Disputes (ACCORD) og Institute for Security Studies (ISS). NUPI har en overordnet koordineringsfunksjon i tillegg til forsknings- og informasjonsarbeid. TfP er også tilknyttet SAFDEM, en organisasjon som vedlikeholder og drifter en database der afrikanere som er opplært gjennom TfP, er registrert. Med grunnlag i denne databasen kan SAFDEMs folk oppsøke og anbefale personer for fredsoperasjoner.

Virksomhetsområder – fokus

TfP-arbeidet har i 2004, som ellers i de siste årene, særlig fokusert såkalte DDR-prosesser – avvæpning, demobilisering og reintegrering (eng.: disarmament, demobilisation, reintegration). I et samarbeid med London School of Economics, ISS og NUPI/TfP ble en oppfølgingsstudie over to år av DDR-prosessen i Angola avsluttet i 2004. Prosjektet ledet til flere konferanser og publikasjoner med nyttige lærdommer og resultater. Innenfor en TfP-sammenheng ble det ved NUPI også forsket videre på temaer knyttet til kjønn og fredsoperasjoner. Forskningen involverte NUPI-forskere så vel som eksperter fra FN, det akademiske miljøet og personer med erfaring fra praktisk arbeid i fredsoperasjoner.

Publisering

Mens det ved NUPI ble utgitt generelle publikasjoner på temaet kjønn og fredsoperasjoner, har ISS, i samarbeid med SARPPCO (Southern African Regional Police Chiefs Co-operation Organisation) utarbeidet et kursopplegg og en opplæringsmanual for politiarbeid relatert til vold mot kvinner og

Training for Peace

TfP har helt siden starten (i 1998) tilbudt og gjennomført kurs for sivilt politipersonell fra det sørlige Afrika, før utplassering i internasjonale operasjoner i regi av FN. Etter initiativ fra SARPCCO (Southern African Regional Police Chiefs Cooperation Organisation – Training Sub-Committee) utarbeidet ISS/TfP i 2004 et felles og standardisert trenings- og kursprogram for å øke rekrutteringen og heve

standarden på siviltpolitipersonell fra SADC-regionen som allerede er utpekt til tjeneste (UN CivPol) i FN-misjoner. Kursprogrammet ble utarbeidet av et team av SARPCCOs regionale eksperter bestående av politioffiserer fra Botswana, Malawi, Mosambik, Sør-Afrika, Zambia og Zimbabwe. Gruppens arbeid bygde på FNs standardiserte treningsmodul (SGTM), i tillegg til egne komponenter spesielt

designet for en mulig utplassering av South Africa Police Service (SAPS) i DR Kongo. Av sistnevnte grunn ble kursprogrammet første gang utprøvd ved SAPS Training College i Paarl.

Etter forespørsel fra Malawi Police Service (MPS) har ISS/ TfP også gjennomført et kurs for to grupper av malawiske polititjenestemenn øremerket for tjeneste i UNMIL (UN Mission to Liberia) og

UNMIK (UN Mission to Kosovo). Kurset ble arrangert i Mangochi, Malawi, og 34 polititjenestemenn deltok. Det ble benyttet politifaglig kurspersonell fra Malawi og Zimbabwe, ledet av politioverbetjent Dag Roger Dahlen fra Politihøgskolen i Oslo. I tillegg bidro ISS til kursprogrammet idet tre av deres forskere foreleste.

Opplæringspakken inneholder følgende

barn (*Policing Violence Against Women and Children*). Liknende kurs og opplæringsmanualer for politiarbeid relatert til hiv/aids-problematikken og beskyttelse av flyktninger i fredsoperasjoner ble også utarbeidet i 2004.

Programmedarbeidere har på oppdrag fra FN bidratt med artikler om *International Policing and the Rule of Law* og *Transition Management* til FNs høynivåpanel. En studie om integrerte operasjoner er også arbeidet med i 2004 med endelig overlevering til FN tidlig i 2005.

Training for Peace var i 2004 med på å starte et bokprosjekt om *Unintended Consequences of Peace Operations* i samarbeid med United Nations University og ACCORD.

Opplæring

Både i forbindelse med kurs i det sørlige Afrika og ordningen med å invitere politioffiserer til FN-kurs i Norge har programmet etablert og videreført et nært og godt samarbeid med norske politimyndigheter. Gjennom bedre kontakt med FNs sivilpolitidivisjon i New York er relevansen og nytten av

denne opplæringen blitt forsterket i 2004. TfP ved NUPI har også fortsatt og utviklet sitt samarbeid med Forsvarets kompetansesenter for internasjonal virksomhet (FOKIV) i løpet av foregående år. TfPs generelle hovedkurs for trening av siviltpersonell til fredsoperasjoner (The Civilian Peacekeeping and Peacebuilding Course) – primært ledet og gjennomført av ACCORD i SADC-land – ble også forbedret i 2004. Dette skjedde særlig ved at spesialmoduler innenfor DDR-prosesser, humanitær respons i krisesituasjoner og siviltpolitært samarbeid ble gjennomført i etterkant av den generelle opplæringen. For å øke nytteverdien av opplæringen satset TfP i 2004 også på opplæring av personell rett før eller rett etter utplassering.

Policyutvikling og informasjonsarbeid

TfP etablerte i 2004 et nettsted – www.training-forpeace.org – med informasjon om TfPs publikasjoner og aktiviteter. Nettstedet og databasen (jf. SAFDEM over) har gjort det lettere for allmennheten og regionale og internasjonale organisasjoner

moduler: 1) bakgrunn for fredsbevaring og sivilt politi i FN-regi, 2) FNs fredsbevarende styrker og oppgaver, som for eksempel DDR-prosesser (demobilisering, avvæpning og reintegrering), 3) humanitær assistanse og sivilmilitær koordinering (CIMIC), 4) relasjoner til media, 5) forhandlinger og mekling, 6) bevisstgjøring rundt sikkerhet, 7) menneskerettigheter og 8) opprettholdelse av lovverk. Det var vide-

re opplæring i teknikker for politiberedskap.

For første gang ble modul nr. 1 om FNs bakgrunn utvidet til å omfatte perspektiver på AU (Den afrikanske union) og dens regionale agendaer for fred og sikkerhet. Innenfor dette rammeverket inneholdt Malawi UN-POC (FNs kurs for polititjenestemenn) en serie av forelesninger, presentasjoner og praktiske øvelser på relevante

områder. Øvelsene tok for seg operasjonelle prosedyrer i FN, kartlesing og rapportskrivning. Den siste dagen var satt av til feltøvelser som innebar kjøretrening med firehjulstrekker, støtte til grunnleggende livsopphold og trening på gisseltakingssituasjoner og forhandlings-situasjoner. Hensikten med de praktiske øvelsene var å se i hvilken grad deltakerne klarte å dra nytte av og overføre kunnskapen de hadde

tilegnet seg på kurset, i praksis.

For å styrke utbyttet av opplæringen fikk deltakerne en kopi av SARPCCOs UNPOC-manual. Det ble også formidlet tilleggsinformasjon om FNs prinsipper og retningslinjer for sivilt politi og om standard for utvalgelse og retningslinjer for opplæring av sivilt politi som tjenestegjør for FN. Ytterligere tilleggsmateriale ble formidlet fra håndbøker

som *Beskytt deg selv og dem du bryr deg om mot hiv/aids*, SARPCCOs håndbok om hiv/aids, *Vi er FNs fredsbevarende styrker*, Hostage Incident Card, Ten Rules - Code of Personal Conduct for Blue Helmets, SARPCCO Code of Conduct, generelle retningslinjer for fredsbevarende operasjoner, menneskerettighetserklæringen, Genèvekonvensjonene og bakgrunnsinformasjon om FNs misjoner i Liberia og Kosovo.

(spesielt FN) å dra nytte av TFP-produkter. Den årlige konferansen om sikkerhetssituasjonen i Afrika ble i 2004 avholdt på NUPI i samarbeid med ISS og ASAP. Vogt ble brukt som rådgiver for UD og FOKIV i forbindelse med planleggingen og gjennomføringen av et større UNSMAS-kurs (United Nations Senior Management Seminar) som ble avholdt i New York og Oslo i juni 2004. Han deltok også på diverse seminarer og konferanser i Norge, USA og Afrika i 2003. Vogt er dessuten valgt inn i hovedstyret til IAPTC, hvor han representerer den sivile delen. I regi av TFP ble en rekke feltreiser gjennomført i 2004, bl.a. til Vest-Afrika. Tema var både integrasjonsproblematikk og en kartlegging av treningsbehov i forbindelse med utvidelsen til Vest-Afrika.

Leder Andreas Vogt
Medarbeidere Anja Bakken, Anja Therese Kaspersen
Hospitanter Kjersti Brathagen, Elin Jensen
Studentstipendiat Siri Johansen

Prosjektgruppen for studier av Den persiske golf

Prosjektgruppen for studier av Den persiske golf ble etablert ved NUPI i 2001. I årene 2001–2003 ble gruppen finansiert gjennom et treårig prosjekt under Petropol-programmet til Norges forskningsråd. Satsingen på denne regionen, som vil være svært sentral for norsk olje- og gassindustri de nærmeste tiårene, videreføres nå med midler fra andre eksterne oppdragsgivere, inkludert Olje- og energidepartementet, Statoil og Hydro.

Prosjektgruppens forskning følger to hovedspor: Ett sett av problemstillinger er formulert med utgangspunkt i temaet etisk-normative aspekter omkring utenlandske selskapers engasjementer i denne regionen. Globalisering og økende interesse hos vestlige selskaper for å engasjere seg i Golf-regionen fører også til at vestlige selskaper så vel som statlige aktører må forholde seg til en rekke komplekse problemer knyttet til lokale politiske prosesser. På samme måte som i en rekke andre deler av verden står problemer omkring demokratisering, menneskerettigheter og korrupsjon sentralt. Men i Golfen er disse feltene av politikken blitt ytterligere komplisert fordi konsepter som «islamsk demokrati» og «islamske menneskerettigheter» brukes av lokale politiske organisasjoner på en måte som gjør demokratiseringsdebatten betydelig mer innfløkt. Prosjektgruppens innsats på dette forskningsområdet har særlig fokusert på å analysere hvordan opposisjonelle krefter i regionen forstår utfordringene knyttet til globalisering og økt vestlig engasjement, og hvilke syn disse grupperingene har på spørsmålet om hvordan vestlige selskaper bør forholde seg til lokale politiske prosesser. Geografisk har fokus til nå vært på Iran og Aserbajdsjan (prosjektets arbeidsområde inkluderer hele det energipolitisk viktige området fra Saudi-Arabia til Kaspiahavet). Fremtidige pro-

sjekter vil berøre parallelle problemstillinger også i Irak og Saudi-Arabia.

Det andre hovedtemaet for prosjektgruppen er knyttet til politisk stabilitet i regionen rundt Persiabukta. Særlig fokuseres det på det eksisterende statssystemet og problemstillinger omkring enkeltstaters territorielle integritet. Utfordringer for det nåværende statssystemet analyseres med særlig vekt på regionalisme og ulike former for panislamisme – ofte formulert med utgangspunkt i religiøse og sekteriske fellesskap som går på tvers av eksisterende statsgrenser. Forsøk på å reformere det eksisterende systemet studeres med fokus på territorielt definerte virkemidler (desentralisering, føderalisme). Endelig legger gruppen vekt på å få frem hvordan disse politiske prosessene er sammenvevd med mer dyptgående diskursive utviklingstrekk innenfor historiografi og teologi, der mange etniske og religiøse gruppers holdninger i spørsmål knyttet til territorialitet formes. På denne måten er irakiske og saudiarabiske sjiamuslimers holdninger til det eksisterende statssystemet i regionen blitt analysert, mens fremtidige studier blant annet vil diskutere føderale statsmodellers potensial som et virkemiddel for konfliktløsning i regionen.

I første del av 2004 fokuserte Daniel Heradstveit på sitt samarbeidsprosjekt med Matt Bonham (Syracuse University) omkring konseptet «Ondskapens akse» som metafor, og den betydning dette konseptet har hatt for politisk diskurs i Iran. Han arrangerte også et NUPI-seminar med representanter fra den konsultative nasjonalforsamlingen i Saudi-Arabia i mars, med bred deltakelse fra norske forsknings- og næringslivsmiljøer. Fra 1. juli har Heradstveit hatt sabbatsår, som han benytter til et opphold ved Maison des sciences de l'homme

Irak: Føderalisme som utfordring for demokratisering

Vil de konkurrerende fraksjonene i irakisk politikk kunne bli enige om en føderal statsmodell for et fremtidig demokratisk Irak? Det er nøkkelspørsmålet i en analyse Reidar Visser har gjennomført for Statoil i 2004.

Studien har som utgangspunkt at det i skyggen av terrorhandlinger, gisselaksjoner og sabotasje mot oljerørledninger finnes mer dyptgående utfordringer i den irakiske stats- og nasjonsbyggingprosessen – fremfor alt arbeidet med en ny grunnlov som etter planen skal sluttføres i 2005. I denne analysen fremheves striden om føderalisme som fremtidig statsmodell som den viktigste utfordringen for de kommende forhandlingene om en ny irakisk konstitusjon.

Sjiamuslimske miljøer i Irak har i flere tiår signalisert skepsis til ideen om et føderalt Irak – en posisjon som har vært forsvart med argumenter fra så vel irakisk nasjonalisme som islamisme. Tilsynelatende fant det sted en viss bevegelse i deres posisjon i forkant av Irak-krigen i 2003. Nærmere analyser av sjiamuslimsk politisk diskurs viser likevel at

de fleste nye nominelle tilhengerne av føderalisme i denne leiren (med unntak av noen få selvstendige islamister og sjiamuslimer fra de aller sørligste områdene av Irak rundt Basra) i realiteten forfekter en kvasiføderalisme. Disse ønsker å innføre et overordnet islamsk juridisk rammeverk for en fremtidig føderasjon. I den grad sjiamuslimske politikere gir sin tilslutning til «føderalisme», insisterer de dessuten på et ikke-sekterisk og ikke-etnisk utformet føderalt system.

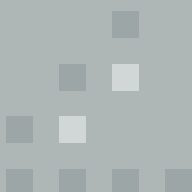
Blant sunnimuslimske arabere i Irak har motviljen mot føderalisme historisk vært minst like sterk. Arabisk nasjonalisme og ønsket om å beholde sunnimuslimsk dominans over hele det irakiske statsapparatet har støttet opp om denne typen holdninger. En antiføderal linje står ved lag i de sunnimuslimske miljøene som fortsatt kjemper mot eller distanserer seg fra den amerikanske okkupasjonsmakten. Etter krigen har imidlertid et lite, men like fullt betydningsfullt, segment av sunnimuslimske sekulære politikere likevel tatt til orde for en føderal fremtid for

Irak – dog i en sekulær, binasjonal variant (en union mellom arabere og kurdere). Denne skiller seg fra sjiamuslimske forslag både med hensyn til geografisk inndeling og det mer grunnleggende spørsmålet om sekularisme versus islamisme.

Kurderne har gått i bresjen for tanken om en føderalstat i Irak – og har ivret for en tredje variant: Deres foretrukne modell er også binasjonal og sekulær, men skiller seg fra proføderale sunnimuslimers forslag ved at den er koblet med kurdiske nasjonalistiske krav om omstridte områder, spesielt oljebyen Kirkuk. Etter krigen i 2003 har krefter som kjemper for et helt selvstendig Kurdistan, styrket sin stilling noe. Men ved inngangen til 2005 gikk de to ledende kurdiske partiene fremdeles inn for en pragmatisk løsning med føderal union.

Det største problemet ved føderalismespørsmålet er avstanden mellom sekulære og islamistiske forståelser av føderalisme – og den iøynefallende mangelen på kontakt mellom partene i dette nøkkel-

spørsmålet. Dessverre har mye av debatten blitt bevisst tåkelagt, og mange diskusjoner om føderalisme i Irak reduseres til opphetede ordvekslinger om hvor grensene mellom nye delstater skal trekkes. Kjernepunktet om hvordan sekulære og islamistiske visjoner skal kunne realiseres i et felles konstitusjonelt rammeverk har derimot kommet i bakgrunnen. Tidlig i 2005 var det fremdeles svært få tegn til tilnærming innenfor dette området. Nytenkning i begge leire må derfor til for at en løsning skal kunne finne sted – og særlig interessant blir det i 2005 å se om den mest innflytelsesrike personen i sjiamuslimske miljøer i Irak, storayatollah Ali al-Sistani, vil bevege seg vekk fra den skeptiske holdningen han til nå har inntatt til føderalisme. Hvis han beveger seg på dette punktet, skulle det kunne åpne for en helt ny debatt. Irak vil da få mulighet til å ta føderalismekonseptet i helt nye retninger, for eksempel ved å eksperimentere med hybridløsninger der føderale og sekulære elementer kunne kobles i et felles føderalt rammeverk.

og CERI (Centre d'études et de recherches internationales) i Paris, der han arbeider med et fellesprosjekt med Semih Vaner om sekularisering og demokratisering i den muslimske verden.

Reidar Visser avsluttet i 2004 arbeidet med å revidere doktorgradsavhandlingen sin på temaet irakisk politisk historie for publisering i bokform. Han har dessuten gjennomført to prosjekter for Statoil, ett om føderalisme som problemområde i den irakiske konstitusjonelle prosessen, og ett om politisk reform i Saudi-Arabia med spesielt fokus på landets periferiområder. Visser deltar i videreføringen av Statoils forskningsprogram for Midtøsten. Videre deltar han i et nylig igangsatt prosjekt for Hydro på politisk stabilitet i Qatar. Prosjektet er knyttet til selskapets investeringer i Qatars aluminiumsindustri.

Brynhild Vestad har i 2004 arbeidet videre på sin hovedoppgave i statsvitenskap om vestlige selskapers samfunnsansvar på demokrati- og menneskerettighetsområdet når de investerer i land med autoritære regimer – med Statoils rolle i Aserbajdsjan som casestudie. Hun tilbrakte perioden juni til september 2004 i Baku. Der hadde hun internship i den aserbajdsjanske menneskerettighetsorganisasjonen AYLU og gjorde feltarbeid i aserbajdsjansk politisk opposisjon og NGO-miljø.

Leder Daniel Heradstveit
Medarbeider Reidar Visser
Studentstipendiat Brynhild Vestad

Informasjonsavdelingen og formidlingen ved NUPI

Informasjon er ett av NUPIs to hovedformål, slik det har vært helt siden etableringen i 1959. NUPI er et forskningsinstitutt, men også et institutt med et særlig nasjonalt ansvar for å formidle forskningsresultater og forskningsbasert informasjon både til andre forskergrupper og til allmennheten for øvrig.

Forskerstaben ved NUPI har følgelig et eget ansvar for å formidle sin forskning, blant annet gjennom publisering, mediedeltakelse, seminar deltakelse, undervisning og veiledning ved universiteter og høyskoler.

Informasjonsavdelingens virksomhet er både en integrert del av forskningsvirksomheten ved NUPI og en selvstendig virksomhet. Informasjonsavdelingen støtter opp om forskningsaktiviteten, men tar også initiativ til og iverksetter egne tiltak i skjæringspunktet mellom forskning og informasjon. Informasjonsavdelingen forestår NUPIs forlagsvirksomhet, seminarproduksjon, bibliotek-tjenester, mediekontakt og skolerettede virksomhet samt har ansvaret for NUPIs nettsted. NUPI har status som nasjonalt knutepunkt for publisering i tidsskrifter.

Virksomheten i 2004

Medie- og samfunnskontakt

En betydelig del av NUPIs virksomhet dreier seg om informasjon til nyhetsmediene og allmennheten. Ikke minst når store internasjonale begivenheter eller kriser finner sted, er NUPI-medarbeiderne sterkt etterspurt både i aviser og etermedier og som foredragsholdere. I 2004 var etterspørselen blant annet preget av hendelsene i Irak, terrorisme-spørsmål og valget i USA.

Ikke alle internasjonale hendelser og fenomener er like spektakulære og ikke all kunnskap er like etterspurt. Et bærende element i NUPIs informasjonsstrategi er ønsket om å skape interesse også for de problemstillingene som ikke til enhver tid står høyest på nyhetsmedienes dagsorden.

NUPIs nettsted, www.nupi.no, er svært godt besøkt og er et livskraftig bindeledd til omverdenen. Med en stor forskerstab, et omfattende tilbud av elektroniske fulltekstpublikasjoner, en bred tidsskriftportefølje og en betydelig seminarvirksomhet er nupi.no et viktig knutepunkt for ulike brukergrupper. Daglig oppsøker om lag 1000 besøkende nupi.no, og nettstedet er lenket opp til nær 2000 andre nettsteder. En gjennomløpende temabasert venstremeny gir brukere med forskjellig behov rask tilgang til fulltekstdokumenter og forskerkompetanse. NUPI bestreber seg på å ha et oppdatert tospråklig nettsted. Webredaktør i 2004 var Ivar Windheim.

NUPIs nyhetsbrev *NUPInfo* inneholder de viktigste nyhetene om forskning og andre aktiviteter ved instituttet og går til et bredt utvalg av NUPIs brukere. Det publiseres på papir og nett fire ganger i året.

Sammen med ni andre institutter som forsker på internasjonale forhold, samarbeider NUPI i et nettverk om databasen NINFO – Norsk forskning på internasjonale forhold. ninfo.no er en kompetansedatabase der brukeren lett kan finne frem til eksperter på ulike spørsmål innenfor internasjonal politikk. ninfo.no er etablert for å gjøre veien kortere mellom forskere og viktige brukere, som journalister og beslutningstakere.

Publikasjoner

Bøker og rapporter

NUPI-forlaget er en integrert del av informasjonsvirksomheten på NUPI. Hvert år utgis en rekke bøker og rapporter på eget forlag, i tillegg til tidsskriftene som omtales under. I 2004 ble det utgitt til sammen 16 bøker, rapporter og notater, på NUPI.

I tillegg til tidsskriftredaktørene og informasjonssjefen, som er NUPI-forlagets forlagssjef, er tre årsverk involvert i NUPIs publikasjonsvirksomhet. Ole Dahl-Gulliksen og Liv Høivik er designere, mens Jan Risvik og Eilert Struksnes (pensjonist fra høsten 2004) er redaksjonssekretærer.

Tidsskrifter

Internasjonal politikk er det ledende skandinaviskspråklige tidsskriftet på sitt felt og henvender seg så vel til den interesserte legmann som til akademikere. IP har vært utgitt ved NUPI siden instituttet ble opprettet, de første årene i samarbeid med Chr. Michelsens Institutt.

Det feltet som tidsskriftet søker å dekke, er i enorm forandring. Skillene mellom hva som utgjør nasjonal og internasjonal politikk er i stor grad i ferd med å bli visket ut. Samtidig er det tydelig på stadig flere områder at fenomener som før ble sett på som nasjonale, blir utformet i samspill med prosesser som strekker seg utover nasjonale grenser. Internasjonal politikk søker å være helt i front med å utforske denne dynamikken, samtidig som mer tradisjonelle spørsmål blir grundig dekket.

I 2004 behandlet tidsskriftet bl.a. EU-utvidelsen, Russland og Tsjetsjenia, amerikansk politikk og konflikter i Afrika. Internasjonal politikk er et fagfelleverdert kvartalstidsskrift. Birgitte Kjos Fonn er redaktør.

Siden etableringen i 1974 har **Forum for Development Studies** vært Norges ledende tidsskrift innenfor utviklingsforskning. Artikkelen i tidsskriftet er fagfelleverdert. I senere år har det mer systematisk henvendt seg til beslektede miljøer i Norden med sikte på å bli et Oslo-basert internasjonalt tidsskrift. Målet er å forbedre kvaliteten på norsk og nordisk forskning på utvikling, nord-sør-forhold og bistand. Samtidig ønsker redaksjonen å formidle resultater fra forskningen og stimulere til debatt. Sentrale artikler i 2004 inneholder tema som skattleggingens og skattesystemers betydning for utvikling, integrasjon eller utestenging av urfolk eller kasteløse i India og privat utviklingsbistand i Ghana. Forum fungerer også som et debattforum. I 2004 var individualisme og institusjonalisme ett hovedtema, et annet var utdanning og utvikling. Forum kommer ut med to hefter i året og utgis av NUPI i samarbeid med Norsk Forening for Utviklingsforskning. Redaktør er Olav Stokke.

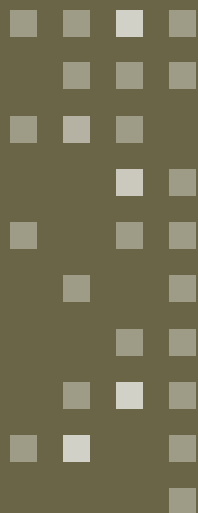
Nordisk Østforum er det ledende skandinaviskspråklige tidsskriftet på feltet Russland- og Øst-Europa-studier. Det har abonnenter i alle nordiske land. Tidsskriftet behandlet i 2004 blant annet EUs østutvidelse og russisk økonomi – hvor markedsstyrt, hvor politisert og hvor stabil er den russiske økonomien? Andre artikler har omhandlet den politiske situasjonen i flere av de øst- og sentraleuropeiske landene.

Østforum er et kvartalstidsskrift. Helge Blakkisrud er redaktør.

Hvor hender det? (HHD) er en artikkelserie som kommer 24 ganger i året og tilbyr artikler om internasjonale spørsmål i konsentrert og forenklet form. I 2004 omhandlet HHD temaer som FN, valg i USA, global apartheid, helsespørsmål i internasjonal politikk, biologisk mangfold, menneskehandel, korrupsjon, konfliktene i Sudan, Kongo og på Balkan, Tyskland i europeisk samarbeid, Kina i dag, Irak-krigen, terrorisme, EU-utvidelse, internasjonal straffedomstol, Nobels fredspris...

HHD er grunnpilaren i NUPIs allmennrettede publisering. På nupi.no er arbeidsopp gavene

Fremgang for Internasjonal politikk

2004 var et fremgangsrikt år for tidsskriftet Internasjonal politikk (IP), som både gjennomgikk en lett fornyelse og økte abonnentmassen. I løpet av året satte tidsskriftet fokus blant annet på EU-utvidelsen, det postsovjetske området, amerikansk politikk og konflikter på det afrikanske kontinent. IP har vært utgitt ved NUPI siden instituttets start og er i dag regnet som det ledende skandinaviskspråklige tidsskriftet på sitt felt. Det henvender seg både til akademikere og en rekke andre

yrkesgrupper som arbeider med internasjonal politikk.

Ikke minst det siste tiåret har feltet internasjonal politikk vært i stor forandring. Skillene mellom hva som utgjør nasjonal og internasjonal politikk viskes gradvis ut. Etter 11. september 2001 har vi sett konturer av en ny internasjonal orden, som skaper nye utfordringer for en småstat som Norge. Dette har skapt en fornyet interesse i det offentlige rom for de temaene IP konsentrerer seg om, tilbakemeldinger fra

publikum tyder på at tidsskriftet fyller et behov.

Artiklene i IP er lenge blitt fagfellevurdert. Men IP skal også fortsatt være et noe mer allmennrettet tidsskrift der en rekke grupper kan ta del i den norske debatten om internasjonal politikk. Derfor har IP også en egen atskilt del med mer debatt-, essay- eller journalistisk preg, en del som er blitt utvidet fra 2004. Fra 2004 har også tidsskriftet fått en lett fornyelse i uttrykket.

Internasjonal politikk ble etablert i 1937 av Norsk komité for internasjonale studier i Norge, som var blitt dannet av nobelprisvinneren Christian L. Lange året før. Tidsskriftet ble de første tiårene utgitt ved Christian Michelsens Institutt (CMI), bare avbrutt av krigsårene i 1940–45, da tidsskriftet ikke kom ut. Da NUPI ble etablert i 1960, var Internasjonal politikk først et samarbeidsprosjekt mellom de to instituttene, før NUPI tok over.

fra den trykte versjonen supplert med ytterligere oppgaver og nyttige lenker i tilknytning til hvert tema. Årgangene legges ut på nett med et etterslep på ett år. Dessuten finnes HHD som temahefter om spørsmål som FN, krig og fred, EU, miljøpolitikk, nord-sør-spørsmål, globalisering, Øst-Europa, Midtøsten, Nobels fredspris og Operasjon Dagsverk. HHD-redaktør er Ivar Windheim.

Seminarer

NUPI forestår en utstrakt seminarvirksomhet. Instituttet arrangerte i 2004 72 større og mindre seminarer innenfor alle NUPIs fagfelter, herunder 10 konferanser av minst en dags varighet. Flere av seminarerne var samarbeidsprosjekter med andre forskningsinstitutter, Utenriksdepartementet osv.

NUPI-seminarene spenner fra de mindre og

teoritunge, noen ganger interne, som først og fremst er beregnet på spesielle fagmiljøer, til de store seminarerne med bred appell og stort publikumsoppmøte. Seminartemaene spente fra krisen i Darfur via amerikansk utenrikspolitikk til anbefalingene fra FNs høynivåpanel, som ble lagt fram av Gro Harlem Brundtland på et NUPI-seminar i desember. Et større seminar i forbindelse med regjeringens framlegging av Utviklingsmeldingen ble besøkt av mer enn 200 deltakere. Helene Revhaug var seminaransvarlig i 2004.

Skolerettet virksomhet

En av NUPIs nasjonale oppgaver er å lage undervisningsmaterieell og holde kurs for samfunnsfagelever i videregående skole. I faget samfunnskunnskap er internasjonal politikk en

sentral komponent på tredje trinn. Da skal elevene ut i «det praktiske liv», blant annet til det «utenrikspolitiske Norge», som i tillegg til NUPI gjerne omfatter besøk i Stortinget og Utenriksdepartementet. I 2004 besøkte 25 skoleklasser NUPI og ble da foredratt for over temaer som FN i krise, trusselbildet sett fra ulike regioner, terrorisme og Irak-krigen.

NUPI-medarbeidere reiser dessuten fra tid til annen også ut til skoler og holder foredrag der. Skolebesøksordningen er en viktig kanal til innsikt om hva som til enhver tid rører seg i skoleverket, og hvor det utenrikspolitiske engasjementet blir rettet. Selve grunnpilaren i den skolerettede virksomheten er imidlertid artikkelserien HHD (se foran).

Den temabaserte venstremenyen på nupi.no er en annen viktig innfallspor for skoleverket til informasjon om internasjonale forhold. Skoleelever og andre brukere kan der raskt få tilgang til en rekke dokumenter som er lenket opp til sentrale nøkkelord i internasjonal politikk. HHD-temahefter er delvis en trykt versjon av den parallelle temakategoriserte tilnærmingen på nupi.no. Skoleansvarlig er Ivar Windheim.

Interninformasjon

God interninformasjon er sentralt i arbeidet med å skape en velfungerende og slagkraftig utadrettet organisasjon. Intranettet inneholder alt fra internavis som oppdateres løpende, til informasjon om administrative og økonomiske rutiner, elektroniske maler og brukerhåndbøker for dataprogrammer samt en intern NUPI-håndbok. Intranettet er dessuten en meget viktig kanal for inngående informasjon – der finner de ansatte oversikt over andre institusjoners invitasjoner og utlysninger.

Helene Revhaug er intranettredaktør.

Biblioteket

NUPIs bibliotek er et spesialbibliotek for internasjonal politikk og beslektede emner som tjener som ressurscenter for litteratur og dokumentasjon og gir godt grunnlag både for forskningen og informasjonsvirksomheten ved instituttet. Godt over en tredel av henvendelsene til biblioteket kom fra eksterne brukere. Ved utgangen av 2004 hadde NUPI-biblioteket rundt 25 000 bøker, 400 tidsskrifter og 40 aviser. NUPIs mye brukte bibliotekdatabase har rundt 70 000 innførsler, hvorav rundt to tredeler er tidsskrifter. Høsten 2004 ble nyeste versjon av bibliotekets dataprogram Tidemann installert. Bibliotekdatabasen TOW ble i 2004 gjort tilgjengelig på nupi.no. Dermed kan også eksterne brukere nå gjøre seg nytte av den.

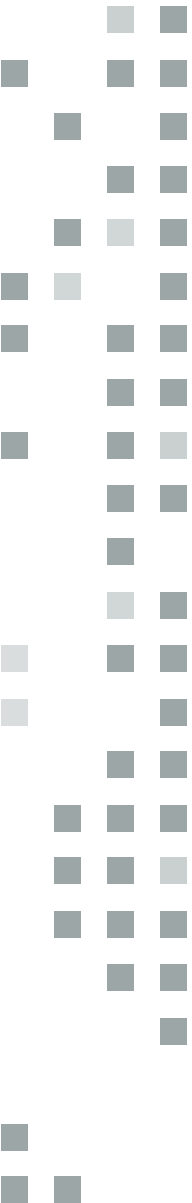
Bibliotekleder er Dagfrid Hermansen. Øvrige ansatte er Tore Gustavsson og Hazel Henriksen, til sammen 2,6 årsverk. Sivilarbeider i biblioteket har vært Jan Erik Skretteberg.

Leder Birgitte Kjos Fonn

Medarbeidere Ole Dahl-Gulliksen, Torill Egge Grung, Tore Gustavsson, Hazel Henriksen, Dagfrid Hermansen, Liv Høivik, Helene Revhaug, Jan Risvik, Vibeke L. Sand, Eilert Struksnes og Ivar Windheim

Sivilarbeidere Even Fredrik Sinding-Larsen, Jan-Erik Skretteberg og Haakon Gunnerud

Administrasjonsavdelingen

NUPIs administrasjon har ansvaret for institusjonens økonomi, drift og personalarbeid. Administrasjonen har til oppgave å

- utvikle og tilrettelegge gode rutiner for økonomistyring
- sørge for at lokaler, IT-systemer og administrative rutiner er hensiktsmessige og organisert slik at arbeidet blir mest mulig effektivt, og at arbeidsmiljøet blir godt
- utvikle gode personaladministrative rutiner i tråd med lov- og avtaleverk.

Aktiviteter i 2004

Følgende oppgaver har preget arbeidet i rapporteringsåret:

Etablering i nye lokaler

2004 var første året for instituttet i nye lokaler i Oslo sentrum. Selve flyttingen var gjennomført innen året startet, men de første månedene var preget av ulike aktiviteter for å slutføre flytteprosessen og løse noen mindre oppstartproblemer. Flyttingen var vellykket, og trivselen har for de aller flestes del steget etter at vi forlot de gamle lokalene.

Regnskap og økonomi

NUPI meldte sin interesse og ble plukket ut som en av ti pilotvirksomheter til et prosjekt hvor periodiseringsprinsippet skal prøves ut i regnskapsføring i statlig sektor. Dette prosjektet innebærer en gjennomgang av kontoplan, regnskapsrutiner, regnskapsrapportering, regnskapsoppstilling og tilhørende dokumentasjon. NUPI har langt på vei

fulgt dette prinsippet de siste årene, men ser at det er mulig å oppnå ytterligere forbedringer på feltet, blant annet for å sikre en best mulig styringsinformasjon. Regnskapet for 2005 vil bli ført i tråd med de standarder og føringer som vil foreligge innenfor rammen av dette prosjektet.

Utdannings- og forskningsdepartementet har utarbeidet ny økonomiinstruks for NUPI, som gjelder fra 01.01.2005. I forbindelse med det ovennevnte periodiseringsprinsippet vil det bli utarbeidet retningslinjer for hvordan NUPI skal forholde seg til bestemmelsene i regnskapsloven.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Arbeidet med HMS hadde i første halvår fokus på de nye lokalene. Det ble foretatt ergonomiske tilpasninger av arbeidsplasser, og gårdeier ble bedt om å foreta justeringer av ventilasjonsanlegg etter målinger i samarbeid med Oslo HMS-senter.

I løpet av høsten er det foretatt en revisjon av NUPIs HMS-system, og det er videre inngått intensjonsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv med Trygdeetaten slik at NUPI har status som såkalt IA-bedrift fra 01.01.2005.

Den øvrige NUPI-administrasjonen har i rapporteringsperioden hatt fokus på ivaretagelse av løpende arbeidsoppgaver, noe som utgjør brorparten av avdelingens aktiviteter.

Økonomi og personale

Instituttets økonomi har vist en positiv utvikling i 2004. Med et overskudd på kr. 1 357 648 ble egenkapitalen doblet og er per 01.01.2005 kr. 2 711 936.

Det ble i 2004 utført 72 årsverk ved instituttet, som er omtrent samme nivå som i fjor. Årsverkene

fordeler seg på 40,3 forskerårsverk og 19,7 knyttet til informasjon, bibliotek og administrasjon. Videre stod studentstipendiater og sivilarbeidere for henholdsvis 9,5 og 2,5 årsverk. Antall årsverk utført av henholdsvis kvinner og menn var 28,4 og 43,6, mot 21,4 og 48,4 i fjor. Økningen i antall årsverk utført av kvinner skyldes en stor andel kvinner blant studentstipendiatene ved instituttet.

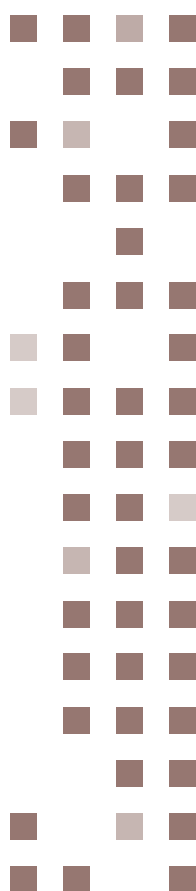
I tillegg til disse årsverkene er det utført 3,3 årsverk av hospitanter og stipendiater lønnet av annen arbeidsgiver. 2,3 av disse ble utført av kvinner.

Personalet har vært stabilt med få utskiftninger. Sykefraværet er redusert noe sammenlignet med 2003. Arbeidsmiljøet kan betegnes som godt, og flyttingen har medført en bedring både av de fysiske og de psykososiale forholdene.

Leder Frode Løvik

Medarbeidere Jonny Andreassen, Anja K. Bakken, Elin O. Demiraslan, Margareta Håkansson, Liv Høivik, Sølvi R. Myhrengen, Berit Skare, Jack Skarsjø og Kristoffer Tjærnås

Konferanser og seminarer i 2004

Januar

- 9.1. NUPI's Theory Seminar: Sovereignty: Normative Change or Power Politics?**
Janne Haaland Matlary, University of Oslo
- 9.1. Barents Russia 2015 Workshop – «Russisk politikk» og «Miljø»**
Presentasjon av de to delprosjektene innen scenarieprosjektet «Barents Russia 2015»
Russisk politikk, Helge Blakkisrud, NUPI
«Casestudie av sivil-militære relasjoner», Geir Hønneland, FNI *Miljø*, Geir Hønneland, FNI «Casestudie om nukleære utfordringer», Morten Bremer Mærli, NUPI
Plenumsdiskusjon, Ordstyrer: Bjørn Brunstad, ECON
«Identifikasjon av sentrale drivkrefter», «Vesentlige usikkerhetsfaktorer», «Hvilken rolle spiller ulike aktører?»
- 23.1. Putin's Democracy: Transitional, Managed or Illiberal?**
One-day conference, NUPI
Program:
Panel 1: Moderator Pål Kolstø, University of Oslo
«Uncertainties of the Putin Hegemonic Presidency», John P. Willerton, University of Arizona
«The Presidency and Russia's Stunted Civil Society», Graeme Gill, University of Sydney
Panel 2: Moderator Geir Flikke, NUPI
«Russia's Political Parties: Do Parties Matter in Russia?», Richard Sakwa, University of Kent
«Putin's Party or Power: A Reflection of Presidency», Nikolai Petrov, Carnegie Endowment

Panel 3: Moderator Pavel Baev, PRIO
«Putin's Use of the Media: Campaign Framing and Party Building», Sarah Oates, University of Glasgow
«Putin's Restoration: Consolidation or Clan Rivalries?», Daniel Kimmage, RFE/RL Washington

26.1. NUPI Seminar Series on International Economics:

Globalisation, Geography and Growth
Per Botolf Maurseth, NUPI

28.1. A New Norwegian Policy for the Arctic Region

Professor Olav Orheim, Norwegian Polar Institute

Februar

2.2. NUPI Seminar Series on International Economics:

Dealer Behavior and Trading Systems in Foreign Exchange Markets
Geir Bjønnes, BI and Dagfinn Rime, Bank of Norway

9.2. Peace and Security in a Nuclearised South Asia – Will Deterrence Work?

Dr. Shireen Mazari, Director General, Institute of Strategic Studies, Islamabad

9.2. NUPI Seminar Series on International Economics:

Are Rich Countries Immune to the Resource Curse? Evidence from Norway's Management of Its Oil Riches
Erling Røed Larsen, SSB

13.2. NUPI's Theory Seminar: Enlightenment against Empire: Historical Arguments, Contemporary Dilemmas

Sankar Muthu, Princeton University

16.2. NUPI Seminar Series on International Economics:

Hva sier økonomisk teori om sammensetningen av pengepolitiske komiteer?

Carl Andreas Claussen, Sigrid Hynne og Øistein Røiseland, Norges Bank

23.2.	The Maoist Insurgence and Prospects for Peace in Nepal Madhav Kumar Nepal, Leader and General Secretary of Nepal's Communist Party (UML)		handlingsstegene fra Tilsynskonferansen i 2000», Forsker Morten Bremer Mærli, NUPI
23.2.	NUPI Seminar Series on International Economics: The Intangible Globalization: Explaining the Patterns of International Trade in Services Leo A. Grünfeld, NUPI	19.3.	«Oppsummering og avslutning», Direktør Sverre Lodgaard, NUPI Møteleder: Avdelingsdirektør Jan Arve Knutsen, Utenriksdepartementet 25 Years after Camp David. Assessing Egyptian–Israeli Relations Seminar represented by Ambassador Nermine Aly Mounir Mourad, Embassy of the Arab Republic of Egypt; Ambassador Liora Herzl, Embassy of the State of Israel; Ambassador John Doyle Ong, Embassy of the United States of America
24.2.	Democratic Transition in the Great Lakes: The Ugandan Case. Challenges Ahead David Pulkol, Former commissioner of child and families in Uganda and regional representative for UNICEF for eastern Africa	30.3.	De kjernefysiske våpenprogrammene i India og Pakistan Heidi Toft, Forsvarets forskningsinstitutt
Mars		April	
1.3.	NUPI Seminar Series on International Economics: Technology Transfer through foreign Investment in the new EU Countries Joze Damijan, University of Ljubljana and Mark Knell, TIK, UiO	2.4.	NUPI's Research Group on European and Transatlantic Security seminar series: The Concept of Actorness in the EU's External Relations Dr. Teija Tiilkainen, Centre for European Studies, University of Helsinki
3.3.	Bush-revolusjonen i amerikansk utenrikspolitikk Innledere: Anne Thurmann Nilsen, Dagbladet; Sten Inge Jørgensen, Morgenbladet og Svein Melby, NUPI	16.4.	NUPI's Theory Seminar: The Purity of Hegemony: The US' Excellent Adventure Jennifer Bailey, Norwegian Technical University (NTNU)
5.3.	NUPI's Theory Seminar: Mulla Krekar-saken Torkel Brekke, Universitetet i Oslo	19.4.	NUPI's Theory Seminar: Turkey and American Hegemony Bahar Rumelili, Sabanji University and Lars Mach, University of Oslo
8.3.	NUPI Seminar Series on International Economics: Voting in International Cooperation Bård Harstad, NUPI	19.4.	Erfaringer fra Den europeiske union – Finland og Helsingfors-regionen Halvdagsseminar på Nobelinstituttet i samarbeid med Den finske ambassaden og NUPI
12.3	Presidentvalg i Russland og fremveksten av putinisme – en boklansering Pressetreff i anledning boken: <i>The Uncertainties of Putin's Democracy</i> , Geir Flikke (red.)	19.4	NUPI Seminar Series on International Economics: Europa og USA. Ulike oppfatninger og ulike modeller Professor Arne Jon Isachsen, Handelshøyskolen BI
15.3	NUPI Seminar Series on International Economics: Trade Liberalisations through the WTO: Consequences for Norway Leo A. Grünfeld, Per Botolf Maurseth, Hege Medin and Arne Melchior, NUPI	26.4.	NUPI Seminar Series on International Economics: Fast Social Change and Lasting Corruption Jens Chr. Andvig, Senior Researcher, NUPI
18.3.	Ikkespredningsavtalen: status, utfordringer og veien videre Program: «Ikkespredningsavtalen og dens utfordringer», Direktør Sverre Lodgaard, NUPI «Fram mot tilsynskonferansen i 2005», Ambassadør Henrik Salander, Sverige «Status og muligheter for de 13	Mai	
		3.5.	NUPI Seminar Series on International Economics: The Competitiveness of Nations Jan Fagerberg, Mark Knell and Martin

- Shrolec, Centre for technology, innovation and culture, University of Oslo
- 4.5. **The Presidential Election 2004: Decisive Factors and Probable Outcomes**
Panel discussion with Thomas Oliphant, Boston Globe, Svein Melby, NUPI and Ole Berthelsen, TV2/Nettavisen
The Norwegian Nobel Institute, Oslo
- 5.5. **Perspektiver på en ny verdensorden – inntrykk fra fire regionale konferanser våren 2004**
Anja Therese Kaspersen og Espen Barth Eide, NUPI
- 5.5. **How will the 2004 Presidential Election Affect Ukraine's Foreign Policy**
Dr. Taras Kuzio, Resident Fellow, Centre for Russian & East European Studies, University of Toronto
- 6.5. **The CPN (Maoist) Insurgence in Nepal – Imagined Structures and Real Power**
Harald Olav Skar, Senior Researcher, NUPI
- 7.5. **NUPI's Research Group on European and Transatlantic Security seminar series: Beyond Civilian and Normative Power: the EU and Coercive Diplomacy**
Adrian Hyde-Price, Professor, University of Leicester
- 12.5. **Russia's Version of the War on Terrorism: The Case of Chechnya**
Dr Alexay Malashenko, Carnegie Moscow Centre, NUPI's Centre for Russian Studies in cooperation with the Norwegian Defence Research Establishment's Consortium for Research on Terrorism and International Crime
- 12.5. **Serbs and Europe**
Dr. Aleksa Djilas, writer, sociologist and historian
- 12.5. **Utviklingsmeldingen 2004**
«Koherens, fattigdomsbekjempelse og millenniumsmål/overordnet perspektiv på meldingen», Desmond McNeill, SUM
«Internasjonal handel», Arne Melchior, NUPI
«Utvikling av privat sektor i utviklingsland», Benedicte Bull, SUM
«Miljø», Bente Herstad, SUM «Landbruk/matvaresikkerhet», Ruth Haug, NORAGRIC
«Partnerskap og nasjonalt eierskap», Alf Morten Jerve, CMI
«Styresett og korrupsjon», Ketil Fred Hansen, Idégruppen Nord/Sør
«Sivilsamfunn», Axel Borchgrevink, NUPI
«Konflikt og fredsbygging», Ole Jacob Sending, NUPI
- 24.5. **Boklansering**
Disarmament Demobilisation and Reintegration. A Practical Field and Classroom Guide
I samarbeid med Forsvarets kompetansesenter for internasjonal virksomhet (FOKIV) og Training for Peace-programmet ved NUPI
- 25.5. **Making Sense of Governance**
Göran Hydén, Professor, University of Florida
- 27.5. **The Russians are coming! Are they?**
«Opening Remarks», Trygve G. Nordby, Norwegian Directorate of Immigration
«Should I stay or should I go? Russia as a migration country», Elena Tiuriukanova, Institute of Socio-economic Studies of the Population, Russian Academy of Sciences
«Russian migration policy», Olga Chudinovskikh, Centre for Population Studies, Faculty of Economics, Moscow State University
«Russia and Norway: Migration Trends», Jakub M. Godzimirski, NUPI
«The Norwegians' image of Russia and Russians», Geir Hønneland, FNI
«The Russian's image of Norway and Norwegians», Maria Kim
«Summing up: The images of 'the Other' and the consequences for successful integration», Jana Sverdljuk, NUPI
Panel discussion
One-day conference in cooperation with NUPI's Centre for Russian Studies and the Strategy and Documentation Department, Norwegian Directorate of Immigration
- Juni**
- 2.6. **Forsvaret: struktur og oppgaver**
Innledere: Per F.I. Pharo, Forsvarsdepartementet; Sverre Diesen, Forsvarsdepartementet; Ståle Ulriksen, NUPI
Seminar i anledning langtidsmeldingen for videre modernisering i Forsvaret
- 3.6. **China's development and Sino-Norwegian relations**
Chairman Wu Bangguo, Standing Committee of the 10th National People's Congress of China
Oslo Militære Samfund
- 4.6. **NUPI's Theory Seminar: Neo-Gramscian Conceptions and Analyses of Hegemony in IR/IPE-Studies**
Tore Fougner, Bilkent

- 4.6 NUPI's Research Group on European and Transatlantic Security seminar series: A Transatlantic Community of Democracies or an Instrument of America's Imperial Ambitions? IR Debates about NATO since the End of the Cold War and Its Implications for the Future**
Professor Gunter Hellmann, University of Frankfurt
- 7.6. Conversation: A contribution to human security**
Peter Croll, Director, Bonn International Center for Conversion (BICC)
- 8.6. Russian Floating Nuclear Power Plants – A Viable Solution to Increasing Energy Demands?**
«Opening Remarks», Jakub M. Godzimirski, NUPI
«Floating Nuclear Power Plants and Nuclear Non-Proliferation», Morten Bremer Mærli, NUPI
«Are the Nuclear Power Plants Still Afloat After the Re-Structuring of MinAtom?», Igor Kudrik, Bellona
«Russian Floating Nuclear Power Plants – A Threat to the Arctic, World Ocean and Non-Proliferation», Vladimir Mikhailovich Kuznetsov, Green Cross, Moscow NUPI in cooperation with Bellona
- 10.–11.6. Multilateral Organisations in the Caucasus and Central Asia**
Sessions and panels:
Welcome and keynote speeches
Indra Øverland, NUPI; Kim Traavik, Deputy Minister of Foreign Affairs, Norway
Development assistance in Central Asia
Andrea Berg, the Centre for OSCE Research, Hamburg; Gulnara Roll, INTAS; Indra Øverland, NUPI; John Schoeberlein, Harvard University, formerly International Crisis Group; Marta Brill Olcott, Carnegie Endowment for International Peace *Aid in the Caucasus and Central Asia*
Anjelika Mamytova, Stockholm University; David Lehrer, Aleksanteri Institute, Florentin Blanc, Agence d'Aide à la Coopération Technique et au Développement; Jorunn Brandvoll, Save the Children Georgia; Suat Kiniklioglu, the Ankara Centre for Turkish Policy Studies
Diplomacy and regionalism
Edil Baisalov, The Coalition for Democracy and Civil Society; Geir Flikke, NUPI; Igor Torbakov, Institute of European Studies, Ukrainian Academy of Sciences; Jon Elvedal Fredriksen, Ministry of Foreign Affairs, Norway; Yuri Bossin, Moscow State university
The OSCE in the Caucasus and Central Asia
Anna Kreikmeyer, The Centre for OSCE Research, Hamburg; Frank Evers, Centre for OSCE Research, Hamburg; Gabriella Buettner, Office of the High Commissioner for Minorities of the OSCE; Helge Blakkisrud, NUPI; Robert Cutler, Carleton University, Canada; Stephanie Liechtenstein, OPSCE Vienna
Migration in and from the Caucasus
Alovsat Aliyev, Centre for Assistance to Migrants, Azerbaijan; Daniel Heradstveit, NUPI; Dmitry Poletaev, All-Russian Institute for the Study of External Economic Relations; Ludmilla Harutyunyan, Centre for regional Integration and Conflict Resolution, Armenia
Migration issues in the Central Asia
Anar Khmazaeva, The Center for Foreign Policy and Analysis; Askar Djumashev, Institute of History, Archaeology and Ethnology, Nukus, Uzbekistan; Makset Karlibaev, Institute of History, Archaeology and Ethnology, Nukus, Uzbekistan; Marat Aiatamagambeto, Counterpart International, Kazakhstan; Umida Khashimova, United Nations Office for Drug and Crime; Yuri Bossin, Moscow State University
Migration issues in Georgia
George Tarkhan-Mouravi, Institute of Policy Studies, Tblisi; Nana Sumbadze, Institute of Policy Studies, Tblisi; Nika Chitadze, The Tblisi State University of Language and Culture; Sophie Tchitchinadze, Save the Children Georgia
Checkhen IDPs and refugees
Andrey Chanzhin, University of Cambridge, formerly UNDP Kyrgyzstan and UNHCR Ingushetia; Anne Marit Austbø, Norwegian Refugee Council Georgia; Maia Tskhenkeli, Norwegian Refugee Council Georgia; Julie Wilhelmsen, NUPI
Security and conflict
Gulshan Pashaeva, UNIFEM Azerbaijan; John Heathershaw, London School of Economics and Political Science, formerly American university in Central Asia, Bishkek; Pavel Baev, PRIO;

- Reto Weyermann, Swisspeace Berne, Switzerland; Stina Torjesen, University of Oxford, formerly UNDP Kazakhstan, UNIFEM
Crime, trafficking and corruption
Bryane Michael, University of Oxford; Jens Chr. Andvig, NUPI; Maral Madi, University of Uppsala; Martin Wyss, IOM Armenia; Nicole Jackson, Warwick University, UK and University of British Columbia, Canada; Tomasz Anusiewicz, UNDP, Europe and the CIS, Bratislava Regional Centre
An international conference organised by NUPI, sponsored by INTAS and the Norwegian Research Council
- 25.6. Krisen i Darfur**
Halle Jørn Hanssen, ForUM og Vebjørn Heines, UD
- August**
- 25.8. Legal Issues of Peace-Regime Building in the Korean Peninsula and its Potential Solutions**
Dr Jang-Hie Lee, Professor, Hankuk University of Foreign Studies, Korea
- 26.8. Gender and Peace-building in Africa**
Half-day seminar, arranged by NUPIs Training for Peace Programme to discuss the newly written report entitled *Gender and Peace-building in Africa*.
Chair: Steffen Kongstad, Deputy Director General of the Department of Global Affairs, Ministry of Foreign Affairs
- September**
- 2.9. Theodor Herzl and the Crisis of European 19th Century Politics and Culture**
Shlomo Avineri, Professor of Political Science, Hebrew University of Jerusalem
- 3.9. NUPI's Research Group on European and Transatlantic Security seminar series: Towards a Post-national Foreign and Security Policy**
Helene Sjursen, forsker, ARENA
- 6.–7.9. The Council of Europe – Politics and Practice**
The Council of Europe – Politics. Is there a Place for the Council of Europe in a Changing European Landscape?
«The Council of Europe in a Changing European Landscape», Mr Terry Davis, Secretary-General of the Council of Europe
«The Council of Europe and the EU Constitutional Treaty», Dr Agustín Menéndez, Senior Researcher, Universidad de León
«The Council of Europe and the OSCE: Common Catalogue – Common Efforts?», Mr Jack Hanning, Head of Relations with International Organisations and Non-Member States, Council of Europe
«OSCE-Council of Europe Relations: Difficulties and Prospects», Mr John Packer, Former Director of the Office of the OSCE High Commissioner on National Minorities
«The Council of Europe – Still Adding Value to Europe?», Mr Haakon Blankenborg, Chairman of the Norwegian Delegation to the Parliamentary Assembly to the Council of Europe and Member of the Norwegian Parliament
The Council of Europe – Practice. The Role of Prison Reform in Transitional Societies
«Security Sector Reform – State of the Art and Impediments», Dr Annika Hansen, Senior Researcher, Norwegian Defence Research Establishment
«From the Bastille to Abu Ghraib – the Role of the Prison in a Democratic Society», Mr Erik Såheim, Senior Adviser, Norwegian Ministry of Justice
«The Council of Europe and Prison Reform», Professor Dr Hans Jürgen Bartsch, former Head of the Department of Crime Problems, Council of Europe
«Monitoring Prison Conditions», Dr Ingrid Lyche Ellingsen, Member of the Council of Europe Committee on Prevention of Torture (CPT)
«Pre-Trial Detention – a Dilemma between Effective Investigation and Human Rights?», Ms Heidi Bottolfsen, Adviser, Norwegian Ministry of Justice
«Prison Reform – Possibilities and Limitations», Mr Pär Collander, CoE and OSCE prison expert, formerly one of the Directors of the Central Administration of the Prison Services in Sweden
A two-day conference held in connection with Norway's Chairmanship of the Council of Europe. In collaboration with the Norwegian Ministry of Foreign Affairs and Ministry of Justice and the Police
- 24.9. What will decide it? Close Call in the 2004 Presidential Election: Causes, Effects, and Issues**
David Mauk, Associate Professor of American Civilization, NTNU
The Presidential Debates and the Outlook for 2004
David Iverson, Journalist and Executive Director of Best Practices in Journalism

- 24.9. **NUPI's Research Group on European and Transatlantic Security seminar series: Leader or Foot Dragger? The Roles of the EU in International Multilateral Negotiations**
Professor Ole Elgström, Lund University
- 30.9. **NUPI's Theory Seminar: Primacy and American Foreign Policy**
William C. Wolforth, Dartmouth College, New Hampshire, USA
- Oktober**
- 8.10. **NUPI's Theory Seminar: What is at Stake in Claims about a New Exceptionalism?**
Rob Walker, University of Victoria, Australia
- 12.10. **Euro-Atlantic Perspectives on the Western Balkans**
Goran Svilanovic, President of the Civic Association of Serbia (GSS)
- 18.–19.10. **The Security Situation in Sub-Saharan Africa: An Overview of 2004**
Conference arranged by NUPI's Training for Peace Programme with invited experts from Institute of Security Studies (ISS) and African Centre for the Constructive Resolution of Disputes (ACCORD)
- 22.10. **NUPI's Theory Seminar: Rorty/Trek: Reading the American Imperial Imagination through a Key Philosopher and a Key TV Programme**
Iver B. Neumann, NUPI
- 25.10. **Instituttsektoren i skvis mellom U&H-sektoren og private forskningsinstitutter/konsulentbyråer?**
Innledere:
Berit Asker, Norsk Tjenestemannslag
Kari Kjenndalen, Generalsekretær, Forskerforbundet
Ingunn Stangeby, Spesialrådgiver, Norges forskningsråd
Halvdagsseminar arrangert av Forskerforeningen og NTL-foreningen ved NUPI
- 26.10. **Barents-Russland mot 2015**
Minikonferanse og lansering av boken *Big Oil Playground, Russian Bear Preserve or European Periphery – The Russian Barents Sea Region towards 2015*, et resultat av scenario- prosjektet «Barents Russia 2015», som er et samarbeidsprosjekt mellom ECON, FNI, NUPI og Wikborg Rein. Forfattere: Bjørn Brunstad, Eivind Magnus, Philip Swanson, Geir Hønneland og Indra Øverland.
Oslo kongressenter, Folkets hus
- 29.10. **NUPI's Research Group on European and Transatlantic Security seminar series: Setting the Research Agenda** Professor Tuomas Forsberg, University of Helsinki
- November**
- 7.11. **Demokrati og menneskerettigheter i Armenia – Europerådsmedlemskap uten effekt**
Michael Danieljan, leder av The Armenian Helsinki Association for Human Rights.
Arrangert i samarbeid med Den norske Helsingforskomité.
Sted: Menneskerettighetshuset
- 18.11. **Hviterussland etter høstens parlamentsvalg og folkeavstemning «Erfaringer fra høstens valg», Anatolij Lebedko, leder av det liberale partiet United Civil Party**
«Inntrykk fra valget», Berit Lindeman, rådgiver, Den norske Helsingforskomité
«Medienes stilling», Zjanna Litvina, leder, Det hviterussiske journalistforbundet
«Rapport fra det sivile samfunn», Aleksandr Milinkevitsj, leder, Regionalt ressurscenter «Ratusja»
Arrangert i samarbeid med Den norske Helsingforskomité.
Sted: Menneskerettighetshuset
- 25.–26.11. **Militærmaktseminaret 2004 Postmoderne militærmakt – å vinne krigen eller freden?**
I samarbeid med Forsvarets stabsskole. Røde Kors konferansesenter
- 25.–26.11. **Russia in a Common European Legal Space**
Conference hosted by Centre for Russian Studies, Norwegian Institute of International Affairs and the Centre for European Law, University of Oslo, in cooperation with the Institute of Law and Public Policy, Moscow
- 26.11. **NUPI's Research Group on European and Transatlantic Security seminar series: EU–NATO Relations: Theoretical and Practical Problems**
Dr Hanna Ojanen, Finnish Institute of International Affairs
- 30.11. **The Commission for Africa**
Myles Wickstead, Head of the Secretariat to the Commission for Africa
- December**
- 2.12. **NUPI's Research Group on European and Transatlantic Security seminar series: Norway Outside the EU**
Professor Clive Archer, Manchester Metropolitan University

- 2.12. Ukraine: The Presidential Election, Possible Outcomes, Long-Term Consequences**
Seminar with a panel of Ukrainian politicians and experts on Ukrainian politics.
In co-operation with the Norwegian Helsinki Committee
- 2.–3.12. The UN and Economic and Social Development: Past Performance and Future Challenges**
Two-day conference, Håndverkeren Kurs- og Konferansesenter
I. Development and Development Co-operation: Past and Future
Opening of the conference, Director Sverre Lodgaard, NUPI
«The Millennium Development Goals: The Norwegian Contribution», Hilde Frafjord Johnson
«How has the UN faced up to the Development Challenges in the Past?», Louis Emmerij
«The UN and Development Thinking and Practice», Richard Jolly
Discussants: Ingrid Eide and Helge Hveem
Chair: Thorvald Stoltenberg
Panel Discussion: «International Development and Development Co-operation: Challenges Ahead».
Panelists: Louis Emmerij, Richard Jolly, Hilde Frafjord Johnson, Gunnar Sørbø.
Chair: Olav Stokke.
II. Perspectives of the UN Veterans
«Voices that made a Difference: Highlights of 75 Oral History Interviews», Louis Emmerij
Chair: Richard Jolly.
III. International Economic Relations, Regional Perspectives and Statistics
«Quantifying the World: The UN and Statistics», Michael Ward
«International Trade and Finance: The UN Contribution», John Toye
«Regional Perspectives: The Role of UN Regional Economic Commissions in Promoting Development», Yves Berthelot
Discussants: Bjørn K. Wold and Arne Melchior
Panel Discussion: «The Future of the UN and the Bretton Woods Institutions».
Panelists: Yves Berthelot, Louis Emmerij, Richard Jolly, Torild Skard and John Toye.
Chair: Sverre Lodgaard, NUPI
- 10.12. NUPI's Theory Seminar: American Hegemony in Norwegian Defence Discourse**
Nina Græger, NUPI
- 14.12 A More Secure World: Our Shared Responsibility**
Panelmedlem *Gro Harlem Brundtland* presenterer rapporten fra *The UN High-level Panel on Threats, Challenges and Change*
Kommentar: Statssekretær Kim Traavik
Håndverkeren Kurs- og Konferansesenter

Doktorgrader

Doktorgradsprosjekter fullført i 2004

Morten Bremer Mærli: Crude Nukes on the Loose? Preventing Nuclear Terrorism by Means of Optimum Nuclear Husbandry, Transparency, and Non-Intrusive Verification

Sikring og kontroll av spaltbart våpenmateriale er av avgjørende betydning for å minske faren for spredning og bruk av kjernevåpen. Terrorgrupper kan fremstille enkle kjernevåpen dersom de har tilgang til spaltbart materiale. Effektiv sikring og kontroll av høyanriket uran og plutonium er derfor essensielt for å redusere faren for nukleær terrorisme. Dagens økende spredningsfare krever forsterket internasjonal innsats på en rekke områder. I studien analyseres den nukleære terrorfaren. Optimale mottiltak identifiseres, med utgangspunkt i økt transparens og ikke-intrusiv verifikasjon av høyanriket, russisk marint uranbrensel.

Pernille Rieker: Europeanisation of Nordic Security. The EU and the Changing Security Identities of the Nordic States

Rieker har studert europeisering av nordisk sikkerhet og hvordan EU har påvirket nasjonal sikkerhetspolitisk orientering i Danmark, Finland, Norge og Sverige siden den kalde krigens slutt og frem til i dag. Avhandlingen argumenterer for at EU fremstår som en ny type sikkerhetspolitisk aktør, og at et nytt begrepsapparat derfor er nødvendig for å forstå hvordan denne opererer. I tillegg viser den at EUs sikkerhetspolitiske orientering har en tendens til å påvirke utviklingen også i nasjonal sikkerhetspolitikk. Hovedkonklusjonene i avhandlingen viser at EU påvirker nasjonal sikkerhetspolitisk orientering i alle de fire landene. Analysen viser imidlertid at graden av tilpasning varierer, og at faktorer som sikkerhetspolitisk tradisjon, historiske er-

faringer og type tilknytning til EU kan forklare forskjellene. Studien viser for eksempel at formelt medlemskap ikke nødvendigvis leder til sterkest grad av europeisering, noe som bidrar til å forklare hvorfor norsk sikkerhetspolitikk synes å være mer påvirket av utviklingen i EU enn den danske.

Ole Jacob Sending: How Does Knowledge Matter? The formation, changes and content of international population policy

Avhandlingen studerer hvordan kunnskap og ekspertgrupper påvirker internasjonal policy. Den tar utgangspunkt i etablerte teorier om hvordan staters interesser og handlinger tenkes påvirket av vitenskapelig basert kunnskap. Disse tilnærmingene kritiseres for deres ensidige fokus på å vise at kunnskap faktisk påvirker international policy. Gjennom en historisk-sosiologisk analyse av internasjonal befolkningspolitikk fra mellomkrigstiden og frem til midten av 1990-tallet søker avhandlingen å belyse tre viktige dimensjoner som ikke kommer frem i eksisterende teori. For det første hvordan kunnskapens innhold er preget av den politiske konteksten den produseres i. For det andre hvordan selve måten kunnskap påvirker policy, endres over tid som et resultat av strukturelle og institusjonelle endringer. For det tredje hvordan det oppstår politiske konflikter og spenninger mellom ulike ekspertgrupper som målbærer kunnskap som bærer i seg delvis motstridende mål og verdier. Avhandlingen etablerer begrepet «the organizing power of knowledge» i et forsøk på å sy disse innsiktene sammen. Dette begrepet er ment å fange opp hvordan vitenskap og politikk veves sammen og resulterer i transnasjonale kunnskapsfelt som bærer i seg normative standarder. Slike transnasjonale kunnskapsfelt er helt sentrale for etableringen av ulike former for «global go-

vernance». Det argumenteres avslutningsvis for at innholdet i slike transnasjonale kunnskapsfelt er helt sentralt for å forstå den politiske dynamikken i global governance.

Doktorgradsprosjekter under produksjon i 2004

Helge Blakkisrud: Towards a Federal Russia?

I løpet av det siste tiåret har Russland gjennomgått en desentraliseringsprosess uten sidestykke i russisk historie. Det har vært bred enighet om at den russiske staten skal baseres på en føderal struktur. Når det gjelder den innbyrdes fordelingen av makt mellom sentrum og føderasjonssubjektene, har det imidlertid pågått en kontinuerlig tautrekking. Avhandlingen følger debatten om russisk føderalisme fra oppløsningen av Sovjetunionen til Putins føderale reformer sommeren 2000.

Geir Flikke: Collective Self-Disruption: The Russian Democratic Movement 1988–1992

Den politiske bevegelsen Demokratisk Russland sto i spissen for reformkreftene i russisk politikk 1989–90. Etter en vellykket mobilisering ved parlamentsvalget i 1990 og presidentvalget i 1991 ble imidlertid partiet raskt splittet i rivaliserende fraksjoner. Avhandlingen forsøker med utgangspunkt i ressursmobiliseringsteorier å forklare den interne diskusjonen og påfølgende desintegrasjon av reformbevegelsen. Sentralt står antakelsen om at plutselige endringer i det politiske mulighetsrom kan fremprovosere splittelser rundt strategiske nøkkelspørsmål.

Nina Græger: Fra nasjonalt til internasjonalt forsvar: Militærmakt som instrument for norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk

Den overordnede problemstillingen for avhandlingen er i hvilken grad og hvordan det sikkerhetspolitiske trusselbildet etter den kalde krigen har endret synet på Forsvarets rolle og på bruk av militærmakt i den norske forsvarspolitiske diskursen. Prosjektet identifiserer hovedposisjonene i norsk forsvarspolitikk og hvem som driver den fremover. Avhandlingen fokuserer både på debatten og på de institusjonelle endringene i forbindelse med omleggingen av Forsvaret og Norges tilknytning til NATO, EU og FN.

Hege Medin: The Importance of Learning by Doing and Sunk Costs in International Trade Transactions

I internasjonal handel spiller transaksjonskostnader en avgjørende rolle for handelsmønsteret, og økonomisk integrasjon fører til reduksjon av slike kostnader. I økonomiske modeller anses ofte handelsomkostninger å bestå av toll og reelle transportkostnader og være proporsjonale med omsatt volum. Imidlertid fører ny handelspolitikk med gjensidig anerkjennelse av standarder, regelverk og lover til reduksjon i selskapenes faste eksportkostnader, noe som er i ferd med å få økt betydning. Prosjektet legger hovedvekten på å innpasse faste kostnader i økonomiske modeller for internasjonal handel og geografi, for bedre å kunne analysere dagens internasjonale handelsmønster, struktur og økonomisk integrasjon.

Kari M. Osland: New Wars? Regime Changes, Legitimacy and Security Sector Reform

Innenfor rammen av demokratiteorier, og med hovedvekt på legitimitet og suverenitet, tar prosjektet sikte på å analysere det internasjonale samfunnets regimeendringsstrategier i etterkrigssamfunn. Mer spesifikt vil prosjektet analysere diskrepansen mellom internasjonal krisehåndtering på den ene siden og behovet for (gjen-)oppbygging av levedyktige, legitime demokratier på den andre. Ulike overgangsadministrasjoner vil bli sammenlignet.

Andreas Selliaas: Nasjonalisme etter imperiesammenbrudd

Prosjektet tar sikte på å vurdere internasjonale organisasjoners (NATO, EU, OSSE og Europarådet) innvirkning på minoritetspolitikk i post-kommunistiske stater i Europa. Doktoranden ser særlig på stater som har en stor minoritet og som grenser til et potensielt hjemland for denne minoriteten (eks. Estland, russere i Estland og Russland).

Amit Kumar Shrivastava: Corruption, Governance and Development Aid: A Case Study of Poverty Alleviation Programmes in India and Bangladesh 1980–2000

Dette prosjektet er en komparativ casestudie av programmer for fattigdomsbekjempelse i India og Bangladesh, med den hensikt å identifisere og undersøke de former for korrupsjon som finnes

mellom formelle og uformelle aktører på tre forskjellige nivåer i bistandsadministrasjonen. Siktet er å gi et mer gjennomskiktig og eksplisitt bilde av former for korrupsjon i administrasjonen av utviklingsbistand.

Henrik Thune: The Power of the One-eyed – Television, International Crisis Management and the Making of Foreign Policy

Rammen for prosjektet er demokratiske staters utenrikspolitikk med utgangspunkt i norsk utenrikspolitikk og Utenriksdepartementets rolle. I sentrum står interaksjonen mellom TV-dekning og internasjonal krisehåndtering på 1990-tallet. Prosjektet utforsker en generell teoretisk antakelse: Medienes påvirkning på slik krisehåndtering er indirekte og ikke-kausalt. TVs makt er knyttet til dens evne til å rasjonalisere politiske strategier som faller sammen med og harmonerer med egen forståelsesramme og der ulike strategier må svare på tempoet og skiftningene i mediedekningen.

Ståle Ulriksen: Brothers in Arms? European military integration and politico-military transformation after the Cold War

Publikasjoner i 2004

Artikler i internasjonale, herunder nordiske, vitenskapelige tidsskrifter med referee

Carlsnaes, Walter

«Where Is the Analysis of European Foreign Policy Going?», *European Union Politics*, vol. 5, nr. 4, s. 495–508.

Flikke, Geir

«From External Success to Internal Collapse: The Case of Democratic Russia», *Europe-Asia Studies*, vol. 56, nr. 8, s. 1207–1234.

Matlary, Janne Haaland

«The Legitimacy of Military Intervention: How Important is a UN Mandate?», *Journal of Military Ethics*, nr. 2, s. 129–141.

Neumann, Iver B.

«Beware of Organicism. The Narrative Self of the State», *Review of International Studies*, vol. 30, nr. 2, s. 259–267.

Neumann, Iver B. og Erik Øverland

«IR and Policy Planning: The Method of Perspectivist Scenario Building», *International Studies Perspectives*, vol. 5, nr. 3, s. 258–277.

Osland, Kari Margrethe

«The EU Police Mission in Bosnia and Herzegovina», *International Peacekeeping*, vol. 11, nr. 3, s. 544–560.

Rieker, Pernille

«Europeanization of Nordic Security? The European Union and the Changing Security Identity of the Nordic States», *Cooperation and Conflict*, nr. 4, s. 369–392.

Stamnes, Eli

«Critical Security Studies and the United Nations Preventive Deployment in Macedonia», *International Peacekeeping*, vol. 11, nr. 1, s. 161–181.

Ulriksen, Ståle, Catriona Gourlay og Catriona Mace

«Operation Artemis: The Shape of Things to Come?», *International Peacekeeping*, vol. 11, nr. 3, s. 508–525.

Ulriksen, Ståle

«Requirements for Future European Military Strategy and Force Structures», *International Peacekeeping*, vol. 11, nr. 3, s. 457–473.

Øverland, Indra

«OESR i pomosjtsj razvitiju korennykh narodov rossijskogo Severa», *Mirovaja ekonomikai mezhdunarodne otnosjenija*, nr. 1, s. 113–115.

Artikler i norskspråklige vitenskapelige tidsskrifter med referee

Axel Borchgrevink

«Afrikas horn: Et lappetepe av konflikter», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 4, s. 559–578.

Axel Borchgrevink og Jo Helle-Valle

«En metodologisk evaluering av evalueringsmetoder», *Sosiologi i dag*, vol. 34, nr. 4, s. 27–48.

Eriksen, Stein Sundstøl

«Den afrikanske staten: idé og virkelighet», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 4, s. 499–515.

Eriksen, Stein Sundstøl

«Krig og statsammenbrudd i Kongo», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 4, s. 539–558.

Eriksen, Stein Sundstøl, Lars Bugge og Geir Rønning

«Makten som vilje og forestilling», *Tidsskrift for samfunnsforskning*, vol. 45, nr. 1, s. 97–116.

Eriksen, Stein Sundstøl

«USA og statssystemet i etterkrigstida. Den nye imperialismedebatten i teoretisk perspektiv», *Agora*, vol. 22, nr. 4, s. 148–170.

Knutsen, Torbjørn

«Amerikas fire fremtider», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 3, s. 303–324.

Leira, Halvard

«'Hele vort folk er naturlige og fødte Fredsvenner'»

– Norsk fredstenkning fram til 1906», Historisk Tidsskrift, vol. 83, nr. 2, s. 153–180.

Melchior, Arne

«Norge, EFTA og det globale kappløp for frihandelsavtaler», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 1, s. 33–53.

Neumann, Iver B.

«Det er typisk norsk å krige», *Arr. Idéhistorisk tidsskrift*, spesialnummer «Krig», vol. 16, nr. 2–3, s. 3–7.

Neumann, Iver B.

«Forslag til stamtre for norske poststrukturalister», *Sosiologi idag*, vol. 34, nr. 2, s. 87–107.

Neumann, Iver B.

«Maktkritikk som antropologiens adelsmerke», *Norsk Antropologisk Tidsskrift*, vol. 15, nr. 3, s. 133–143.

Romarheim, Anders G.

«Er Bush en løgnhals? Fra ordskifte til munnhuggeri i amerikansk politikk», bokanmeldelse av Al Franken, *Lies (And the Lying Liars Who Tell Them): A Fair and Balanced Look at the Right*, David Corn, *The Lies of George Bush: Mastering the Politics of Deception* og Sheldon Rampton og John Stauber, *Weapons of Mass Deception: The Uses of propaganda in Bush's War on Iraq*, *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 1, s. 129–142.

Ulriksen, Ståle

«Sentral-Afrika: en vev av kriger», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 4, s. 517–538.

Wilhelmsen, Julie

«Tsjetsjenske separatister – mellom barken og veden», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 2, s. 153–176.

Fagbøker, lærebøker eller andre selvstendige utgivelser

Blakkisrud, Helga og Pål Kolstø, red.

Nation-building and common values in Russia, Latham: Roman & Littlefield, 382 s.

Carlsnaes, Walter, Helene Sjursen og Brian White, red.

Contemporary European Foreign Policy, London: Sage, 288 s.

Flikke, Geir, red.

The Uncertainties of Putin's Democracy, Conference Proceedings, Oslo: NUPI, 143 s.

Heradstveit, Daniel and Helge Hveem

Oil in the Gulf. Obstacles to Democracy and Development, Oxford: Ashgate, 180 s.

Knutsen, Torbjørn

Kinesisk oversettelse av boken *A History of International Relations Theory*, Tianjin People's Publishing House, 354 s.

Melby, Svein

Bush-revolusjonen i amerikansk utenrikspolitikk, Oslo: Aschehoug, 241 s.

Mærli, Morten Bremer

Crude Nukes on the Loose? Preventing Nuclear Terrorism by Means of Optimum Nuclear Husbandry, Transparency, and Non-Intrusive Fissile Material Verification. Nettversjon av doktorgradsavhandling til Dr.Philos, Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo. Oslo: NUPI, 173 s.

Neumann, Iver B. og Ian Clark

Japansk oversettelse av boken *Classical Theories in International Relations*, Tokyo: Shinhyoron, 338 s.

Neumann, Iver B. og Ole Wæver, red.

Kinesisk oversettelse av boken *The Future of international Relations: Masters in the Making*, Beijing: Beijing University Press, 522 s.

Neumann, Iver B.

Uses of the Other, russisk utgave med to nye forord, *Ispol'zovanie 'Drugogo': Obrazy Vostoka v formirovanii evropeyskikh identichnostey*, Moskva: Novoe izdatel'stvo, 336 s.

Rieker, Pernille

Europeanisation of Nordic Security? The EU and the Changing Security Identities of the Nordic states. Doktorgradsavhandling, Institutt for statsvitenskap, Oslo: Universitetet i Oslo, VI + 298 s.

Sending, Ole Jacob

How Does Knowledge Matter? The formation, content and changes in international population policy. Doktorgradsavhandling, Bergen: Universitetet i Bergen, 314 s.

Skard, Torild

Afrika – Kontinent der Frauen und der Hoffnung, Heidelberg: Books on African Studies, 256 s.

Skard, Torild

Afrique des femmes, Afrique d'espoirs, Paris: Harmattan, 368 s.

Wilhelmsen, Julie, red.

Putin's Russia. Strategic Westernisation?, Conference Proceedings, Oslo: NUPI, 142 s.

Windheim, Ivar

I samfunnet – internasjonal politikk, 3 SKA – samfunnskunnskap vgs, 5. utgave, Oslo: Aschehoug, 266 s.

Øverland, Indra, Bjørn Brunstad, Eivind Magnus, Philip Swanson og Geir Hønneland

Big Oil Playground, Russian Bear Preserve or European Periphery? The Russian Barents Sea Region Towards 2015, Delft: Eburon Academic Publishers/ECON, 112 s.

Kapitler eller artikler i bøker, lærebøker, fagtidsskrifter, konferanserapporter**Andresen, Nils August**

«Final Comments on Individualism and Institutionalism», *Forum for Development Studies*, vol. 31, nr. 1, s. 147–149.

Andresen, Nils August

«Individualism and Institutionalism», *Forum for Development Studies*, vol. 31, nr. 1, s. 133–137.

Andresen, Nils August

«Methodological Individualism, Rational Choice and Development Economics: A Response to Kjosavik», *Forum for Development Studies*, vol. 31, nr. 1, s. 115–125.

Andvig, Jens Chr.

«The challenge of poor governance and corruption – the opponent paper» i B. Lomborg, red., *Global Crisis, Global Solutions*, Cambridge: Cambridge University Press, s. 345–354.

Bjørgo, Tore

«Discourses of Extreme Nationalism in Scandinavia» i Angelica Fenner og Eric D. Weitz, red., *Fascism and Neofascism: Critical Writings on the Radical Right in Europe*, Basingstoke: Palgrave, 12 s.

Bjørgo, T., Y. Carlsson og T. Haaland

«Hate Crime or Gang Conflict? Violence between Youth Groups in a Norwegian City» i Goradz Mesko, Milan Pagon og Bojan Dubovsek, *Policing in Central and Eastern Europe: Dilemmas of Contemporary Criminal Justice*, Ljubljana: Faculty of Criminal Justice, University of Maribor, 19 s.

Bjørgo, Tore

«Norway» i Bogdan Szajkowski, red., *Revolutionary*

and Dissident Movements: An International Reference Guide, 4. opplag, John Harper Publishing, s. 362–364.

Bjørgo, Tore

«Terrorist and Sabotage Threats against Energy Supplies: The Case of Norway» i *The Challenges of Modern Societies: Report from Conferences in Tallinn, Riga, and Vilnius*, Oslo: The Norwegian Atlantic Committee, Special Report 2004, s. 48–54.

Blakkisrud, Helge

«Russian Regionalism Redefined? Nation-building, Values and Federal Discourse in Putin's Russia» i Kolstø, Pål og Helge Blakkisrud, red., *Nation-building and common values in Russia*, Lanham: Rowman & Littlefield, s. 239–267.

Blakkisrud, Helge

«Russland. Putin fester grepet om russisk politikk» i *Store Norske Årbok 2004*, Oslo: Kunnskapsforlaget, s. 340–343.

Borchgrevink, Axel

«Det sivile eller det servile samfunn? Om frivillige organisasjoner i utviklingsmeldingen» i Axel Borchgrevink og Ketil Fred Hansen, red., *Felles kamp mot fattigdom? Kritiske perspektiver på regjeringens utviklingsmelding*, NUPI-rapport nr. 281, Oslo: NUPI, s. 47–57.

Borchgrevink, Axel og Ketil Fred Hansen, red.

«Felles kamp mot fattigdom? Er vi så enige som regjeringen vil ha det til?» i Axel Borchgrevink og Ketil Fred Hansen, red., *Felles kamp mot fattigdom? Kritiske perspektiver på regjeringens utviklingsmelding*, NUPI-rapport nr. 281, Oslo: NUPI, s. 5–8.

Borchgrevink, Axel

«Images of Norwegian Aid», *Forum for Development Studies*, vol. 31, nr. 1, s. 161–181.

Carlsnaes, Walter

«Introduction» i Walter Carlsnaes, Helene Sjørnsen og Brian White, red., *Contemporary European Foreign Policy*, London, Sage, s. 1–7.

Eide, Espen Barth

«Et lite land i verden» i Tove Bull og Harald Norvik, red., *Norge. Portrett av en nasjon*, Oslo: Dinamo Forlag, s. 137–172. (Også utgitt på engelsk og tysk.)

Eide, Espen Barth

«Introduction: the Role of EU in fostering 'Effective Multilateralism'», i Espen Barth Eide, red., «Effective multilateralism»: *Europe, Regional Security and a Revitalised UN*, Global Europe Report 1, London: The Foreign Policy Centre, s. 1–11.

Eriksen, Stein Sundstøl

«Den nye imperialismedebatten: fire bidrag», bokanmeldelse av Robert Kagan, *Of Paradise and Power: America and Europe in the New World Order*, Michael Ignatieff, *Empire Lite: Nation Building in Bosnia, Kosovo, Afghanistan*, Chalmers Johnson, *The Sorrows of Empire: Militarism, Secrecy and the End of the Republic* and Michael Mann, *Incoherent Empire*, *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 3, s. 435–456.

Eriksen, Stein Sundstøl

«State Crisis and the Problem of Statehood», *Forum for Development Studies*, vol. 31, nr. 1, s. 183–196.

Flikke, Geir

«Introduction: The Uncertainties of Russia's Democratisation» i Geir Flikke, red., *The Uncertainties of Putin's Democracy*, Conference Proceedings, Oslo: NUPI, s. 5–20.

Fonn, Birgitte Kjos og Anders G. Romarheim

«Fra Radio Free Europe til al-Hurra: amerikansk opinionsdiplomati fra suksess til fiasko», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 3, s. 369–388.

Godzimirski, Jakob

«Etter Beslan», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 3, s. 403–412.

Godzimirski, Jakob og Julie Wilhelmsen

«Foreword» i Julie Wilhelmsen, red., *Putin's Russia: Strategic Westernisation*, Conference Proceedings, Oslo: NUPI, s. 5–14.

Godzimirski, Jakob, P. Baev, B. Nygren, Y. Fyodorov, I. Kobrinskaya, V. Dvorkin, V. Esin, S. Webber, A. Zilberman og G. Brunius

«Russian Military on the Eve of the Reform: Ten Images that shaped the Myth» i B. Nygren og Y. Fyodorov, red., *Russian Military Reform and Russia's New Security Environment*, Stockholm: Swedish Defence College, s. 11–35.

Godzimirski, Jakob

«Velferdsgap i Europa og EUs fremtid», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 1, s. 57–67.

Heiberg, Marianne

«Transforming Conflict, Transforming Sovereignty», *The Human Right to Peace*, San Sebastian: The Basque Government.

Heradstveit, Daniel og Helge Hveem

«Introduction» i Daniel Heradstveit og Helge Hveem, red., *Oil in the Gulf. Obstacles to Democracy and Development*, Aldershot: Ashgate, s. 1–8.

Heradstveit, Daniel og G. Matthew Bonham

«The Psychology of Corruption in Azerbaijan and Iran» i Daniel Heradstveit og Helge Hveem, red., *Oil in the Gulf. Obstacles to Democracy and Development*, Aldershot: Ashgate, s. 72–99.

Karamé, Kari

«Gender mainstreaming the peace-building process» i Kari Karamé, red., *Gender and Peace-building in Africa*, Oslo: Training for Peace/Nupi, s. 11–26.

Kasekamp, Andres

«Baltic EU membership: a stabilising factor in relating with Russia» i J. Wilhelmsen, red., *Putin's Russia: Strategic Westernization?*, Oslo: NUPI, s. 43–55.

Lodgaard, Sverre

«Human Security: Concept and Operation», Marie Muller og Bas de Gaay Fortman, *From Warfare to Welfare*, the Netherlands: Royal van Gorcum, s. 16–38.

Lodgaard, Sverre

«Terrorisme og imperiebygging. Verden etter 11. september», *P2- Akademiet*, Oslo: Transit, Bind xxx, s. 89–101.

Matlary, Janne Haaland

«Implementing Freedom of Religion in the OSCE: Experiences from the Norwegian Chairmanship» i Durham Lindholm og Tazhib-Lie, red., *Facilitating Freedom of Religion or Belief*, Holland: Kluwer Academic Publishers, s. 255–272.

Matlary, Janne Haaland

«The Nordics and the EU» i Knut Heidar, red., *Nordic Politics: Comparative Perspectives*, Oslo: Universitetsforlaget, s. 247–261.

Matlary, Janne Haaland

«The Power of Legitimacy: EU Human Rights Policy» i Walter Carlsnæs et al., red., *Contemporary European Foreign Policy*, London: SAGE, s. 141–154.

Melby, Svein

«USA i Irak: Vil innenrikspolitikken sette en stopper?», *Økonomisk forum*, vol. 58, nr. 1, s. 5–7.

Melchior, Arne

«Handelspolitikken og Norges 'utviklingsvennlighet'» i A. Borchgrevink og K.F. Hansen, red., *Felles kamp mot fattigdom? Kritiske blikk på regjeringens utviklingsmelding*, NUPI-rapport nr. 281, kap. 8, s. 67–77.

Mærli, Morten Bremer og Lars van Dassen

«Europe, Carry Your Weight», *The Bulletin of the Atomic Scientists*, vol. 60, nr. 6, s. 19–21.

Mærli, Morten Bremer

«Improvised Nuclear Devices» i Jim Wirtz og Jeffrey A. Larsen, red., *Encyclopaedia of Weapons of Mass Destruction*, Santa Barbara, CA: ABC-CLIO Press, s. xx–xx.

Mærli, Morten Bremer

«Radiological Dispersal Devices» i Jim Wirtz og Jeffrey A. Larsen, red., *Encyclopaedia of Weapons of Mass Destruction*, Santa Barbara, CA: ABC-CLIO Press, s. xx–xx.

Neumann, Iver B.

«Deep Structure, Free-Floating Signifier, or Something in between? Europe's Alterity in Putin's Russia» i Patricia M. Goff og Kevin C. Dunn, red., *Identity and Global Politics: Empirical and Theoretical Elaborations*, London: Palgrave, s. 9–26.

Neumann, Iver B.

«Introduksjon: Mauss i fransk tradisjon» i Marcel Mauss, *Kropp og person, to essays*, Oslo: Cappelens upopulære skrifter, s. 7–64.

Neumann, Iver B.

«The English School on Diplomacy» i Christer Jönsson og Richard Langhorne, red., *Diplomacy. Sage Library of International Relations*, vol. 1, s. 92–116.

Rieker, Pernille

«L'élargissement de l'Union Européenne – Une perspective Norvégienne», *Revue du Marché Commun et de l'Union Européenne*, nr. 479, juni, s. 355–360.

Selliaas, Andreas

«EUs retoriske grep», *Nytt Norsk Tidsskrift*, vol. 21, nr. 3/4, s. 475–482.

Sending, Ole Jacob

«Marginjustering på et utdatert system» i Axel Borchgrevink og Ketil Fred Hansen, red., *Felles kamp mot fattigdom? Kritiske perspektiver på regjeringens utviklingsmelding*, NUPI-rapport nr. 281, Oslo: NUPI, s. 99–104.

Sending, Ole Jacob

«Policy Stories and knowledge-based Regimes: the Case of International Population Policy» i Morten Bøås og Desmond McNeill, red., *Global Institutions and Development. Framing the World*, London: Routledge, s. 56–71.

Skard, Torild

«Effective local solutions to global challenges? Development assistance to basic education», *Forum for Development Studies*, vol. 31, nr. 2, s. 391–411.

Skard, Torild

«En 'helhetlig utviklingsmelding?' i Axel Borchgrevink og Ketil Fred Hansen, red., *Felles kamp mot fattigdom? Kritiske perspektiver på regjeringens utviklingsmelding*, NUPI-rapport nr. 281, Oslo, NUPI, s. 9–17.

Skard, Torild

«A Leap to Equality?», *Forum for Development Studies*, vol. 31, nr. 1, s. 153–160.

Skogan, John Kristen

«Internasjonal terrorisme: Hvor nytt, hvor annerledes og hvorfor?», *Norsk Militært Tidsskrift*, nr. 4, s. 24–28.

Stryken, Christian-Marius

«Må Norge elske USA?», *Samtiden*, nr. 2, s. 115–123.

Ulriksen, Ståle og Giovanna Bono, red.

«Conclusion: Economic and Diplomatic Tools vs Military Might», *International Peacekeeping*, vol. 11, nr. 3, s. 561–571.

Visser, Reidar

«Shi'i Perspectives on a Federal Iraq:1 Community and Ideology in Conceptions of a New Polity» i Daniel Heradstveit og Helge Hveem, red., *Oil in the Gulf. Obstacles to Democracy and Development*, Aldershot: Ashgate, s. 125–166.

Østbø, Jardar

«Det er søtt og vakkert å dø for Stalin!», *Nordisk Østforum*, vol. 18, nr. 3, s. 377–390.

Øverland, Indra

«Development Assistance to Indigenous Peoples: Expert to Client or Indigenous People to Indigenous People?» i *Forum for Development Cooperation with Indigenous Peoples: Strategies for Development Cooperation with Indigenous Peoples*, Tromsø: Universitetet i Tromsø, s. 11–14 .

Øverland, Indra

«Georgias roserevolusjon: forhistorien og etterspillet», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 2, s. 219–236.

Rapporter i egne rapportserier**Andvig, Jens Chr.**

The Challenge of poor governance and corruption, NUPI-notat nr. 665, Oslo: NUPI, 20 s.
<http://www.nupi.no/IPS/filestore/665.pdf>

Borchgrevink, Axel og Ketil Fred Hansen, red.

Felles kamp mot fattigdom? Kritiske perspektiver på

regjeringens utviklingsmelding, NUPI-rapport nr. 281, Oslo: NUPI, 106 s.

Borchgrevink, Axel

Indigenous to Indigenous Cooperation. Review of the Saami Council Projects in Africa, NUPI-notat nr. 671, Oslo: NUPI, 57 s.

Borchgrevink, Axel og Torild Skard

Norway's Fredskorpset Youth Program: Study of selected Exchange Projects, NUPI-notat nr. 670, Oslo: NUPI, 67 s.

de Carvalho, Benjamin og Niels Nagelhus Schia

UN Reform and Collective Security: An Overview of Post Cold-War Initiatives and Proposals, Challenges to Collective Security. Working Papers from NUPI's UN Programme nr. 1, Oslo: NUPI, 25 s.

Ekker, Ingrid Kvammen

Internasjonal valgobservasjon i Afrika sør for Sahara. Fødselshjelp for folkestyret eller hyllest til papir-demokratiet?, NUPI-rapport nr. 283, Oslo: NUPI, 104 s.

Eriksen, Stein Sundstøl

Failed States: What is it? Why does it happen? What can be done?, Challenges to Collective Security. Working Paper from NUPI's UN Programme nr. 3, Oslo: NUPI, 15 s.

Grünfeld Leo A.

EUs forslag til nytt tjenestedirektiv: Samfunns- og næringsøkonomiske konsekvenser for Norge, NUPI-notat nr. 669, 48 s.
<http://www.nupi.no/IPS/filestore/669.pdf>

Grünfeld, Leo A., Eskil Goldeng og Gabriel R.G. Benito

The Inferior Performance of State Owned Enterprises: Is it due to Ownership or Market Structure?, NUPI-notat nr. 663, Oslo: NUPI, 33 s.
<http://www.nupi.no/IPS/filestore/663.pdf>

Harstad, Bård

Majority Rules and Incentives – International voting affects domestic policies, NUPI-notat nr. 662, Oslo: NUPI, 42 s.
<http://www.nupi.no/IPS/filestore/662.pdf>

Harstad, Bård

Uniform or Different Policies, NUPI-notat nr. 661, Oslo: NUPI, 34 s.
<http://www.nupi.no/IPS/filestore/661.pdf>

Karamé, Kari, red.

Gender and Peace-building in Africa, Oslo: Training for Peace/Nupi, 98 s.

Kaspersen, Anja T., Espen Barth Eide og Annika S. Hansen

International Policing and the Role of Law in Transitions from War to Peace, Challenges to Collective Security. Working Papers from NUPI's UN Programme nr. 4, Oslo: NUPI, 22 s.

Matlary, Janne Haaland

Values and Weapons: from 'Humanitarian' to 'Democratic' Intervention?, Spesial-rapport, Oslo: NUPI, 119 s.

Maurseth, Per Botolf

Tollnedtrapping for industrivarer i WTO – virkninger for Norge, NUPI-notat nr. 660, Oslo: NUPI, 34 s.
<http://www.nupi.no/IPS/filestore/660.pdf>

Melchior, Arne

EFTAs frihandelsavtaler: Betydning for Norge, NUPI-notat nr. 658, Oslo: NUPI, 54 s.
<http://www.nupi.no/IPS/filestore/6582.pdf>

Melchior, Arne

North-South Trade and Wages with Complete Specialisation: Modifying the Stolper-Samuelson Relationship, NUPI-notat nr. 666, Oslo: NUPI, 35 s.
<http://www.nupi.no/IPS/filestore/666.pdf>

Mærli, Morten Bremer

Crude Nukes on the Loose? Preventing Nuclear Terrorism by Means of Optimum Nuclear Husbandry, Transparency, and Non-Intrusive Fissile Material Verification, NUPI-notat nr. 664, Oslo: NUPI, 173 s.
<http://www.nupi.no/IPS/filestore/664.pdf>

Mærli, Morten Bremer

Nuclear Weapons and Materials into the 21st Century: Threats, Challenges, and Options for Change, Challenges to Collective Security. Working Papers from NUPI's UN Programme nr. 2, 11 s.

Offerdal, Kristine

Fra regionenes til Putins Russland? En casestudie av Smolensk, NUPI-rapport nr. 280, Oslo: NUPI, 115 s.

Rieker, Pernille

EU Security Policy: Contrasting Rationalism and Social Constructivism, NUPI-notat nr. 659, Oslo: NUPI, 18 s.
<http://www.nupi.no/IPS/filestore/659.pdf>

Rieker, Pernille

Power, Principles and Procedures: Reinterpreting French Foreign Policy towards the USA (2001–2003), NUPI-notat nr. 672, Oslo: NUPI, 21 s.

Skogan, John Kristen

Væpnet hjelp utenfra i norsk sikkerhetspolitikk, NUPI-rapport nr. 282, Oslo: NUPI, 84 s.

Stryken, Christian-Marius

Norsk petro-power og terrorisme: Brennbart og brukbart redskap i norsk sikkerhetspolitikk?, NUPI-notat nr. 667, Oslo: NUPI, 42 s.
<http://www.nupi.no/IPS/filestore/667.pdf>

Rapporter i eksterne rapportserier**Angell, Valter et al.**

IMPACTS Annual Report 2003, NIVA Report 4905, Oslo: NIVA, 94 s.

Angell, Valter et al.

IMPACTS Research Report 2001-2002, Beijing/Oslo: Chinese Research Academy of Environmental Sciences/NIVA, 80 s.

Blakkisrud, Helge

Russian Politics and the Future of Barents Russia, Econ-Report Barents 2015, nr. 7, Oslo: Econ Analysis, 52 s.

Eide, Espen Barth, red.

«Effective multilateralism»: *Europe, Regional Security and a Revitalised UN*, Global Europe Report 1, London: The Foreign Policy Centre, 67 s.

Godzimirski, Jakub

Barents Russia 2015. The Geopolitical Dimension, Sub-project Report 04, Oslo: Econ Analysis AS, 51 s.

Lodgaard, Sverre

«Making the Non-Proliferation Regime Universal», Paper No. 7 from the International Commission on Weapons of Mass Destruction, Stockholm, september, 15 s.

Neumann, Iver B. and Sieglinde Gstöhl

Lilliputians in Gulliver's World: Small States in International Relations, Working Paper 1/2004, Reykjavik: University of Iceland, Institute for International Affairs, 24 s.

Osland, Kari M.

Conference Report UNSMAS 2004, Notes from presentations without papers. Oslo: Norwegian Defence International Center (NODEFIC), 30 s.

Osland, Kari M. og Andreas Vogt

Conference Report UNSMAS 2004, Oslo: Norwegian Defence International Center (NODEFIC) 8 s.

Hovedfagsoppgaver**Elvebakk, Vebjørn Kristen**

Finn Moe – en utenrikspolitisk biografi, Oslo: Universitetet i Oslo, Historisk institutt, 176 s.

Lie, Jon Harald Sande

Discursive development order and local informal practices: a development project in Northern Ethiopia, Oslo: Universitetet i Oslo, Sosialantropologisk institutt, 194 s.

Lille, Cecilie

Samarbeid på viddene? En sammenlignende analyse av satsingsområdene kultur, miljø og økonomi i Barentssamarbeidet, Tromsø: Universitetet i Tromsø, Russisk institutt, Humanistisk fakultet, 136 s.

Merkina, Nathalia

Innovation and Regional Development in Russia, Oslo: Universitetet i Oslo, Økonomisk institutt, 117 s.

Schia, Niels Nagelhus

Norge i FNs sikkerhetsråd: Standardisering, kreativitet, plastisitet, Oslo: Universitetet i Oslo, Sosialantropologisk institutt, 157 s.

Sørum, Vibeke

National Post-War Recovery in a Regionalised Security Environment. Adequacy of the Sierra Leone Disarmament, Demobilisation and Reintegration Programme, Oslo: Institutt for statsvitenskap, VI + 115 s.

Østbø, Jardar

Stalin i postsovjetisk nasjonalbolsjevisme: Aleksandr Dugin, Gennadij Zjuganov og Aleksandr Prochanov, Oslo: Universitetet i Oslo, Institutt for østeuropeiske og orientalske studier, 129 s.

Rapporter til oppdragsgivere**Borchgrevink, Axel**

«Review of the Saami Council's cooperation with indigenous organizations in Africa» (tittel ikke endelig), rapport til NORAD.

Bjørø, Tore

«Innspill til Norges forskningsråds satsing på forskning om samfunnsikkerhet og sårbarhet», mai, 12 s.

Bjørø, Tore

«Norge mer terrorutsatt?», *Aktuell sikkerhet*, nr. 1, s. 14–19.

Godzimirski, Jakub

«Evaluering av mekanismer ved regelverket og søknadsprosedyrene som hindrer eller fremmer innvilgelse av spesialistarbeidstillatelse til Norge. Case fra Ukraina», spesialrapport for UDI, 101 s.

Godzimirski, Jakub

«Quarterly overview of the situation in and around Russian Aluminium Industry, Risk assessment for NORSK HYDRO». This issue was devoted to the situation in Russian aluminum industry with focus on RUSAL Company and its place in Russia's economic and political landscape, *Russian Aluminium Report*, nr. 5.

Godzimirski, Jakub

«Quarterly overview of the situation in and around Russian aluminium industry, Risk assessment for NORSK HYDRO». This issue was devoted to the situation in Russia on the eve and in the wake of the two rounds of elections in the country – the State Duma elections in December 2003 and Presidential elections in March 2004, *Russian Aluminium Report*, nr. 1.

Godzimirski, Jakub

«Quarterly overview of the situation in and around Russian aluminum industry, Risk assessment for NORSK HYDRO». This issue was devoted to the situation in Russian economy at the beginning of Vladimir Putin's second term, *Russian Aluminum Report*, nr. 2.

Melchior, Arne

«Sectorial Tariff Elimination at the WTO», rapport til Nærings- og handelsdepartementet, juni.

Melchior, Arne

«Tariffs facing imports from developing countries into Norway», rapport til Utenriksdepartementet, august.

Melchior, Arne

«Trade policy democracy – the Norwegian experience», notat utarbeidet for International Institute for Sustainable Development, Genève, desember.

Mærli, Morten Bremer, Gunnar Arbman, Francesco Calogero, Paolo Cotta-Ramusino, Lars van Dassen, Maurizio Martellini, Alexander Nikitin, Jan Prawitz and Lars Wredberg

«Eliminating Stockpiles of Highly Enriched Uranium Options for an Action Agenda in Co-operation with the Russian Federation», rapport til det svenske utenriksdepartement, april 2004, SKI Report 2004: 15, 39 s. ISSN 1104-1374, ISRN SKI-R-04/15-SE, www.ski.se/dynamaster/file_archive/040511/4e8cb165a0a960aba648aaf3479fe05e/2004%5f15.pdf

Mærli, Morten Bremer, Geir Hønneland og Jørgen Holten Jørgensen

«The Environment of Barents Russia: Driving forces and Key actors», delprosjektrapport 03, underlag for ECON-rapport *Barents Russia 2015*, januar.

Osland, Kari M.

«Serbia: Political Risk Analysis», 30 s. NB! Hasteoppdrag som ble taushetsbelagt, men i henhold til kontrakten har oppdragsgiver bruksrett mens NUPI 'har full opphavs-, disponerings- og eiendomsrett til det skriftlige materialet som oppdraget resulterer i og står fritt til å benytte dette.

Shrivastava, Amit, John Wood and Hasnat Abdul Hye

«Bangladesh: Developing Risk-Reduction Strategies on Financial Management and Governance in PEDP-2», oppdragsrapport til NORAD.

Skar, Harald

«Regional River Basin Report; Ba River», bistandsrapport SWECO, Vietnam, 70 s.

Skar, Harald

«Regional River Basin Report; Vu Gia – Tu Bon», bistandsrapport SWECO, Vietnam, 60 s.

Skar, Harald

«Regional River Basin Report: Ma River», bistandsrapport SWECO, Vietnam, 70 s.

Skar, Harald

«Regional River Basin Report, Se San River», bistandsrapport SWECO, Vietnam, 60 s.

Visser, Reidar

«Between Regionalism and Islamic Internationalism: Political Dynamics in the Peripheries of Saudi Arabia», prosjektrapport til Statoil, 35 s.

Visser, Reidar

«Incongruity and Reticence: Federalism in Crisis in Iraq», prosjektrapport til Statoil, 30 s.

Vogt, Andreas

«TFP 2004. Halvårsrapport til UD».

Vogt, Andreas

«TFP 2003. Årsrapport til UD».

Vogt, Andreas

«TFP West-Africa. Rapport til UD».

Øverland, Indra

«Tajikistan: Stability and Prospects for the Future», rapport til Norsk Hydro, 20.05.04.

Populærvitenskapelige artikler**Eide, Espen Barth og Henrik Thune**

«Verden etter Irak-krisen», *Hvor hender det?*, nr. 13, 4 s.

Fonn, Birgitte Kjos og Andreas Vogt

«Kongo. Krigsherjet og utmattet», *Hvor hender det?*, nr. 16, 4 s.

Fonn, Birgitte Kjos og Christine Præsttun

«Ny verden, gammelt hus. Om UD og offentligheten», *Samtiden*, nr. 3, s. 63–74.

Godzimirski, Jakob

«EU-utvidelsen forandrer Europa», *Hvor hender det?*, nr. 24, 4 s.

Godzimirski, Jakob

«Velkommen til internett: Den østeuropeiske transisjonen sett fra cyberspace», *Nordisk Østforum*, vol. 18, nr.1, s. 105–108.

Godzimirski, Jakob

«Velkommen til internett: Partier og valg i Øst- og Sentral-Europa – EU-utvidelsen som politisk markør», *Nordisk Østforum*, vol. 18, nr. 2, s. 249–252.

Godzimirski, Jakob

«Velkommen til internett: Russisk økonomi på nettet», *Nordisk Østforum*, vol. 18, nr. 3, s. 391–394.

Godzimirski, Jakob

«Velkommen til internett: Russiske tenketanker på nettet», *Nordisk Østforum*, vol. 18, nr. 4, s. 513–516.

Grünfeld, Leo A.

«Den nye tall-høvdningen: intervju med Øystein Olsen: ny sjef for Statistisk sentralbyrå», *Økonomisk forum*, vol. 58, nr. 9, s. 4–6.

Grünfeld, Leo A.

«En norsk yap vender hjem: intervju med professor Kjetil Storsletten», *Økonomisk forum*, vol. 58, nr. 7, s. 4–7.

Grünfeld, Leo A.

«Venstres økonomiske politikk: om å finne essensen i det utydelige: intervju med Olaf Thommessen, sentralstyremedlem i Venstre», *Økonomisk Forum*, vol. 58, nr. 2, s. 4–6.

Heradstveit, Daniel

«Aserbajdsjan: Nederlag for demokratikreftene», *Hvor hender det?*, nr. 17, 4 s.

Holm, Aina

«FNs tusenårs mål: Berre ei festtale», *Syn og Segn*, nr. 3, s. 82–88.

Holm, Aina

«Tror amerikanerne på bistand?», *Verdensmagasinet X*, nr. 5, s. 33–34.

Johansen, Siri Therese

«Hvitløk og olivenolje mot aids», *Verdensmagasinet X*, nr. 2, s. 32–34.

<http://www.verdensmagasinetx.no/Artikler/1007.html>

Knutsen, Torbjørn L. og Jennifer L. Bailey

«Spennende valg i USA», *Hvor hender det?*, nr. 9, 4 s

Knutsen, Torbjørn L.

«We have met the enemy, and he is us» (om Bromark og Herbjørnsrud, Frykten for Amerika), *Prosa*, vol. 10, nr. 1, s. 10–15.

Maurseth, Per Botolf

«Agenda Sozial – Abschied vom deutschen Sozialstat?» i *DIW@school*, nr. 1, s. 9–10.

Mærli, Morten Bremer

«Ikkespredningsavtalen under press», *Kortinfo*, nr. 1, Den norske Atlanterhavskomiteé, 4 s.

Mærli, Morten Bremer

«Terrorister og atomvåpen», *Hvor hender det?*, nr. 9, 4 s

Neumann, Iver B.

«Nobelprisvinnere i bydelen – 4: Christian Lous Lange», petit i *Medlemsblad for Vinderen Historikerlag*, vol. 13, nr. 1, s. 7–9.

Osland, Kari M.

«Balkan – kruttønne for evig?», *Hvor hender det?*, nr. 22, 4 s.

Selliaas, Andreas

«Catch 2004 – EU og Tyrkia», *Kortinfo*, nr. 6, Den norske Atlanterhavskomiteé, 4 s.

Sjaastad, Anders

«Kina og sikkerhetspolitikken», *Minerva*, vol. 80, nr. 4, s. 63–68.

Sjaastad, Anders

«Kinas turbulente historie», *Hvor hender det?*, nr. 18, 4 s.

Skard, Torild og Torunn Tryggstad

«FN i bresjen for likestilling», *Hvor hender det?*, nr. 19, 4 s.

Skard, Torild

«Glimt fra en fortiet historie» (om viktige kvinneskikkelser i afrikansk historie), *Kvinner Sammen, Fokus*, nr. 3, s. 24–25.

Skard, Torild

«Kvinneblikk på utviklingsmeldingen», *Kvinner Sammen, Fokus*, nr. 2, s. 26.

Skard, Torild

«Milepæl for Afrikas kvinner» (om tillitsvalgte i den Afrikanske Union), *Kvinner Sammen, Fokus*, nr. 4, s. 26.

Skard, Torild

«Norden er slått» (om kvinnelige parlamentarikere i Rwanda), *Kvinner Sammen, Fokus*, nr. 1, s. 26.

Thune, Henrik

«Da terrorkrigen sporet av», *Tidsskrift for Den Norske Lægeförening*, nr. 1, s. 136.

Wilhelmsen, Julie

«Tsjetsjenia-konflikten i historisk perspektiv», *Levende Historie*, nr. 4, s. 38–44.

Ledere, kommentarer, anmeldelser, kronikker og lignende publisert i tidsskrift

Arnesen, Signe Astrup

«Terrorisme – trussel mot det norske samfunnet?», *Folk og Forsvar* nr. 4, tema samfunnssikkerhet, s. 4–5.

Blakkisrud, Helge

«Defenestrasjon – direkte demokrati på tsjekkisk?», leder, *Nordisk Østforum*, vol. 18, nr. 2, s. 143–144.

Blakkisrud, Helge

«Judith Thornton og Charles E. Ziegler, red.,: Russia's Far East: A Region at Risk», bokanmeldelse, *Europe–Asia Studies*, vol. 56, nr. 5, s. 772–774.

Blakkisrud, Helge

«Kampen mot tiden», leder, *Nordisk Østforum*, vol. 18, nr. 4, s. 429–430.

Blakkisrud, Helge

«Russisk økonomi: Hvor markedsstyrt? Hvor politisert? Hvor stabil?», leder, *Nordisk Østforum*, vol. 18, nr. 3, s. 287–288.

Blakkisrud, Helge

«Sergei V. Prozorov: Political Pedagogy of Technical Assistance. A Study in Historical Ontology of Russian Postcommunism», bokanmeldelse, *Conflict and Cooperation*, vol. 39, nr. 3, s. 340–342.

de Carvalho, Benjamin

«Leong Yew: The Disjunctive Empire of International relations», bokanmeldelse, *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 3, s. 471–474.

de Carvalho, Benjamin, red.

«Symposium: Christian Reus-Smit's American Power and World Order», *Global Change, Peace and Security*, vol. 16, nr. 3, s. 243–254.

Flikke, Geir

«Makt og intensjon – USAs utenrikspolitikk overfor Russland og det tidligere Sovjetunionen», bokanmeldelse, James M. Goldgeier og Michael McFaul: *Power and Purpose, U.S. Policy Toward Russia After the Cold War*, *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 3, s. 474–482.

Fonn, Birgitte Kjos

«Forord», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 1, s. 3–6.

Fonn, Birgitte Kjos

«Forord: Postsovjetiske ansikter», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 2, s. 149–152.

Fonn, Birgitte Kjos

«Forord: En skinnende by på høyden?», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 3, s. 299–302.

Fonn, Birgitte Kjos

«Forord: Stat og konflikt i Afrika», *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 1, s. 495–498.

Grünfeld, Leo A.

«Billigst eller best i internasjonal konkurranse?», leder, *Økonomisk forum*, vol. 58, nr. 1, s. 3.

Grünfeld, Leo A.

«Nanoøkonomi», leder, *Økonomisk forum*, vol. 58, nr. 8, s. 3.

Grünfeld, Leo A. og Ylva Sævik

«Rapport fra Valutaseminar 2004», *Økonomisk forum*, vol. 58, nr. 1, s. 49–52.

Grünfeld, Leo A.

«Økonomisk fremmedfrykt på norsk», leder, *Økonomisk forum*, vol. 58, nr. 4/5, s. 3.

Græger, Nina

«Power Politics and the Use of Limited Force» i Benjamin de Carvalho, red., «Christian Reus-Smit's American Power and World Order», *Global Change, Peace & Security*, vol. 16, nr. 3, s. 247–248.

Haugevik, Kristin

«Robert Cooper: The Breaking of Nations: Order and

Chaos in the Twenty-first Century», bokanmeldelse, *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 3, s. 456–460.

Karamé, Kari

«Introduction» i Kari Karamé, red., *Gender and Peace-building in Africa*, Oslo, Training for Peace/Nupi, s. 7–9.

Knutsen, Torbjørn

«Tony Smith: America's Mission. The United States and the Worldwide Struggle for Democracy in the Twentieth Century», bokanmeldelse, *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 3, s. 465–471.

Leira, Halvard

«A Project of Empire», del av symposium i Benjamin de Carvalho, red., «Christian Reus-Smit's American Power and World Order», *Global Change, Peace and Security*, vol. 16, nr. 3, s. 250–251.

Leira, Halvard

«Hva er Vesten?», bokanmeldelse, Mikkel Vedby Rasmussen: *The West, Civil Society and the Construction of Peace* og Alastair Bonnett, *The Idea of the West. Culture, Politics and History*, *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 4, s. 616–621.

Leira, Halvard

«James Lindsay og Ivo Daalder: America Unbound og Andrew J. Bacevich, red., *The Imperial Tense*», bokanmeldelse, *Millennium*, vol. 33, nr. 3, s. xx–xx.

Leira, Halvard

«Mikkel Vedby Rasmussen: The West, Civil Society and the Construction of Peace», bokanmeldelse, *International Affairs*, vol. 80, nr. 5, s. 986–987.

Leira, Halvard

«Peter Wilson: The International Theory of Leonard Woolf», bokanmeldelse, *International Affairs*, vol. 80, nr. 3, s. 536–537.

Leira, Halvard

«Trevor B. McCrisken: American Exceptionalism and the Legacy of Vietnam», bokanmeldelse, *Millennium*, vol. 33, nr. 1, s. 209–211.

Lie, Harald Sande

«Morten Bøås og Desmond McNeill, red.: Global Institutions and Development. Framing the World?», bokanmeldelse, *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 4, s. 612–616.

Lodgaard, Sverre

«Goldblatt, Jozef: Arms Control. The New Guide to Negotiations and Agreements», bokanmeldelse, *Journal of Peace Research*, vol. 41, nr. 1, s. 120.

Maurseth, Per Botolf

«Jan Arild Snoen, red., *Åpen verden – et forsvar for globaliseringen*, *Økonomisk forum*, vol. 58, nr. 4/5, s. 64–66. Svar i nr. 7, s. 8 «Ensidig om globalisering».

Melby, Svein

«Bush eller Kerry: Blir det noen forskjell på utenrikspolitikken?», *Fokus Europa*, nr. 4, s. 14–15.

Melby, Svein

«Valget og utenrikspolitiske forskjeller», *HiBiscus*, mars, s. 3.

Neumann, Iver B.

«Beware of Organicism: The Narrative Self of the State», bokanmeldelse, *International Studies*, vol. 30, nr. 2, s. 259–267.

Neumann, Iver B.

«Empire, not Hegemony», symposium i Benjamin de Carvalho, red., «Christian Reus-Smit's American Power and World Order», *Global Change, Peace and Security*, vol. 16, nr. 3, s. 244–245.

Neumann, Iver B.

«Forord» i Christian Refsum og Eivind Røssak, *Kyssing og slåssing, Fire kapitler om film*, Oslo: Pax, s. 7–10 (bok syv i Makt- og globaliseringsutredningens serie).

Neumann, Iver B.

«Jacob Westberg: Den nationella drömträdgården. Den stora berättelsen om den egna nationen i svensk og brittisk Europa-debatt», bokanmeldelse, *Statsvetenskaplig Tidskrift*, vol. 107, nr. 4, s. 267–276.

Neumann, Iver B.

«Mark Salter: Civilization and Barbarians in International Relations», bokanmeldelse, *Cooperation and Conflict*, vol. 39, nr. 1, s. 89–91.

Neumann, Iver B.

«Siri Lill Mannes: Livvakt i helvete. Aleksandr og krigen i Tsjetsjenia», bokanmeldelse, *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 2, s. 287–290.

Neumann, Iver B.

«Vilho Harle: The Enemy with a thousand Faces. The Tradition of the Other in Western Political Thought and History», bokanmeldelse i *The European Legacy*, vol. 8, nr. 5, s. 675–677.

Osland, Kari M.

«Louis Sell: Slobodan Milosevic and the Destruction of Yugoslavia», bokanmeldelse, *Journal of Peace Research*, vol. 41, nr. 2, Oslo: PRIO, s. 524.

Sending, Ole Jacob

«Stephen C. Schlesinger: Act of Creation: The Founding of the United Nations», bokanmeldelse, *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 4, s. 621–627.

Sending, Ole Jacob

«The Neoconservative Moment between Theory and Practice» i Benjamin de Carvalho, red., «Christian Reus-Smit's American Power and World Order», *Global Change, Peace and Security*, vol. 16, nr. 3, s. 245–246.

Stokke, Olav

«Introduction», *Forum for Development Studies*, vol. 31, nr. 1, s. 3–6.

Stokke, Olav

«Introduction», *Forum for Development Studies*, vol. 31, nr. 2, s. 230–233.

Thune, Henrik

«American Hegemony Through a 'Burkean' Lens» i Benjamin de Carvalho, red., «Christian Reus-Smit's American Power and World Order», *Global Change, Peace and Security*, vol. 16, nr. 3, s. 248–250.

Thune, Henrik

«Iraks fødsel og gjenfødsel», bokanmeldelse, Toby Dodge: *Inventing Iraq. The Failure of Nation Building and a History Denied*, *Internasjonal politikk*, vol. 62, nr. 3, s. 482–484.

Vogt, Andreas

«Konflikter og intervensjon i Afrika», *Folk og forsvar*, nr. 3, s. 4–5.

Øverland, Indra

«Central Asia: Testing Ground for Nation-building and Multilateral Cooperation», *Nias-nytt*, nr. 2, s. 4–5.

NUPIs medarbeidere i 2004

Direktør

Lodgaard, Sverre
mag.art. [statsvit.]

Assisterende direktør

Ulriksen, Ståle
cand.polit. [sam.pol.]

Forskere – fast ansatt

Andvig, Jens Chr.
dr.philos. [sos.øk.]

Angell, Valter
cand.oecon. [80%]

Bjørge, Tore
Doctor [samfunnsvitenskap,
Leiden] [-30.07.]

Borchgrevink, Axel
dr.polit. [sos.antr.], leder av
Avdeling for utviklingsstudier
[90%] [01.01.–]

Eriksen, Stein I. Sundstøl
dr.polit. [statsvit.]

Godzimirski, Jakub M.
Ph.D. [sos.antr.]

Grünfeld, Leo Andreas
dr.polit. [sos.øk.][80%][01.07.–
31.12.]

Heiberg, Marianne
dr.philos./Ph.D. [sos.antr. LSE]

Heradstveit, Daniel
dr.philos. [statsvit.]

Karamé, Kari
mag.art. [etnologi][80%][01.09.–]

Maurseth, Per Botolf
dr.polit. [sos.øk.]

Melby, Svein
cand.polit. [statsvit.]

Melchior, Arne
dr.polit. [sos.øk.], leder av Avde-
ling for internasjonal økonomi

Neumann, Iver B.
D.Phil.[statsvit.], Oxford

Sjaastad, Anders C.
mag.art. [statsvit.][pensjonist]

Skar, Harald Olav
D.Phil. [sos.antr.], Oxford [80%]

Skogan, John Kristen
mag.art. [statsvit.]

Stokke, Olav
mag.art. [statsvit.][pensjonist fra
01.06.]

Sæter, Martin
dr.philos. [statsvit.] [pensjonist]

Øverland, Indra
Ph.D. [sos.antr.]

Forskere – prosjektansatt

Blakkisrud, Helge
cand.polit. [statsvit.], leder av
Avdeling for Russlandsstudier

Eide, Espen Barth
cand.polit. [statsvit.] leder av
Avdeling for internasjonal politikk

Flikke, Geir
cand.philol. [russisk]

Harstad, Bård N.
Ph.D. [sos. øk.][–31.08.]

Leira, Halvard
cand.polit. [statsvit.]

Mærli, Morten Bremer
dr. philos. [fysikk]

Rieker, Pernille
dr.polit. [statsvit.]

Sending, Ole Jacob
dr.polit. [statsvit.]

Stamnes, Eli
cand.polit. [statsvit.]
[40%][01.06.–]

Stryken, Christian-Marius
M.A. [int.rel.]

Sverdljuk, Jana
kandidat [filosofi][01.06.–31.10.]

Tryggestad, Torunn L.
cand.polit. [statsvit.]

Visser, Reidar
D. Phil. [historie], Oxford

Vogt, Andreas
Ph.D. [int.rel.] prosjekter
Training for Peace

Wilhelmsen, Julie Maria
cand.polit. [statsvit.]

Forskere i II-stilling

Bjørge, Tore
Doctor [samfunnsvitenskap,
Leiden] [20%][01.08.–]

Carlsnaes, Walter
professor, Dep. of Government,
Uppsala Universitet [20%]

Matlary, Janne Haaland
professor, Institutt for statsviten-
skap, UiO [20%]

Nustad, Knut G.
Ph.D. [Cambridge] [20%][–31.04.–]

Gjesteforskere/Tilknyttet instituttet

Brathagen Kjersti
M.A. [27.04.–30.11.]

Jensen, Elin
D. Phil. [int. rel.]

Kaspersen, Anja Therese
cand.mag., rådgiver[15.03.–]

Skard, Torild
cand.paed. [psykologi/sosiologi]

Skorve, Johnny
cand.real. [geografi]

Stokke, Liv Jorunn
cand.polit. [sam.pol.]

Doktorgradsstipendiater

Græger, Nina
cand.polit. [statsvit.]

Medin, Hege
cand.polit. [samf.øk.]

Osland, Kari
cand.polit. [statsvit.]

Selliaas, Andreas
cand.polit. [statsvit.]

Shrivastava, Amit
cand.philol. [historie]

Thune, Henrik
cand.polit. [statsvit.]

Militær-/politistipendiater

Arnesen, Signe Astrup
politistipendiat

Kraft, Per-Christian
militærstipendiat, kaptein, cand.
mag, M.A [War Studies][01.08.–]

Vitenskapelige assistenter
Carvalho, Benjamin de
M.A. [pol. teori] [01.10.–31.12.]

Lie, Jon Harald Sande
cand.polit.[sos.antr.] [01.03.–
06.04.]

Revhaug, Helene
cand.mag., høgskolekandidat
[20%] [01.08.–]

Romarheim, Anders G.
statsvit. [50%]

Schia, Niels Nagelhus
cand.polit. [sos.antr.] [01.03.–
31.03.]

Tappert, Malin
Master of European Studies
[–15.02.]

Studentstipendiater
Andresen, Nils August
historie [–31.08.]

Carvalho, Benjamin de
M.A. [pol. teori][–30.09.]

Fredriksen, Geir Arne
statsvit.[01.09.–]

Haugevik, Kristin Marie
statsvit. [08.01.–07.12.]

Holm, Aina
statsvit. [14.09.–]

Johansen, Siri Therese
sos.antr.[20.09.–]

Johnsson, Trude
statsvit. [01.11.–]

Lille, Cecilie
russisk [–14.02.]

Merkina, Natalia
miljø- og utviklingsøk. [–31.08.]

Ottman, Thea Martine
statsvit. [18.02.–]

Prestegaard, Lillian
statsvit.[18.02.–]

Romarheim, Anders G.
statsvit. [50%]

Sørum, Vibeke
statsvit. [–10.07.]

Vestad, Brynhild
statsvit.[–30.06.]

Østbø, Jardar Nuland
russisk [–14.02.]

Øvald, Camilla Bakken
samf.øk.
[01.07.–]

Informasjonsmedarbeidere

Dahl-Gulliksen, Ole
informasjonsmedarbeider, layout
og produksjon

Fonn, Birgitte Kjos
cand.polit. [sociologi], M.Sc.
[statsvit.], informasjonssjef [70%]

Grung, Torill Egge
cand.mag., rådgiver

Gustavsson, Tore
cand.mag., bibliotekar

Henriksen, Hazel
bibliotekar [80%]

Hermansen, Dagfrid
bibl.leder [80%]

Høivik, Liv
informasjonsmedarbeider [50%]

Høivik, Susan
språkkonsulent [40%][01.11.–]

Revhaug, Helene
cand.mag., høgskolekandidat
informasjonsmedarbeider [80%
fra 01.08.]

Risvik, Jan
cand.mag., redaksjonssekretær

Sand, Vibeke L.
cand.mag., informasjonsmedar-
beider, [permisjon fra 01.05.]

Struksnes, Eilert
cand.mag., redaksjonssekretær
[60%]

Windheim, Ivar
cand.philol. [nordisk], rådgiver,
redaktør HHD og Internett

Administrasjonen

Andreassen, Jonny
høgskolekandidat, økonomikon-
sulent

Bakken, Anja K.
M.Sc. [økonomi], prosjekt-
sekretær

Demiraslan, Elin O.
instituttkonsulent

Høivik, Liv
prosjektsekretær [50%]

Håkansson, Margareta
kantineleder [–08.12.]

Løvik, Frode
siviløkonom, administrasjonssjef

Myhrenge, Sølvi R.
resepsjonist

Skare, Berit
sekretær

Skarsjø, Jack
ingeniør, IT-ansvarlig

Tjærnås, Kristoffer
høgskoleingeniør, IT-konsulent

Sivilarbeidere

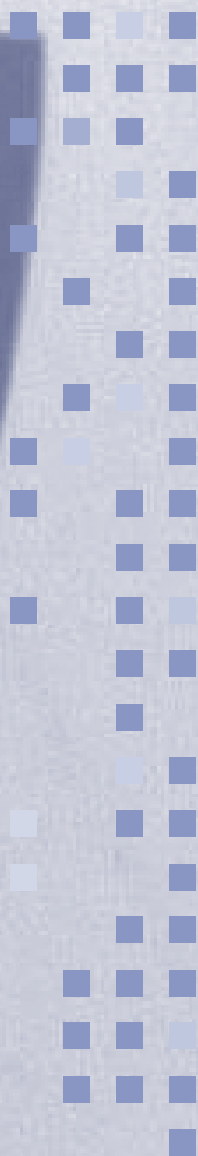
Cockbain, Paul Erik
[–25.08.]

Gunnerud, Haakon
[15.09.–]

Sinding-Larsen, Even F.
[–19.01.]

Skretteberg, Jan-Erik
[14.01.–]

Thorson, Trygve
[16.06.–]

Utgiver: NUPI
Copyright: © Norsk Utenrikspolitisk Institutt 2005

Redaktør: Ivar Windheim

Redaksjon: Tore Gustavsson, Liv Høivik og Jan Risvik

Tel: [+47] 22 99 40 00
Fax: [+47] 22 36 21 82
E-post: pub@nupi.no
Internett: www.nupi.no
Adresse: Postboks 8159 Dep. 0033 Oslo
Besøksadresse: C.J. Hambros plass 2 d

Design: Ole Dahl-Gulliksen
Foto: Scanpix , Stillpictures, FAO, WHO, Valter Angell, Rune Eraker
og Ivar Windheim [alle bilder er beskåret]